

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΘΑΞΕΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΑΓΑΞ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΥΠΟ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΑΤΑΡΑΓΚΑ

Τῆ συμπράξει διαφόρων λογίων.

ΕΤΟΣ ΕΚΤΟΝ. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΠΕΜΤΟΝ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑΣ. Μαθηματικὴ Χρονολογία. — ΒΟΥΧΝΕΡ. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΥΜΠΛΗΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΕΝΝΗΤΟΡΟΣ ΑΥΤΟΥ. — *ἀ.* Δύναμις καὶ ὕλη. — *β'.* Λιωνιότης τῆς ὕλης. — Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΠΡΩΣΣΙΚΗΣ ΜΟΝΑΡΧΙΑΣ καὶ Η ΝΕΟΤΗΣ ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΥ ΤΟΥ Β'. [Macauley]. — ΠΕΡΙ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ (προσλαλεῖ ἐν τῇ ἐν Manchester συλλόγῳ ἐκφωνηθεῖσα) — ΑΝΕΚΔΩΤΑ ΤΗΣ ΑΥΔΗΣ ΔΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΤΟΥ ΙΑ'. (κατὰ Βολταῖρον). — Ἡ ΖΗΛΟΥΣΙΑ [Διήγημα]. — ΑΤΤΙΚΑΙ ΝΥΚΤΕΣ — Οἱ ἀδελφοὶ ἢ Γαλάταια [δρᾶμα πρῶτης τρίτης]. — ΠΘΗ καὶ ΕΘΙΜΑ. — ὁ Γέμος ἐν Κίνα [κατὰ τὸ Γαλλικόν]. — ΤΟ ΜΕΓΙΣΤΟΝ ΠΥΡΟΒΟΛΟΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ. — Ο ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΑΣΤΩΝ ΔΙΩΓΜΟΣ [μυθιστορία C. De Bernard]. — ΠΟΙΗΣΕΙΣ — Ἡ πίστις [ἐκ τῶν ποιητικῶν μελετῶν τοῦ Λαμαρτίνου] — Τῷ μικρῷ Στεφάνῳ Βαλτατζῆ. — ΧΡΟΝΙΚΑ. — ΛΥΣΙΣ τοῦ Γ'. αἰνίγματος — ΑΙΝΙΓΜΑ Δ'. — Πρόβλημα Ζατρίκιου.

Παράρτημα. Ὁ υἱὸς τοῦ Διαβόλου μυθιστόρημα Παύλου Φεβίλ. — Βιργινία ἢ Ῥωμαία δρᾶμα Τιμ. Ἀμπελά.

ΑΘΗΝΗΣΙ

ΤΥΠΟΙΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ | ΟΔΟΣ ΚΟΔΟΚΟΤΡΩΠΗ ΑΡΙΘ. 96.

—
1871.

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΑΠΑΞ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΕΤΟΣ ΕΚΤΟΝ· ΦΥΛΛ. Ε΄.

ΜΑΡΤΙΟΣ 1871

ΠΕΡΙ ΧΡΟΝΟΔΟΤΕΙΑΣ

(Συνέχεια. Ίδε φύλλ. Δ΄.)

Τὴν ἐκάστοτε διαφορὰν τοῦ χρόνου μεταξὺ τῶν ἀποκαταστάσεων τοῦ μέσου καὶ ἀληθοῦς ἡλίου, δηλαδή μεταξὺ μέσου καὶ ἀληθοῦς ἡλιακοῦ χρόνου, καλοῦμεν ἐξίσωσιν τοῦ χρόνου. Θεωρεῖται δ' αὕτη θετικὴ μὲν ὅταν προηγῆται ὁ μέσος ἡλιος, ἀρνητικὴ δὲ ὅταν ὁ ἀληθής.

Ὅπως ἕκαστος εὐκόλως ἐκ τῶν προειρημένων ἐννοεῖ, ἡ θεωρία τοῦ ἡλίου παρέχει τὰ μέσα τοῦ ἐκάστοτε προσδιορισμοῦ τῆς ἐξίσωσης τοῦ χρόνου, ἐκάστη δ' ἀστρονομικὴ ἐφημερίς περιέχει αὐτήν.

Δεκτὸν ἐγένετο ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ ὅπως ὁ μέσος ἡλιος εὐρίσκεται εἰς τὸ ἑαρινὸν σημεῖον συγχρόνως οὐχὶ μὲ τὸν ἀληθῆ, ἀλλὰ μὲ ἕτερον φανταστικὸν σημεῖον, τὸ ὁποῖον διατρέχον εἰς ἓν ἔτος ὁμαλῶς τὴν ἐκλειπτικὴν, εὐρίσκεται δὲ συγχρόνως μετὰ τοῦ ἀληθοῦς ἡλίου κατὰ τὸ περίγειον αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν ἡ ἐξίσωσις τοῦ χρόνου δὲν μηδενίζεται τὴν 21 Μαρτίου (ἀρχὴν τοῦ ἀστρονομικοῦ ἔτους), ἀλλὰ τὴν 3/15 Ἀπριλίου τὴν 2/14 Ἰουνίου, τὴν 19/31 Αὐγούστου καὶ τὴν 12/24 Δεκεμβρίου ἐκάστου ἔτους.

Ἐκ τῆς μεταξὺ μέσου καὶ ἀληθοῦς χρόνου διαφορᾶς οἱ συνήθεις γνώμονες δὲν δεικνύουσι τὴν μέσην (συνήθη διὰ τὰ κοινὰ ὠρολόγια) μεσημβρίαν, ἀλλὰ τὴν ἀληθῆ.

Ἐπομένως κατὰ τὴν γῆσιν τοῦ γνώμονος πρὸς διεύθυνσιν ἐρωτοῦ τινὸς δέον νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ ἐξίσωσις τοῦ χρόνου, ἥτις διὰ τῆς μαθηματικῆς ἀφαιρέσεως τῶν ἀλλοιώσεων σειρᾶς πολλῶν ἡμερῶν δύνανται νὰ φθάσῃ εἰς 16 1/2 λεπτὰ (κατὰ τὸν Ὀκτώβριον).

Ταῦτ' ὅμως κατασκευάζονται γνώμονες, λαμβανόμενης ὑπ' ὄψιν καὶ τῆς μεταξὺ μέσου καὶ ἀληθοῦς χρόνου διαφορᾶς. Εἰς αὐτοὺς δὲ σημειῖται ἡ διεύθυνσις τῆς σειρᾶς κατὰ τὴν μέσην μεσημβρίαν διὰ τὰς διαφορὰς τοῦ ἔτους ἡμέρας. Ἄλλως ὅταν νὰ λαμβάνη τις ἐκάστοτε τὴν ἐξίσωσιν τοῦ χρόνου ἐκ τῶν ἀστρονομικῶν ἐφημερίδων.

Ἄλλὰ μόνη ἡ μονὰς τῆς ἡμέρας δὲν ἀρκεῖ πρὸς μέτρησιν τοῦ χρόνου, διότι καὶ μικρὰ εἶνε, ἐπομένως ἀκατάλληλος πρὸς μέτρησιν μακρῶν χρονικῶν διαστημάτων, πρὸς τούτοις δὲ (ὅπερ τὸ κύριον), ὁ κοινὸς βίος συνέχεται καὶ μετὰ τῆς μεγαλητέρας μονάδος, τῆς τοῦ ἔτους.

Ἐλάβομεν προηγουμένως ἀφορμὴν νὰ εἰπωμεν ὅτι τὸ ἔτος λογίζεται διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ ἡλίου εἰς τὸ ἑαρινὸν σημεῖον τὸ πρὸς τοῦτο παρερχόμενον χρονικὸν διάστημα καλεῖται τροπικὸν ἔτος. Τὴν διάκρισιν ταύτην ποιοῦμεν ἐξ ἀνάγκης καὶ δὲν λέγομεν ἀπλῶς ἔτος, διότι ὑπάρχει καὶ ἀστρικὸν ἔτος, τὸ ὁποῖον ὀρίζεται διὰ τῆς πρὸς τινὰ ἀπλανῆ ἀστέρα ἀποκαταστάσεως τοῦ ἡλίου καὶ εἶνε διάφορον τοῦ τροπικοῦ, τὸ ὁποῖον ἕνεκα τῆς ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτήσεως τῶν ὡρῶν τοῦ ἔτους, εἶνε τὸ δι' ἡμᾶς σπουδαῖον. Αἰτία τῆς διαφορᾶς ταύτης εἶνε ἡ μετάπτωσις τοῦ ἑαρινοῦ

σημείου, τὸ ὅποιον ἐτησίως κινεῖται 50' 1/4 ἐξ Α. πρὸς Δ. Ἐάν λοιπὸν τὸ ἐαρινὸν σημεῖον συμπίπτῃ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἔτους τινὸς μὲ ἀστέρα τινά, τὸ ἐπόμενον ἔτος ὁ ἀστὴρ οὗτος θὰ εὑρίσκειται πρὸς Α. τοῦ ἐαρινοῦ σημείου κατὰ 50 1/14 δευτερόλεπτα. Οὕτως ὁ ἥλιος κατὰ τὴν ἐκ Δ. πρὸς Α. ἐτησίαν φαινομένην κίνησίν του θὰ συναντηθῇ πρότερον μὲ τὸ ἐαρινὸν σημεῖον καὶ κατόπιν μὲ τὸν ἀστέρα, ὅθεν τὸ ἀστρικόν ἔτος εἶναι μείζον τοῦ τροπικοῦ· καὶ τὸ μὲν τροπικόν περιέχει ὅπως εἴπομεν 365 ἡμ. 5 ὥρ. 48' καὶ 48'', τὸ δὲ ἀστρικόν 365 ἡμ. 6 ὥρ. 9' καὶ 10''.

Πλὴν περιοδικῶν μικρῶν ἀλλοιώσεων, ἀναλλοίωτος εἶνε ὁ χρόνος τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ ἡλίου πρὸς τοὺς ἀστέρας, ἀλλὰ τὸ τροπικόν ἔτος ἔνεκα τῆς κινήσεως τοῦ περιγείου αὐτοῦ ἐπὶ τῆς οὐρανόσφαιρας καὶ τινος μικρᾶς ἀλλοιώσεως τοῦ ποσοῦ τῆς ἐτησίας μεταπτώσεως τοῦ ἐαρινοῦ σημείου δὲν εἶνε ἀναλλοίωτον· τὰς ἀλλοιώσεις ὅμως, ἃς ὑφίσταται, ἄλλως τε μικροτάτας, γινώσκουμεν ἀκριβῶς, τείνουσι δ' αὐταὶ τανῦν εἰς τὸ νὰ ἐλαττώσῃ τὴν διάρκειαν τοῦ τροπικοῦ ἔτους.

Τὸ ἔτος ἐκ τῶν φυσικῶν φαινομένων, ἰδίως σχετικῶς πρὸς τὸ μέγεθος τῶν ἡμερῶν, διαχωρίζεται εἰς ὥρας, ἃς ἡμεῖς νῦν δεχόμεθα ἢ τὸν ἀριθμὸν. Ἴνα ἐξετάσωμεν τὴν διάρκειαν ἐκάστης αὐτῶν, δεόν νὰ ὀρίσωμεν πρότερον, πότε ἀρχονται αὐταί. Τὸ ἐκρ. λοιπὸν ἀρχεται ὅταν ὁ ἥλιος φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἐτησίας φαινομένης τροχιάς του, ὅπῃθεν μεταβαίνει ἀπὸ τοῦ νοτίου εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον καὶ ἀπ' αὐτοῦ αἱ ἡμέραι γίνονται μεγαλύτεραι τῶν νυκτῶν διὰ τὸ ἡμέτερον (βόρειον) ἡμισφαίριον· τὸ θέρος ὅταν φθάσῃ εἰς τὸ βορειότατον σημεῖον αὐτῆς, ὅθεν ἀρχεται τρεπόμενος καὶ πάλιν πρὸς νότον αἱ δὲ ἡμέραι ἀρχονται ἐλαττούμεναι· τὸ φθινόπωρον ὅταν ἔλθῃ καὶ πάλιν εἰς τὸ ἕτερον σημεῖον τῆς τροχιάς του μὲ τὸν ἰσημερινόν, ἀπ' αὐτοῦ δὲ μεταβαίνει ἀπὸ τοῦ βορείου εἰς τὸ νότιον ἡμισφαίριον καὶ ἀπ' αὐτοῦ αἱ ἡμέραι εἶναι μικρότεραι τῶν νυκτῶν. Τέλος ὁ χειμὼν ὅταν φθάσῃ εἰς τὸ νοτιώτατον σημεῖον τῆς τροχιάς του ἀπ' αὐτοῦ δὲ τρεπεται καὶ πάλιν πρὸς βορρᾶν καὶ αἱ ἡμέραι αὐξάνουσι. Καὶ ἡ μὲν ἀρχὴ τοῦ ἐα-

ρος καὶ φθινοπώρου καλοῦνται ἰσημερίαι, διότι κατ' αὐτάς ἡ ἡμέρα ἰσοῦται μὲ τὴν νύκτα, ἡ δὲ τοῦ θέρος καὶ χειμῶνος τροπαί, διότι ἀπ' αὐτῶν ὁ ἥλιος τρέπεται πρὸς τὸν ἰσημερινόν, ἀπ' οὗ μὲχρις αὐτῶν ἀπεμακρύνετο. Αἱ ἰσημερίαι συμβαίνουσι τὴν 9/21 Μαρτίου ἐκάστου ἔτους καὶ τὴν 11/23 Σεπτεμβρίου, αἱ δὲ τροπαί τὴν 9/21 Ἰουνίου καὶ τὴν 9/21 Δεκεμβρίου περίπου. Ἀμέσως ἐντεῦθεν δι' ἀπλῆς ἀφαιρέσεως εὑρίσκομεν ὅτι ἡ διάρκεια ἐκάστης τῶν ὥρῶν τοῦ ἔτους εἶνε

τοῦ ἔαρος 92 ἡμερῶν καὶ 22 ὥρῶν	
τοῦ θέρος 93	14
τοῦ φθινοπώρου 89	17
τοῦ χειμῶνος 89	1

ὅθεν ἔπεται ὅτι ἡ διάρκεια αὐτῶν εἶνε ἀνισορροπία. Τοῦτο ἦτο γνωστὸν καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας παρατηρήσαντας τὴν ἐποχὴν τῶν ἰσημεριῶν καὶ τῶν τροπῶν. Αἰτία δὲ τῆς ἀνισότητος ταύτης εἶνε ὅτι ἡ γῆ ἐν τῇ περὶ τὸν ἥλιον ἐτησίᾳ κινεῖται αὐτῆς κινεῖται ταχύτερον μὲν περὶ τὸ περιήλιον (τὸν χειμῶνα), βραδύτερον δὲ περὶ τὸ ἀφήλιον (τὸ θέρος). Ἡ διάφορος ἀπόστασις τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ ἡλίου, διὰ τὴν μικρότητα τῶν διαφορῶν, δὲν προξενεῖ ἐμπισθητὰ διὰ τὰ φυσικὰ φαινόμενα ἀποτελέσματα, ταῦτα δὲ προξενούσιν ἡ μείζων ἢ ἐλάσσων κλίσις τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων κυρίως καὶ ἡ διάρκεια τῶν ἡμερῶν. Οἱ ἀρχαῖοι ἐξήγουν τὴν ἀνισότητα τῶν ὥρῶν τοῦ ἔτους οὐχὶ ἐκ τινος πραγματικῆς ἀνωμαλίας ἐν τῇ περὶ τὴν γῆν κινήσει τοῦ ἡλίου, διότι τοῦτο ἀντεστρατεύετο κατὰ τῆς ὅλης παραδοχῆς αὐτῶν περὶ τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ κινήσεων, ἃς ἐδέχοντο ὁμαλᾶς, ἀλλ' ἀπλῶς διὰ τῆς ἐκκέντρου θέσεως τῆς γῆς ἐν τῇ τροχιά τοῦ ἡλίου.

Ἀλλὰ καὶ τὸ μέτρον αὐτὸ τοῦ χρόνου, τὸ ἔτος, εἶνε μακρὸν διὰ πολλὰ τοῦ συνήθους βίου, ἐπομένως ἀνάγκη ὅπως ὑποδιαιρεθῆ. Αἱ ὑποδιαιρέσεις αὐτοῦ δυνατόν νὰ ὀρισθῶσι κατὰ συνθήκην, ὅπως τοῦτο τανῦν γίνεται παρὰ τοῖς πεπολιτισμένους λαοῖς διὰ τῆς διαίρεσεως αὐτοῦ εἰς μῆνας, ἔχοντας ἀνισὸν ἀριθμὸν ἡμερῶν, ὅπως τοῦτο τοῖς πασίν εἶνε γνωστὸν. Καὶ τῶν μηνῶν ὄντων μακρῶν διὰ πολλὰ τοῦ βίου, γίνονται χρήσις τῆς εἰς ἐβδομάδας ὑποδιαιρέσεως, ὅπως ἐν τῇ ἀρχαιότητι τῆς εἰς δε-

κάδας. Ἄλλ' ἡ εἰς 12 μῆνας ὑποδιαιρέσις τοῦ ἔτους, ὅπως καὶ ἡ εἰς ἐβδομάδας, ἔχει βάσιν φυσικὴν, ἥτις παρ' ἡμῖν μὲν δὲν ἀποφαίνεται πλέον, παρὰ λαοῖς ὅμως τῆς ἀρχαιότητος, ἐτι δὲ καὶ νῦν παρὰ τοῖς μωαμεθανικῶς λαοῖς ὑπάρχει ἡ φυσικὴ καὶ οὐχὶ κατὰ συνθήκην διαίρεσις τοῦ χρόνου κατὰ μῆνας. Ὁ λόγος δὲ τῆς διαίρεσεως ταύτης εἶνε ἡ περίοδος τῆς ἀνακαρνήσεως τῆς νέας σελήνης. Δεόν λοιπὸν νὰ ἐξετάσωμεν τὰ διὰ τὴν χρονολογίαν σπουδαῖα φαινόμενα τῆς σελήνης.

Ὅπως τοῖς πασίν εἶνε γνωστὸν, ἡ σελήνη κινεῖται περὶ τὴν γῆν ἐκ Δ. πρὸς Α., διαγράφουσα ἑλλειψιν, ἥς τὴν μίαν τῶν ἐστιῶν κατέχει ἡ γῆ. Ὅπως ἡ σελήνη ἐν τῇ περὶ τὴν γῆν κινήσει αὐτῆς ἐπανέλθῃ καὶ πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον τοῦ οὐρανοῦ παρέρχοντα 27 ἡμέραι 7 ὥραι καὶ 43 λεπτά.

Ὁ χρόνος οὗτος καλεῖται ἀστρική περιφορὰ τῆς σελήνης, διάφορος κατὰ τὴν τροπικῆς, διὰ τὴν ἐν τῷ μεταξύ μεταπτώσιν. Ἡ τροπικὴ περιφορὰ τῆς σελήνης γίνεταί μετὰ παρέλευσιν 27 ἡμερῶν 7 ὥρῶν 43' 5''. Ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ καὶ ἡ γῆ συνοδευμένη ὑπὸ τῆς σελήνης κινεῖται περὶ τὸν ἥλιον, ἐπομένως μετὰ μίαν περιφορὰν τὰ τρία σώματα ἡλιος γῆ καὶ σελήνη δὲν ἔχουσι τὴν αὐτὴν πρὸς ἀλληλα θέσιν πρὸς τοῦτο δὲ παρέρχονται 29 ἡμέραι 12 ὥραι 44' καὶ 3''. Τὸ χρονικὸν αὐτὸ διάστημα καλούμενον σεληνιακὸς ἢ συνοδικὸς μῆν, εἶνε τὸ διὰ τὴν χρονολογίαν σπουδαῖον, διότι μετ' αὐτὸ ἐπαναλαμβάνονται αἱ τέσσαρες γνωσταὶ φάσεις τῆς σελήνης, ὡς ἐκάστη περιέχει περὶ τὰς 7 ἡμέρας. Ἐκ τῶν τεσσάρων φάσεων ἡ μὲν νέα σελήνη καὶ ἡ πανσέληνος καλοῦνται συζυγίαι, τὰ τέταρτα (πρῶτον καὶ τελευταῖον) διχοτομίαι ἢ τετραγωνισμοί. Ἐν ταῖς φάσεσι τῆς σελήνης εὑρίσκομεν τὸν φυσικὸν λόγον τῆς διαίρεσεως τοῦ χρόνου εἰς μῆνας καὶ ἐβδομάδας.

Ἡ διάρκεια τοῦ συνοδικοῦ μηνὸς ὑποκαίεται διὰ λόγους γνωστοὺς καὶ κατὰ νόμους ἐξακριβωμένους ὑπὸ τῆς ἀστρονομίας, εἰς ἀλλοιώσεις αἰτινες ὅμως εἶνε γνωσταί. Αἱ ἀλλοιώσεις αὗται εἶνε ἢ περιοδικαὶ ἢ ἐξακολουθοῦσιν ἀδιαλλείπτως ἐλαττώσασαι τὸν χρόνον καὶ τῆς περιφορᾶς τῆς σελήνης καὶ τὸν συνοδικὸν μῆνα. Ἐξ αὐ-

τοῦ δὲ νῦν ἀνεκαλύθη τελευταῖον ὑπὸ τῶν περὶ τὴν δύσκολον θέσιν αὐτῶν κινήσεων τῆς σελήνης ἀστρονομικῶν ἀποφάσεων Ναντέρου, Ἀδὰμ, καὶ Δελανουάσαι ἐλαττώσασαι ἡ περὶ τὸν ἴδιον μῆνα περιφορικὴ περιφορὰ τῆς γῆς, ὅπως εἴπομεν, κατὰ ποτὸν ὅπως ἐλάττωσεν.

Ἡ σελήνη εἶνε σπουδαῖα ἐν τῇ χρονολογίᾳ καὶ δι' ἄλλο φαινόμενον, διὰ τῆς ἐκλείψεως αὐτῆς καὶ τῆς τοῦ ἡλίου ἢ προξενεῖ.

Ὡς γνωστὸν αἱ τῆς σελήνης ἐκλείψεις γίνονται ὅταν αὐτὴ ἐμπέσῃ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς σκιάς, ἣν ἡ γῆ ῥίπτει πρὸς τὴν ἀντίθετον ἀπὸ τοῦ ἡλίου διεύθυνσιν ὅπως δὲ τοῦτο συμβῆ δεόν ἡ γῆ νὰ εὑρίσκειται μεταξὺ σελήνης καὶ ἡλίου, τοῦ ὁποῦτος φῶς ἀνταναγκάζει αὐτὴν, δεόν δὲ λαθεῖν τὰ τρία σώματα ἡλιος, γῆ καὶ σελήνη νὰ εὑρίσκωνται ἀπ' εὐθείας, ὅθεν ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῳ. Αἱ δὲ τοῦ ἡλίου γίνονται ὅταν διὰ τῆς ἐπιστροφῆς τῆς σελήνης μεταξὺ γῆς καὶ ἡλίου, τὸ φῶς τοῦτου ἐμποδίζεται νὰ ἔλθῃ πρὸς τὴν γῆν. Τὸ ἐπίπεδον τῆς τροχιάς τῆς σελήνης δὲν εἶνε τὸ αὐτὸ μὲ τὸ τῆς τροχιάς τῆς γῆς, ἥτοι τῆς φαινομένης τοῦ ἡλίου. Τὰ δύο ταῦτα ἐπίπεδα τέμνονται κατὰ μίαν εὐθεῖαν, ἣν καλοῦμεν γραμμὴν τῶν δεσμῶν, δι' αὐτῆς δὲ διέρχεται ἡ σελήνη δις καὶ ἐκάστην περιφορὰν. Δεσμῶν δὲ καλοῦμεν τὰ δύο σημεῖα καθ' ἃ ὁ ἐπὶ τῆς οὐρανόσφαιρας ὁρόμος τῆς σελήνης τέμνει τὸν ἐκλειπτικὸν καὶ διακρίνομεν αὐτοὺς εἰς δεσμὸν ἀνόδου ἀπ' οὗ ἡ σελήνη μεταβαίνει πρὸς Β. τῆς ἐκλειπτικῆς καὶ δεσμὸν καθόδου, ἀπ' οὗ μεταβαίνει πρὸς Ν. αὐτῆς. Ἐάν λοιπὸν συζυγία τις συμβῆ ὅταν ἡ σελήνη διέρχεται δι' ἐνὸς τῶν δεσμῶν, ἡ εὑρίσκειται πολὺ πλησίον αὐτοῦ, τότε συμβαίνει ἐκλείψις. Ἐάν ὅμως ἡ συζυγία γίνῃ, τῆς σελήνης εὐρισκόμενης μακρῶν τῶν δεσμῶν, τότε δὲν γίνεταί ἐκλείψις, διότι ἡ σελήνη εὑρίσκειται μὲν εἰς σύνοδον μὲ τὸν ἥλιον κατὰ τὴν νέαν σελήνην ἢ κατὰ τὴν πανσέληνον πρὸς τὸ ἀναίθετως ἀπ' αὐτοῦ, οὐχὶ ὅμως καὶ ἐπ' εὐθείας μετ' αὐτοῦ, διότι μὴ εὐρισκόμενη ἐπὶ τῆς γραμμῆς τῶν δεσμῶν καίτα ἀνωθεν ἢ κάτωθεν τοῦ ἐπιπέδου ἐν ᾧ φαίνεται κινούμενος ὁ ἥλιος, ὅθεν καὶ οὐδεμίαν ἐπισκόπησιν δύναται νὰ συμβῆ. Ἐπειδὴ δὲ

ὅπως γίνῃ ἐκλείψις δέον ἢ σελήνη νὰ εὐρίσκειται περὶ τὴν γραμμὴν τῶν δεσμῶν, ἐπομένως καὶ εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς φαινομένης ἐτήσιας τοῦ ἡλίου τροχιάς, ὠνομάσθη τὸ ἐπίπεδον τοῦτο ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων *ἐκλειπτικῆ*, ἐνῶ οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν μαθηματικοὶ ἐκάλεσαν τὴν ἐτήσιαν τροχίαν τοῦ ἡλίου τὴν *διὰ μέσων τῶν ζῶδιων*.

Εὐκόλως κατανοοῦμεν ὅτι αἱ μὲν τοῦ ἡλίου ἐκλείψεις γίνονται πάντοτε κατὰ νέαν σελήνην αἱ δὲ τῆς σελήνης κατὰ πανσέληνον.

Ὅσον πλησιέστερον ἐνὸς τῶν δεσμῶν εὐρίσκειται σελήνη κατὰ τὴν συζυγίαν, τοσοῦτο μείζων καὶ διαρκεστέρα ἡ ἐκλείψις. Ἐὰν ἡ σελήνη ἐμπέσῃ ὅλη ἐν τῷ κώνῳ τῆς σκιάς τῆς γῆς, τότε συμβαίνει ὀλικὴ ἐκλείψις αὐτῆς. Κατὰ δὲ τὰς ἡλιακὰς ἐκλείψεις ἐὰν τὰ κέντρα τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης εὐρίσκωνται ἀπ' εὐθείας μετὰ τινος τόπου τῆς γῆς, τότε εἰς αὐτὸν ἡ ἐκλείψις γίνεται *κεντρικῆ*. Εἶνε δὲ αὕτη ὅτε μὲν ὀλική, ὅτε δὲ *δακτυλοειδής*, καθόσον ἡ φαινομένη τῆς σελήνης διάμετρος εἶναι μείζων ἢ ἐλάττωσιν τῆς τοῦ ἡλίου. Ἡ διαφορὰ δὲ τοῦ φαινομένου μεγέθους τῶν διαμέτρων τῶν σωμάτων αὐτῶν προέρχεται ἐκ τῆς ἐλλειπττικότητος τῶν τροχιῶν τῆς σελήνης περὶ τὴν γῆν καὶ τῆς γῆς περὶ τὸν ἥλιον, καὶ οὕτως ἀπέχουσιν ἡμῶν ἄλλοτε μὲν πλεῖον, ἄλλοτε δ' ἔλαττωσιν, ὅθεν καὶ ἡ ἀνισότης τῶν φαινομένων διαμέτρων.

Αἱ τῆς σελήνης ἐκλείψεις ὅταν συμβαίνωσιν, εἶνε ὁρατὰ συγχρόνως καθ' ὅλον τὸ πρὸς αὐτὴν ἐστραμμένον ἡμισφαίριον τῆς γῆς καὶ ὅμοιαι διὰ πάντας τοὺς τόπους τούτου· αἱ τοῦ ἡλίου ὅμως οὔτε ὅμοιαι εἶνε οὔτε γίνονται συγχρόνως καθ' ὅλον τὸ πρὸς αὐτὸν ἐστραμμένον ἡμισφαίριον τῆς γῆς· ὅθεν ἐνῶ ἐπὶ τινος τόπου γίνεται ἐκλείψις ἡλίου, εἰς ἄλλους, ἔχοντας ἐπίσης ἡμέραν, τοῦτο δὲν συμβαίνει καὶ ἐνῶ εἰς τινος εἶνε κεντρικαὶ εἰς ἄλλους εἶνε μερικαί. Ἐντεῦθεν αἱ ἡλιακαὶ ἐκλείψεις καὶ τοὶ συχνότεραι τῶν σεληνιακῶν καθόλου διὰ τὴν γῆν, διὰ τινος ὠρισμένου τόπου εἶνε σπανιώτεραι τούτων.

Γνωστῆς οὖσης τῆς θεωρίας τῶν κινήσεων τῆς σελήνης καὶ τῆς γῆς, δυνάμεθα νὰ ὑπολογίσωμεν οὐ μόνον πότε θὰ γίνῃ ἐκλείψις, ἀλλὰ καὶ πότε ἐγένετο καὶ ὁ-

ποῖται αἱ φάσεις αὐτῆς. Ἐὰν λοιπὸν ἀναφέρεται ἐκλείψις τις ὑπὸ συγγραφῆς τῆς ἀρχαιότητος, δυνάμεθα νὰ εὐρωμεν πότε αὕτη ἐγένετο καὶ ἐπομένως νὰ ἐξακριβώσωμεν τὴν ἐποχὴν περὶ ἧς οὗτος πραγματεύεται. Πρὸς τούτοις δι' αὐτῶν ἐξακριβοῦται καὶ ἡ θεωρία τῆς σελήνης.

(Ἔπεται συνέχεια.)

Δ. ΚΟΚΙΑΔΗΣ.

ΒΟΥΧΝΕΡ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

ΚΑΙ

ΤΟΥ ΓΕΝΝΗΤΕΡΟΥ ΑΥΤΟΥ

Α'.

Δύναμις καὶ ὕλη

Ἡ Δύναμις δὲν εἶναι Θεὸς δίδων τὴν ὄψιν, δὲν εἶναι ὄν κεχωρισμένον τῆς ὕλης τῶν πραγμάτων οὐσίας, ἀλλ' ἀχώριστον τῆς ὕλης συστατικόν, αἰώνιος αὐτῇ ἔμφυτον. Δύναμις μὴ ἐγκειμένη εἰς τὴν ὕλην ἀλλ' ἐλευθέρως καὶ ἐκτὸς αὐτῆς πλανώμενη, ἰδέα παράλογός ἐστι. — Τὸ ἄζωτον, ὁ ἀνθραξ, τὸ ἰδρογόνον καὶ ὀξυγόνον, τὸ θεῖον καὶ ὁ φώσφορος εἰσὶ συστατικὰ αὐτῶν αἰώνιος σύμφυτα. «*Moleschott*»

Οὐδεμία δύναται δύναμις ἐκ τοῦ μηδενὸς γεννηθῆναι «*Liebig*». Οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ παρέχει ἡμῖν τὴν ὑπόθεσιν ὑπάρξεως δυνάμεων αὐτοτελῶν, ἀνευ σωμάτων ἐξ ὧν ἀπορρέουσιν αὐταὶ καὶ ἐφ' ὧν ἐπενεργοῦσιν «*Cotta*».

Ἀναφέροντες τοὺς ἄνω λόγους φυσιολόγων διακεκριμένων, ἀρχόμεθα ζητήματος ὅπερ ἐν ἡμῖν θέλει ἀνακαλέσει τὴν ἀπλουστέραν καὶ σπουδαιότεραν ἐν τοῖς ἀποτελέσμασιν ἀλλὰ καὶ ὡς τούτου ὀλίγον γνωστὴν ἀλήθειαν: «*Ποσῶς δύναμις ἀνευ ὕλης, ποσῶς ὕλη ἀνευ δυνάμεως.*» Τὴν μὲν δὲν δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν ἀνευ τῆς ἐτέρας, κεχωριστέρας δὲ φανταζόμε-

νοι ταῦτα, ἰδέας κενὰς καθιστῶμεν. Ἄν φαντασθῶμεν τὰ ἐλάχιστα μέρη ἐξ ὧν σῶμά τι σύγκειται, ἀνευ ὕλης, ἀνευ δυνάμεως, ἤτοι ἀνευ τῆς σχέσεως ἐκείνης τῆς ἀμοιβαίας ἐλξεως καὶ ὠθήσεως αἴτινες συγκρατοῦσι ταῦτα καὶ δίδουσιν αὐτοῖς τὴν μορφήν καὶ τὸ σχῆμα, ἂν ὑποθέσωμεν τὰς δυνάμεις τῆς Συνοχῆς καὶ Συναρξείας μὴ ὑπαρχούσας, τίς ἔσται ἡ συνέπεια; Ἡ ὕλη κατασταθῆσεται πάραυτα οὐδὲν ἀνευ μορφῆς. — Δὲν γνωρίζομεν ἐν τῷ Φυσικῷ κόσμῳ οὐδὲν παράδειγμα ἀτόμου μὴ πεποικισμένου δυνάμεως δι' ἧς ἐκτελεῖ τὸν σκοπὸν δι' ὃν προῦρισται, ὅτε μὲν ὑπὸ μίαν, ὅτε δὲ ὑπὸ ἄλλην μορφήν καὶ ἐν συναρμογῇ ποτὲ μὲν μεθ' ὁμογενῶν, ποτὲ δὲ μεθ' ἑτερογενῶν μορίων.

Λογικῶς ἐπίσης δὲν δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν ἰδέαν ὕλης τινὸς ἀνευ δυνάμεως· Οἶανδήποτε καὶ ἂν φαντασθῶμεν πρωτότυπον ὕλην, αὕτη ἀναγκασίως ἔχει εἰς τὰ ἐλάχιστα αὐτῆς μέρη σύστημα τι ἐλξεως καὶ ὠθήσεως, ἀνευ τῶν ὁποίων τὰ μέρη ταῦτα ἤθελον μηδενισθῆ καὶ ἐξακριβῆ εἰς τὸ Ἄπειρον.

Ἡ ἰδέα ὄντος ἀνευ συστατικῶν παραλογισμὸς ἐστίν, ὃν ἡ λογικὴ ἀπορρίπτει καὶ ἡ πείρα ματαίως ἐν τῇ φύσει ἐπιζητεῖ «*Drossbach*».

Ἡ ἰδέα ἐπίσης δυνάμεως ἀνευ ὕλης κενὴ καὶ ἀβάσιμος ἐστίν.

Ἀφοῦ λοιπὸν κατὰ γενικὸν κανόνα δυνάμεις τις δὲν δύναται νὰ ἐκδηλωθῇ εἰμὴ ἐν τῇ ὕλῃ, ἔπεται ὅτι ἡ δύναμις εἶναι συστατικὸν τῆς ὕλης σύμφυτον καὶ ὡς ἐκ τούτου, ὡς ὀρθῶς ὁ *Mulder* ὑποστηρίζει, αἱ δυνάμεις δὲν διακοινοῦνται ἀλλ' ἐγείρονται μόνον. Ὁ Μαγνητισμὸς δὲν δύναται νὰ μετενεχθῆ, ἀλλὰ μόνον νὰ ἐξεγερθῆ, τροποποιουμένης τῆς συνοπτικῆς τοῦ κέντρου καταστάσεως. Ἡ μαγνητικὴ δύναμις ἔμφυτός ἐστίν εἰς τὰ μέρη τοῦ σιδήρου καὶ εἰς μίαν ῥάβδον μαγνητικὴν, ἐν παραδείγματι, αὕτη συμπυκνωθῆσεται πρὸ παντὸς εἰς τὸ μέρος ἐνθα ἡ ὀλίγον ἐκδηλοῦται, ἢ ποσῶς, δηλαδὴ εἰς τὸ μέσον. — Ἄν φαντασθῶμεν ἠλεκτρικὸν ἢ μαγνητικὸν ἀνευ τοῦ σιδήρου ἢ τῶν σωμάτων ἐν οἷς αἱ δυνάμεις αὐταὶ ἐκδηλοῦνται, ἐν ταύτῳ δ' ἂν παραλείψωμεν τὰ μέρη ἐκεῖνα ὧν αἱ ἀμοιβαίαι σχέσεις

καὶ διαθέσεις εἰσὶν ἀκρόβως αἱ αἰτίαι τῶν ἠλεκτρικῶν ἢ μαγνητικῶν φαινομένων κατὰ δὲν ἀπομένει πλεον εἰμὴ ἡ ἰδέα ἀνευ μορφῆς, φαντασία κενὴ, ὃν τὸ ὄνομα ἀναπολεῖ ἐν ἡμῖν ὁρισμὸν μὲν τινος φαινομένου, ἀνευ ὅμως κατὰ καθ' ἑαυτὰ εἰ, οὐδὲν πραγματικὸν ἀνταποκρίνεται.

Ἄν δὲν ὑπάρχον μέρη ἐπιθετικῆς ἠλεκτρικότητος δὲν θὰ ὑπάρχον ἠλεκτρικῆς, τῆ βοήθειαν δὲ μόνον τῆς φαντασίας δὲν θὰ ἠδυνάμεθα προσκλήσασθαι ποτὲ τὴν ἐλάχιστην γκῶσιν οὐδὲ τὴν ἐλάχιστην ἰδέαν αὐτοῦ.

Ἄπαντα τ' ἀβία κατὰ τὴν φυσικὴν οἶον ἢ θερμότης, τὸ φῶς, ὁ ἠλεκτρισμὸς, ὁ μαγνητισμὸς κτλ. δὲν εἶναι εἰμὴ τροποποιήσεις τῆς Συνοχικῆς καταστάσεως τῆς ὕλης, τροποποιήσεις κοινωμένης ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἕτερον σώμα δι' εἰδὸς τινος μεταδόσεως. — Ἡ Θερμότης προέρχεται ἐκ τῆς διακινήσεως τῶν ἐλαχίστων μορίων τῶν ὁμογενῶν ἐκ τῆς συστολῆς τούτων. Τὸ φῶς καὶ ὁ ἠῆς εἰσὶν σώματα δυνάμεις καὶ κωμῶσεντα. Ἡ πείρα μὰς διδάσκει, λέγει ὁ *Czolbe*, ὅτι τὰ ἠλεκτρικὰ καὶ μαγνητικὰ φαινόμενα παράγονται, ὡς τὸ φῶς καὶ ἡ θερμότης, διὰ τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων τῶν σωμάτων, τῶν μορίων καὶ τῶν ἀτόμων.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ ἀνω μνημονευθέντες σοφοὶ ἔρχονται πρὸς τὴν ἰδέαν ἀπλοῦν τῆς ὕλης συστατικῆς. Ὡς εἶναι ἀδύνατον νὰ συλλάβωμεν ἰδέαν τῆς ἰδέσεως ἀνευ τοῦ ὀπτικοῦ ὀργάνου, ἰδέαν δὲ σκέψεως ἀνευ τοῦ ἐκτελούντος ταύτην ὀργάνου, οὕτω καὶ τῆς δυνάμεως ἀνευ τῆς ὕλης. Ἐκτὸς τῶν μεταβολῶν ὧν ἀντιλαμβάνομεθα διὰ τῶν αἰσθήσεων, οὐδὲν οὐδέποτε ἠδυνάμεθα νὰ καταδείξῃ ὑπαρξίν δυνάμεως τινος, εἰς δὲ τὰς μεταβολὰς ταύτας τασσομένης κατὰ τὰς ἑαυτῶν σχέσεις καὶ ὑπὸ διάφορα ὠριζομένης ὀνόματα, ἐφαρμύζεται ὁ γενικὸς ὀρισμὸς *Δύναμις*.

Δὲν ὑπάρχει ἀπολύτως, εἰμὴ τὸ μέσον τοῦτο ὅπως ἐξηγήσῃ τὴν προσορὰ εἰς τὴν ἔκφρασιν ταύτην ἔνοιαν.

Ὅποια ἡ γενικὴ καὶ φιλοσοφικὴ συνέπεια τῆς τῶσον ἀπλῆς ὅσον καὶ φυσικῆς ταύτης γνώσεως; Ὅτι οἱ ὀμιλοῦντες περὶ δημιουργικῆς δυνάμεως, παραγαγούσης ἀφ' ἑαυτῆς καὶ ἐκ τοῦ μηδενὸς τὸν κόσμον ἀγνοοῦσι τὴν πρώτην καὶ ἀπλουστέραν ἀρχὴν.

της μελέτης της φύσεως, βασιζομένης επί της φιλοσοφίας και της εμπειρικής. Τί ήθελεν εἶσθαι ἀληθῶς δύναμις μὴ ἐκδηλουμένη ἐν τῇ ὕλῃ καὶ αὐθαίρετως καὶ κατ' ἀτομικὴν θέλησιν κυβερνώσα ταύτην; Ἄφ' ἑτέρου εἶναι λογικώτερον νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ὑπαρξίν δυνάμεων ἀνεξαρτήτων, αἰτινες εἰσελθοῦσαι ἐν τῇ ἀνευ σχήματος καὶ νόμου ὕλῃ καὶ ἐνσησωματωθεῖσαι ἀδιαλύτως ἐν αὐτῇ, παρήγαγον τὸν κόσμον; Βεβαίως οὐκ, διότι, προαπεδείχθη ὅτι ἡ κεχωρισμένη τῆς ὕλης καὶ τῆς δυνάμεως ὑπαρξὶς ἀδύνατος ἐστίν.

Ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ ἔνθα θέλομεν πραγματευθῆ περὶ τῆς αἰωνιότητος τῆς ὕλης, καταδειχθήσεται ὅτι ὁ κόσμος δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παραχθῆ ἐκ τοῦ Μηδενός. — Τὸ Μηδὲν εἶναι χίμαιρα ἀπορριπτομένη ὑπὸ τῆς λογικῆς καὶ τῶν πραγμάτων.

Ὁ Κόσμος ἢ ἡ ὕλη μετὰ τῶν συστατικῶν αὐτῆς, ἅτινα δυνάμεις ὀνομάζομεν, ὑπῆρχε καὶ θὰ ὑπάρξῃ αἰωνίως, ἐν ἐνὶ λόγῳ ὁ κόσμος δὲν ἐδημιουργήθη. Εἰς τὸ στάδιον τῶν ἀναζητήσεών μας, θέλομεν ἰδεῖ πολλάκις ὅτι ἡ ἰδέα δυνάμεως ἀτομικῶς δημιουργικῆς εἰς τὸ ἀδύνατον ἰδηγεί. — Τίς εὐμαθὴς, ἢ τίς κτώμενος, ἔστω καὶ ἐπιπολαίου γνώσεως τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, δύναται ν' ἀμφιβάλλῃ ὅτι ὁ κόσμος δὲν κυβερνᾶται ὑπὸ Νόμων, ὡς συνήθως λέγεται, ἀλλ' ὅτι κτᾶται ἰδίως ἐνεργητικότητος ἐκδηλουμένης εἰς τὰς αἰσθητικὰς ἡμῶν συμφῶνας πρὸς ὠρισμένους ἀναγκαιούς καὶ συμφύτους εἰς τὴν ὕλην αὐτὴν νόμους; Πρόδηλον εἶναι ὅτι δύναμις δὲν εἶναι δύναμις καὶ δὲν ἔχει ὑπαρξίν εἰμὴ ὅποτε καὶ ἐφ' ὅσον αὕτη ἐνεργεῖ.

Ἄν φαντασθῆ τις λοιπὸν δυνάμιν τινα δημιουργόν, ἀπόλυτον, ψυχὴν πρωτότυπον, τέλος Χ, ἄγνωστον, ἀδιάφορον τὸ ὄνομα ὅπερ θέλει δόσει, ὡς πρώτην τοῦ κόσμου αἰτίαν, ὀφείλει προσδιορίζων καὶ τὸν χρόνον ταύτης νὰ παραδεχθῆ ὅτι αὕτη δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ οὔτε πρὸ, οὔτε μετὰ τὴν δημιουργίαν. Δὲν ἠδύνατο αὕτη νὰ προὑπαρξῆ τῆς δημιουργίας, καθόσον ἡ ἰδέα τῆς ὑπαρξέως δυνάμεως μετὰ τῆς ἰδέας τοῦ μηδενός ἢ τῆς ἀεργίας ἀσυμβίβαστος ἐστίν· δὲν ἠδύνατο δὲ νὰ ὑπάρξῃ χωρὶς νὰ δημιουργῆ, καθόσον ἄλλως πρέπει νὰ ὑποθέ-

σωμεν ὅτι ἐπὶ τινα χρόνον αὕτη κατετρέβετο ἐν τῇ ἡρεμίᾳ καὶ τῇ πλήρει ἀργίᾳ, καίτοι ἔχουσα ἐνώπιόν της τὴν ἀκίνητον καὶ ἀμορφον ὕλην.

Τοιαύτης ὑποθέσεως, φρονοῦμεν, ὅτι ἀπεδείξαμεν ἀνωτέρω τὸ ἀδύνατον, ἐπομένως ἡ ἰδέα δυνάμεως δημιουργικῆς ἀκινήτου καὶ ἀέργου, ἤθελεν εἶσθαι φαντασία τόσον κενὴ καὶ παράλογος, ὅσον ἡ ἰδέα δυνάμεως ἀνευ ὕλης. — Ἡ ὑπαρξὶς τοιαύτης δυνάμεως δὲν δύναται νὰ συμβιβασθῆ μετὰ τοῦ γεγονότος τῆς ἐκτελεσθείσης δημιουργίας καθόσον, ἡ ἡρεμία καὶ ἡ ἀεργία καὶ ὅλως ἀσυμβίβαστος εἶναι μετὰ τῆς ἰδέας τῆς δυνάμεως ταύτης καὶ τὴν μὴ προὑπαρξίν αὐτῆς ἐξηγεῖ. Ἡ κίνησις τῆς ὕλης ἐκ νόμων ἐξήρηται μόνον, ἐν αὐτῇ ἐκδηλουμένων, τὰ δὲ φαινόμενα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ εἰσιν προϊόντα διαφόρων συνδυασμῶν, ὕλικῶν κινήσεων κατηναγκασμένων ἢ ἀναγκαιῶν. Οὐδέποτε οὐδαμοῦ, οὐδ' εἰς τ' ἀπώτατα τὰ διὰ τοῦ τηλεσκοπίου ἐξαιταζόμενα σημεῖα τοῦ Ἀπειροῦ, παρατηρήθη γεγονός τι ἐξαιρέσειν ποιῶν τοῦ κανόνου τούτου καὶ δυνάμενον νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ὑπόθεσιν δυνάμεως ἀπολύτου ἀνεξαρτήτου καὶ ἐκτὸς τῶν πραγμάτων. Ἐν τέλει τοιαύτη δύναμις καὶ ἐπὶ ὑποθέσει ὅτι ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ χωρὶς νὰ ἐκδηλοῦται ἐξωτερικῶς, ὅπερ ἄλλως καθαρὰ ἐστίν ἀντιφασίς, δὲν ἠδύνατο νὰ προσγίνη ἐν τῇ φαντασίᾳ ἡμῶν. Δύναμις τοιαύτη αἰωνίως ἀκίνητος, ἐπαρκουμένη εἰς τὴν ὑπαρξίν της καὶ ἐπαναπαυομένη εἰς τὴν ἑαυτῆς μόνον θεάν, φαντασία ἐστίν κενὴ λογικῆς, αὐθαίρετος καὶ πάσης εμπειρικῆς στερουμένη βάσεως. Δὲν μένει εἰμὴ τρίτη τις ὑπόθεσις ἐπίσης παράδοξος καὶ ἐπιπόλαιος, ἦτοι δυνάμεως, ἦτις ἐκ τοῦ μηδενός ἀνατιναχθεῖσα, τὸν κόσμον δημιουργήσασα (ἐκ τίνος;) ἐν ἑαυτῇ ὕστερον εἰσῆλθεν ἢ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἀφοῦ τὴν ὑπαρξίν εἰς αὐτὸν παρέσχεν. — Αἱ ἰδέαι αὗται καὶ πρὸ παντός ἢ τελευταία κατὰ προτίμησιν πάντοτε ἐπεδιώχθη ὑπὸ φιλοσόφων ἢ σοφῶν, φαντασθέντων ὅτι δύναται νὰ συμβιβάσῃσιν ἑαυτὰ τὸ ἀφιλονεικητον γεγονός τῆς αἰωνιότητος καὶ ἀμεταβλήτου ἐν τῷ σύμπαντι τάξεως, μετὰ τῆς ὑποθέσεως μιᾶς ἀρχῆς αἰωνίου καὶ δημιουργικῆς.

Ἀπασαί αἱ θρησκείαι στηρίζονται κατὰ

τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εἰς δόγματα προηγούμενα. Πᾶσαι ἀποδέχονται μιαν δυνάμιν δημιουργικὴν εἰσελθοῦσαν εἰς τὴν ἀνάπαυσιν μετὰ τὴν δημιουργίαν, διαφωνοῦσι δ' αὐταὶ μόνον κατὰ τοῦτο, ὅτι ἡ δύναμις αὕτη ἐπιφυλάσσει ἀείποτε τὴν ἀτομικότητα καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν ἑαυτῆς καὶ δύναται κατὰ τὸ δοκοῦν ν' ἀναγκασθῆ ἢ καταστρέψῃ τοὺς τεθέντας παρ' αὐτῆς νόμους ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν πραγμάτων.

Τοιαῦται ἰδέαι δὲν θέλουσιν ἐπὶ πολὺ μᾶς ἀπασχολήσει, καθόσον, ἐκτὸς τοῦ ὅτι αὐταὶ διαφεύγουσι τὴν ἀντίληψιν, ἀποδοκιμάζονται ὅμως καὶ ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τῆς λογικῆς, διότι δίδουσι χώραν εἰς φαντασιώδεις ὑποθέσεις ἐντελείας καὶ ἰδιοτήτων ἀτομικῶν καὶ ἀνθρωπίνων. Ὅθεν δὲν δύναται αὐθαίρετως ἡ πίστις τὴν ἐπιστήμην ν' ἀντικαταστήσῃ καὶ ἤθελεν εἶσθαι προτιμώτερον νὰ μετατρέψωμεν ὕδωρ εἰς τὴν θάλασσαν ἢ νὰ ἐπιχειρισθῶμεν ν' ἀποδείξωμεν ἅπασι εἰσέτι τὸ ἀνωφελές καὶ φιλοσοφικῶς ἀδύνατον τῶν τοιούτων ἰδεῶν ὁ προσδιορισμὸς δὲ τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἐνάρξεως αὐτοῦ, ὅστις εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἰδέας δημιουργικῆς ἀρχῆς, παραλογισμὸς ἐστίν· ἡ ἀρχὴ δὲ τῆς ἰδέας ταύτης ὑποστηρίζουσα τὴν προὑπαρξίν τοῦ Μηδενός καθιστᾷ ταύτην ἐπιπαράλογον «οὐδεμία δύναμις ἐκ τοῦ μηδενός δύναται παραχθῆναι» Liebig.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ δημιουργικὴ δύναμις δὲν δύναται οὔτε πρὸ, οὔτε μετὰ τὴν ἀρχὴν τῶν πραγμάτων νὰ ὑπάρξῃ, ἀφοῦ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑποθεθῆ ὅτι αὕτη ἔχει στιγμιαίαν καὶ αὐθιπαρξίαν, ἀφοῦ ἡ ὕλη εἶναι αἰώνιος, ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει ὕλη ἀνευ δυνάμεως οὐδὲ δύναμις ἀνευ ὕλης, ἀναμφιβόλῳ ἐστὶ ὅτι ὁ κόσμος δὲν ἐπλάσθη ἀλλ' αἰώνιος ἐστίν· τὸ μὴ δυνάμενον νὰ χωρισθῆ δὲν δύναται καὶ νὰ ὑπάρξῃ κεχωρισμένον, τὸ μὴ δυνάμενον νὰ καταστραφῆ δὲν δύναται καὶ νὰ δημιουργηθῆ! — «Ἡ ὕλη μὴ ἐπιδέκτικὴ δημιουργίας, ἀνεπίδεκτὸς ἐστὶ καταστροφῆς» Vogt.»

B.

Αἰωνιότης τῆς ὕλης.

Ἡ ὕλη αἰώνιος καὶ ἀνεπίδεκτος ἐστὶ φθορᾶς. Οὐδεὶς κόκκος κόνεως ὅσον μικρὸς

καὶ ἂν ὑποθεθῆ, εἰς τὸ σύμπαν νὰ προσκολληθῆ ἢ ἐκ τούτου ν' ἀφαιρέσῃ δύναται. Ἡ δύναμις οὔτε κατὰ φυσικὴν καὶ οὐκ ἀνεπίδεκτος οὔτε κατὰ φαντασίαν καὶ οὐκ ἀνεπίδεκτος ἐκ τοῦ μηδενός, τοῦλάχιστον μέρους χωρὶς εἰς τὸ χάος ταύτην νὰ ριφθῶμεν, καθόσον οἱ νόμοι τῆς Βαρύτητας καὶ Ἐπιπέδου καὶ ἄλλοι ἄλλοι, ἢ ἀναγκαιὴ καὶ ἀμεταβλήτος τῆς ὕλης ἰσορροπία ἤθελε καταστραφῆ. — Ἡ περὶ αὐτῆς ἀλήθεια εἰς τὴν τῶν ἡμερῶν ἡμῶν χημείαν ὀφείλεται, διότι αὕτη κατέδειξεν ἡμῖν διὰ τοῦ προηγουμένου πρῶτου, ὅτι ἡ ἀδιάκοπος ἐνώπιόν μας καὶ ἐκαστὴν ἐκδηλουμένη μεταμύρωσις τῶν ὄντων, ἦτοι ἡ γεννήσις καὶ ὁ θάνατος τῶν ὀργανικῶν καὶ ἀνοργάνων ὄντων δὲν ἐπεργάζεται ἐκ τίνος δημιουργίας ἀγνωστοῦ, ὡς ἄλλοτε κοινῶς ἐνομιζέτο, ἀλλ' ὅτι τὰ φαινόμενα ταῦτα προέρχονται μόνον ὑπὸ τῆς ἀδιάκοπου ἀλλοιώσεως μιᾶς πρωτοτύπου ὕλης, ἢς ὁ ὄγκος καὶ τὰ στοιχεῖα ἀναλλοίωτα εἰς ἀείποτε διατελοῦσιν. — Ἀκολουθήσαντες τῇ βοήθειᾳ τῆς πλάστηγγος, τῆς ὕλης διὰ μέσου τῶν πολυαρίθμων καὶ περιπελεγμένων ὕδων, ἄς αὕτη διατρέξῃ εὐρόμεν πάντοτε ταύτην εἰσερχομένην καὶ ἐξερχομένην τῶν συνδυασμῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ καὶ ἀνέπαρον αὐτῆς βάρος· οἱ βασισθέντες ἐπὶ τοῦ νόμου τούτου ὑπολογισμοὶ ἐπέφεραν πανταχοῦ τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα.

Ἐκ πρώτης ὄψεως, ὅταν καίωμεν τεμάχιον ξύλου, φαίνεται ὅτι τὰ μέρη ἐξ ὧν συνέκειτο κατηναλώθησαν ὑπὸ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ, ἀλλ' ἡ χημικὴ πλάστιξ ἀποδεικνύει τὸναντίον, ἦτοι, οὐ μόνον τὸ τεμάχιον τοῦτο τοῦ ξύλου δὲν ἀπώλεσε τι ἐκ τοῦ βάρους αὐτοῦ, ἀλλὰ μάλιστα τὸ βᾶρος τοῦτο ἠύξησε, καθόσον δι' αὐτῆς ἀποδεικνύεται, ὅτι τὰ παραχθέντα ἐκ τῆς καύσεως, συλλεγόμενα καὶ σταθμιζόμενα οὐ μόνον περιέχουσιν ἀκριβῶς ὅλας τὰς ἐξ ὧν συνέκειτο τὸ ξύλον ὕλας, ἀλλὰ καὶ νέας τοιαύτας προσέκτησαν, ὑφαίρεθεις ἐκ τοῦ ἀέρος διὰ τῆς καύσεως. Ἐν ἐνὶ λόγῳ τὸ καίωμενον ξύλον δὲν ἀπώλεσεν, ἀλλ' ἠύξησε τὸ βᾶρος αὐτοῦ. — «Ὁ ἐν τῷ ξύλῳ ἀνθραξ, λέγει ὁ Vogt, ἀφθαρτος καὶ αἰώνιος ἐστίν καὶ ὡς τὸ ὑδρογόνον καὶ ὀξυγόνον μετ' ὧν ἐν συναρξίᾳ ἐν τῷ ξύλῳ εὐρίσκετο, οὕτω καὶ οὗτος ἀνέπαφος διατελεῖ ἢ σύνδεσις καὶ ἡ μορφή ἄς τὸ ξύλον

ἀποτελεῖ φαρτὰ εἰσιν, οὐδέποτε ὁμοῦς καὶ ἡ ὕλη. — Ἄ ὄ εἰρισκόμενος ἀνθραξ ἐν τῇ ἀπανθρακωθεῖσῃ καὶ ἀποκρυσταλλωθεῖσῃ ἀσβέστῳ, ἐν τῇ ξυλώδει ἴνι ἢ ἐν τῷ μυῶνι, δύναται νὰ σχηματίσῃ ἄλλην μορφήν μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν σωμάτων τούτων, ἀλλὰ τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ δὲν δύνανται οὔτε νὰ μεταβληθῶσιν, οὔτε νὰ ἐξαφανισθῶσιν». «Gzolbe»

Δι' ἐκάστης ἐκ τοῦ στόματος ἡμῶν ἐξερχομένης πνοῆς, ἀποδίδομεν μέρος τῆς τροφῆς ἣν τρώγομεν καὶ τοῦ ὕδατος ὅπερ πίνομεν τὸ σῶμα ἡμῶν μεταρροῦται τόσον ταχέως, ὥστε δυνάμεθα ἀνευ ὑπερβολῆς εἰπεῖν ὅτι ὄντα ὅλως ἀλλοῖα καὶ ἐν διαστήματι ὑλίγων ἐβδωμάδων ἐντελῶς νέα καθιστάμεθα.

Οἱ ὀργανικοὶ συνδυασμοὶ ἀνανεοῦνται μόρια πρὸς μόρια, ἀλλ' αἰετοτε ταῦτοί διαμένουσι τ' ἀτομὰ των δὲν ἀλλάσσοσι φύσιν, ἀλλὰ μετατίθενται ὅπως ὑπὸ ἄλλων τοῦ αὐτοῦ εἶδους ἀντικατασταῶσιν. Σήμερον ἐν ἐνὶ συνδυασμῷ καὶ αὔριον ἐν ἐτέρῳ παράγουσι διὰ τοῦ ἑαυτῶν τρόπου τῆς συνενώσεως τὰς ποικιλίας καὶ ἀναριθμήτους μορφὰς τῶν σωμάτων, ἅτινα ὑπὸ τοῦς ὀφθαλμοῦς ἡμῶν ἀπαύστως ἀνανεοῦνται διὰ σειράς ἀδιακόπου ἀλλαγῆς. Εἰς τὰς μεταμορφώσεις ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀτόμων ἐνὸς ἀπλοῦ στοιχείου ἀμετάβλητος διαμένει, δὲν σχηματίζονται ποσῶς νέα μόρια καὶ οὐδὲν τῶν ὑπαρχόντων ἐξαφανίζεται. Τὰ προσδείγματα καὶ αἱ ἀποδείξεις, ἅτινα δυνάμεθα νὰ φέρωμεν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀνωτέρω φαινόμενων ἀναριθμητὰ εἰσὶ καὶ ἠβελαν ἀρκέσει νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι οἱ τῆς ὕλης μετασχηματισμοὶ ὀρισθέντες καὶ κανονισθέντες ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς πλάστιγγος καὶ τοῦ ὑπολογισμοῦ, σήμερον ἀπειροὶ ὑπολογίζονται καὶ οὐδεὶς τὸ ὄριον καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν νὰ προσδιορίσῃ δύναται. — Θάνατος καὶ γέννησις, φθορά καὶ ἀνανέωσις, πανταχοῦ τὴν χεῖρα πρὸς ἄλληλα δίδουσιν, ἀτελεύτητον ἀπαρτίζοντα ἄλυσσον. — Ὁ ἄρτος, ὃν τρώγομεν, ὁ ἀήρ, ὃν ἀναπνέομεν, παρέχουσιν ἡμῖν ὑπὸ ἄλλην μορφήν τὴν οὐσίαν τῶν σωμάτων τῶν πρὸ χιλιάδων ἐτῶν ἀποθανόντων προγόνων ἡμῶν, ἡμεῖς δ' ἐπίσης καθεκάστην ἀποδίδομεν τῷ ἐξωτερικῷ κόσμῳ μέρος τῆς ἡμετέρας οὐσίας ὅπως αὐτὴν διαχύσει ὀλίγον

ἴσως χρόνον μετὰ καὶ συγχρόνως μετ' ἐκείνης τῶν περικυκλούντων ἡμᾶς ὄντων.

Ἡ δ.αδοχικὴ, αἰώνιος καὶ ἀκατάσχετος τῶν ἀτόμων αὐτὴ κίνησις, αἰετοτε τὴν προσοχὴν ἐφείλκυσε τῶν σοφῶν, οἵτινες τὴν μεταμόρφωσιν τῶν σωμάτων οὕτω ἐπεξήγησαν καὶ διὰ ταῦτα, χωρὶς ν' ἀπομακρυνθῇ ποσῶς τῶν ἐπιστημονικῶν παραδόσεων ὁ ἄγγλος ποιητῆς (Σακσπῆρος) ἠδυνήθη εἰπεῖν ὅτι «τὸ ἀποτελοῦν d.l.l.o.t.e τὸ σῶμα τοῦ Καίσαρος ἐμφράττει ἴσως σήμερον ὀπὴν τινα πεπαλαιωμένου τοίχου.»

Δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν πῶς ἐν γεγονός τόσον ἀπλοῦν, ὅσον καὶ ἀποδειγμένον διὰ τοῦ προηγουμένου τρόπου ὑπὸ τῆς χημείας, δύναται σήμερον νὰ παραγνωρισθῇ καὶ ἀκατάληπτον νὰ καταστῇ ὑπὸ φιλοσόφων καὶ ἰατρῶν, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι ἐλάχιστον γενικῶς αἱ μεγάλαι τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ἀνακαλύψεις ἠδυνήθησαν τὸν ὄγκον νὰ διασπάρωσι καὶ διὰ ταῦτα ὁ Schubert ἀναφέρει περὶ τῆς αὐτομάτου τοῦ ὕδατος δημιουργίας διὰ τῆς αἰφνιδίου τῶν νεφῶν συμπυκνώσεως, ὁ δὲ Robbelen πιστεύει εἰς τὴν αὐτόματον τοῦ ἀζώτου γέννησιν ἐν τῷ ζωϊκῷ ὀργανισμῷ καὶ αὐτὸς δὲ ὁ θαυμαστός Ehrenberg φαίνεται ὑποθέτων ὅτι οἱ βιοῦντες ὀργανισμοὶ ἐκ παντὸς εἶδους παράγουσι τὰς οὐσίας ἐξ ὧν σχηματίζονται ἀντὶ νὰ ἐξομοιώσωσι τὰς τῶν ἄλλων ὄντων φαίνεται δὲ ἀμφιβάλλον ὅτι οἱ ὀργανισμοὶ ἐκ νέου πλάττουσι τὰς ὕλας, ἐξ ὧν οὗτοι σύγκεινται ἢ ὅτι δὲν μεταμορφοῦνται εἰ μὴ ὀργανικῶ τινι τροπῷ.

Πῶς νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι μηδὲν ἐκ μηδενὸς τίχεται; Ἀνάγκη νὰ προϋπάρχῃ ἡ ὕλη ὑπὸ ἄλλην μορφήν ἢ ἄλλον συνδυασμὸν ὅπως ὀργανισμὸν δυνήθῃ νὰ παρέξῃ καὶ τούτου μεθεξῆς. Ἐν μόριον ὀξυγόνου, ἀζώτου ἢ σιδήρου, αἰετοτε καθ' ἑαυτὸ ταῦτον διαμένει καὶ πανταχοῦ τῶν αὐτῶν κτᾶται συστατικῶν, ἅτινα ἀπ' ἀρχῆς καὶ αἰετοτε σύμφυτα αὐτῷ εἰσὶν, ὅπου δὲ καὶ ἂν εὑρεθῇ, τὴν αὐτὴν πάντοτε παρουσιάζει ὑπαρξίν. Οἰαδήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ περιπλοκὴ τοῦ συνδυασμοῦ, οὔτινος ἀποτελεῖ μέρος, τὸ μόριον ἐξέρχεται πάντοτε οἷον εἰσῆλθε καὶ δὲν δύναται ἐκ νέου νὰ δημιουργηθῇ οὐδὲ νὰ παύσῃ τοῦ ὑπάρχειν,

ἀλλὰ μόνον τὸν συνδυασμὸν νὰ μεταλλάξῃ. Διὰ τοῦς λόγους τούτους ἡ ὕλη αἰώνιος ἐστὶ καὶ ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ τὸ ἀδύνατον τῆς δημιουργίας ἠδυνήθημεν νὰ βεβαιώσωμεν.

Πῶς, πρὸς τί καὶ πότε νὰ δημιουργηθῇ δύναται τὸ καθ' ὅλην τὴν αἰωνιότητα ἀθηρτον; Ὁ κόσμος ὑπῆρξεν, ὑπάρχει καὶ ὑπάρξει. «Ἡ ὕλη αἰώνιος ἐστὶ καὶ μόνον μορφήν ἀλλάσει» Rossmassler.

Ἡ ἔκφρασις, σῶμα θνητὸν καὶ ψυχὴ ἀθάνατος, κοινὴ καὶ σχεδὸν ἐπίπονος κατέστη. Μικρὰ τις σκέψις ἀρκεῖ ὅπως τοῖναντίον ὡς ἀληθὲς ἀποδείξῃ. Τὸ σῶμα κατὰ τὴν ἀτομικὴν αὐτοῦ μορφήν βεβαίως εἶναι θνητὸν, οὐχὶ ὅμως καὶ κατὰ τὰ ἑαυτοῦ στοιχεῖα ἀλλάσσει ἀληθῶς κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου, ἀλλ' ἐπίσης εἰς πᾶσαν στιγμὴν κατὰ τὴν ζωὴν μεταμορφοῦται ὡς προαπεδείχθη, ὡς ἐκ τούτου δὲ δὲν μένει ὀλιγώτερον ἀθάνατον ὑπὸ τὴν ὑψηλοτέραν τῆς λέξεως ἐννοίαν, καθόσον τὰ ἐλάχιστα αὐτοῦ μόρια δὲν δύναται νὰ ἐξαφανισθῶσιν. Ἀπ' ἐναντίας βλέπομεν τὴν ψυχὴν ἐξαφανιζομένην μετὰ τοῦ ὕλικου καὶ ἀτομικοῦ συγκράματος καὶ τοῦτο διὰ πάντα τῶν προλήψεων ἀνώτερον, ἐνεργῶς ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ζωὴ οὐδὲν ἕτερον ἐστὶν εἰ μὴ προῖον συνδυασμοῦ μορίων, κτωμένων, συστατικῶν ἢ δυνάμεων εἰδικῶν, συναρμολογούμενων ἀναγκαίως μετὰ τῆς τοῦ συνδυασμοῦ τούτου ἐξαφανίσεως.

Διὰ τοῦ θανάτου δὲν ἐξαφανίζομεθα, λέγει Fechner, ὁ τρόπος τῆς παρουσίας ὑπάρξεώς μας δὲν δύναται βεβαίως ν' ἀντιστῇ εἰς αὐτὸν, ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν τῆς κίνεως κατάστασιν, ἀλλ' ἐνὸ ἀλλάσσομεν, ἢ γῆ μένει καὶ ἀνεπτύσσεται ἀπαύστως, αἰώνιον ὑπάρχουσα σῶμα ὡς αἰώνια μετ' αὐτῆς καὶ τ' ἄστρα εἰσιν.

Ἡ τῆς ὕλης αἰωνιότης, γεγονός ὀρισμένον ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης θεωρεῖται. — Ἐνδιαφέρει ἡμῖν νὰ γνωρίζωμεν ὅτι φιλόσοφοι, ἐποχῆς παρελθούσης, τὰς συνεπείας τῆς σπουδαίας ταύτης ἀληθείας ἀνεγνώρισαν ἂν καὶ αὐτὴ μὲν δὲν ὑπῆρξεν εἰσέτι ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης ἀποδειγμένη, οὔτοι δὲ δὲν εἶχον εἰ μὴ ἰδέαν ταύτης ἀρίστον, εἶδος προαισθηματος, τῆς ἀποδείξεως μὴ παρεχομένης εἰ μὴ διὰ τῆς πλάστιγγος.

Sebastien Franke, σοφὸς γερμανὸς ἐν ἔτει

1528 ζῶν λέγει: «Ἡ ὕλη ὑπῆρξεν ἀπ' ἀρχῆς ἐν θεότητι καὶ διὰ ταῦτα αἰώνιος καὶ ἀτελεύτητος ἐστίν. Ἡ γῆ ἡ κίνησις, πᾶν δημιουργούμενον διέρχεται, ἀλλὰ δὲν δύναται τις εἰπεῖν καὶ ὅτι ἐξ ὧν ταῦτα ἐδημιουργήθησαν ἐπίσης διέρχονται. Ἡ οὐσία μένει αἰώνιος, ἐν ὃν μετατρέπεται εἰς κίνησιν ἀλλ' ἐκ τῆς κίνεως ταύτης νέον ὄν δημιουργητά. Ἡ γῆ, ὡς ὁ ρόμβος, λέγει ὁ Plino, ἐκ τῆς πέτρας αὐτῆς ἀπαύστως ἀναγεννᾶται, ματαίως αὐτὴ γράσεται καὶ ἀποσυντίθεται, αἰετοτε ἀνανεοῦμένη καὶ νεωτερίζουσα αἰώνιος ἢ αὐτὴ διατελεῖ, μὴ δυνάμεθα κατὰ τὰ στοιχεῖα αὐτῆς μεταβληθῆναι.»

Οἱ παλῶι φιλόσοφοι τοῦ μέσου αἰῶνος τὴν αὐτὴν ἀλλὰ καθαροτέρην ἐκφέρουσιν ἰδέαν. Bernard Telesius (1508) λέγει: «Ἡ οὐσία τῶν σωμάτων ἐστὶ καὶ ἐστὶ αἰετοτε ἡ αὐτὴ, ἢ ἀκατέργαστος καὶ ἀκίνητος ὕλη, οὔτε αὐξάνεται οὔτε ἐλαττώσεται ἐπιδεικτικῶς καθίσταται.»

Geordano, ἀνεμορροτῆς, εἰς τὴν πυρὴν ἐν Ρώμῃ ῥιφθεὶς τὸ 1600, λέγει: «Ὁ σπέρμας καθίσταται γλῶσση, ὑστερον στάχυς ἀκολούθως ἄρτος, γυμὸς θρεπτικὸς, αἷμα, σπέρμα, ἐμβρυον, ἄνθρωπος, πτώμα, καὶ θ-σπερον, γῆ, λίθος ἢ ἄλλο τι στερεὸν σῶμα καὶ οὕτω καθεξῆς ὑπάρχει λοιπὸν εἰς ἅπαντα τὰ ὄντα τί, ὅπερ καὶ τοῖ μεταμορφοῦμενον αἰετοτε ὅμως ταῦτόν διακίμεται καὶ ὡς ἐκ τούτου οὐδὲν, ἐκτὸς τῆς ὕλης, φαίνεται σταθερὸν, αἰώνιον, ἄξιον τοῦ ὀνόματος Ἄρχῆς. Ἡ ὕλη μόνη καὶ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ὕλη τὰς μορφὰς καὶ ὕλας τὰς διαστάσεις περιέχει, αἱ δὲ ἀτελεύτητοι ἐν τῇ ποικιλίᾳ μορφαὶ αὐτῆς τῇ ὕλῃ ἐξειδιάζουσι καὶ δὲν προσέρχονται ὑπὸ ὄντος τινος ἀνωτέρου ἢ ξενου εἰς αὐτήν. Αὐτὴ μόνη γεννᾷ τὰς μορφὰς ταύτας καὶ ἐκ τῶν σπλάγγων αὐτῆς αὐτὰ ἐξέρχονται. Λέγοντες ὅτι ἡ ὕλη θνήσκει ἐννοητέον ὅτι αὐτὴ εἰς ἄλλην μεταβαίνει ὑπαρξίν, ὁ θάνατος δὲν εἶναι, εἰ μὴ ἀποσύνθεσις, ἢ τις ἄμα ἐκτελουμένη, εἰς ἄλλην δίδει χώραν γέννησιν συνδυασμοῦ ἐτέρου εἶδους.»

Εἰς ἐποχὴν ἐπι ἀρχαιοτέρην ἢ ἀλήθεια αὐτὴ προωρισμένη, ὡς φαίνεται, νὰ καταστῇ ὁ ἀκρογωνιαίος τῆς ἐπιστημονικῆς φιλοσοφίας λίθος, ἐδιδάχθη ὑπὸ Ἰμπεδокλέους ἰδοῦ πῶς ἐκφράζεται ὁ ζήσας οὗτος φιλόσοφος ἐν ἔτει 450 π.χ. «οἱ φανταζό-

μένοι ότι ὄν τι γεννᾶται, χωρίς πρότερον νὰ ὑπάρχη, εἰσὶ γήπια ἢ ἄνδρες περιωρισμένων ἰδεῶν».

(Ἔπεται συνέχεια.)

Μετάφρασις Π. Σ.

Η

ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΠΡΩΣΣΙΚΗΣ ΜΟΝΑΡΧΙΑΣ

ΚΑΙ

Η ΝΕΟΤΗΣ ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΥ ΤΟΥ Β'.

[Macrueley *].

Ἡ Πρωσσικὴ Μοναρχία, ἡ νεωτέρα τῶν μεγάλων Εὐρωπαϊκῶν Ἐπικρατειῶν, κατέχουσα σήμερον τὴν πέμπτην μὲν βαθμίδα κατὰ τὸν πληθυσμὸν καὶ τὰς προσόδους αὐτῆς, τὴν τρίτην δὲ, ἂν ὄχι τὴν δευτέραν, κατὰ τὴν εἰς τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας πρόδόν τῆς, ἔχει ταπεινοτάτην τὴν ἀρχὴν. Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΕ'. αἰῶνος, ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Σιγισμούνδος τοῦ Βρανδεμβούργου ἐδώρησατο τῷ εὐγενεῖ τῶν Ὀγενζόλερν οἰκῷ τὴν Μαρκίαν. Τὸν ἀκόλουθον αἰῶνα, ὁ οἶκος οὗτος ἠσπασατο τὸν λουθηρανισμόν. Κατὰ δὲ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος, ἔλαθε παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Πολωνίας τὴν κυριαρχίαν τοῦ Δουκάτου τῆς Πρωσίας· ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν αὐξήσιν ταύτην τῆς χώρας αὐτῶν, οἱ ἀρχηγοὶ τῆς οἰκογενείας τῶν Ὀγενζόλερν μόλις ἠδύναντο νὰ ἐξισωτῶσι πρὸς τοὺς ἐκλέκτορας τῆς Σαξωνίας ἢ τῆς Βαυαρίας. Ἡ γῆ τοῦ Βρανδεμβούργου ἦν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἄγονος. Τὰ περίχωρα τοῦ Βερολίνου, πρωτευούσης τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ὡς καὶ τὰ τοῦ Ποστδάμ, προσφιλοῦς κατοικίας τῶν ἡγεμόνων τούτων, παρεῖ-

χον ἀληθῆ ἐρήμου εἰκόνα. Εἰς τινὰς δὲ χώρας, ἐδέησεν ὀλοκλήρων ἐτῶν πεφροντισμένη καλλιέργεια, ὅπως οἱ ἀμμώδεις ἐκεῖνοι ἀγροὶ παραγάγωσιν ἐπὶ τέλους εὐτελεῖς τινὰς συγκομιδὰς σικάλης καὶ βρώμης. Ἀλλαχοῦ, τὰ προαιώνια δάση, ὅποθεν οἱ βάρβαροι τῆς Ῥώμης κατακτῆται κατῆλθον ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Δουναβέως, οὐδέποτε εἶχον χρησιμοποιηθῆ ὑπὸ τῶν κτητόρων αὐτῶν. Παντοῦ, ἔνθα ἡ γῆ ἦτο ὅπως οὖν εὐφορος, ἦτο, δυστυχῶς, βαλτώδης, καὶ τὸ νοσῶδες αὐτῆς ἐφόδιζε καὶ ἀπεμάκρυνε τοὺς γεωπόνους ἐκεῖνους, οὓς ἡ σμικρὰ γονισμότης τῆς εἴλκυεν. Ὁ Φριδερίκος, ὁ καὶ μέγας ἐκλέκτωρ κληθεὶς, ὑπῆρξεν ἡγεμῶν, τοῦ ὁποίου τὴν ἐπιτηδείαν πολιτικὴν πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ διάδοχοί του θεωροῦσιν ὡς τὴν κυρίαν τοῦ μεγαλείου αὐτῶν αἰτίαν. Ἡ ἐν Οὐεστφαλία συνθήκη παρέσχεν αὐτῷ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων σπουδαίων ὠφελειῶν, καὶ τὴν εἰς τὰ κράτη αὐτοῦ προσάρτησιν τῆς πόλεως καὶ τῆς ἐπαρχίας τοῦ Μακδεμβούργου, καὶ οὕτω, ὁ ἐκλέκτωρ οὗτος ἠδυνήθη, ἀποθνήσκων, νὰ ἀφίση εἰς τὸν υἱὸν του ἡγεμονίαν τῶν σπουδαίων, ὅσα σπουδαία δὲν ἦτο βεβαίως οὐδεμία τῶν ἐπικρατειῶν ἐκεῖνων, αἰτινες, ἐν Εὐρώπῃ, δὲν ἔφερον τότε ὄνομα βασιλείου.

Ὁ Φριδερίκος ἠθέλησε νὰ γίνῃ βασιλεύς· ἀλλὰ μάταιος ὦν καὶ σπάταλος, ἐπιλήσμων τῶν ἀληθῶν αὐτοῦ συμφερόντων καὶ τῶν ἰερωτέρων καθηκόντων του, καὶ ἀπληστος μικροφιλοτίμων διακρίσεων, οὐδὲν ἠδυνήθη νὰ προσθέσῃ εἰς τὴν ἰσχὺν τῆς ὑπὸ τὴν κυβερνήσιν του τεθείσης ἐπικρατείας· ἴσως μάλιστα ἠλάττωσεν, ἀντὶ ν' αὐξήσῃ, τὴν ἀξίαν τῆς κληρονομίας, ἣν παρέδωκεν εἰς τὰ τέκνα του· ὅπως δῆποτε ὅμως, κατάρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ τὸν διαρκῆ τῶν προσπαθειῶν του σκοπὸν· τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ ΙΙΙ'. αἰῶνος περιεβλήθη τὸν τίτλον τοῦ βασιλέως. Ἐδέησεν, οὐδὲν ἦττον, νὰ δοκιμάσῃ ἀπάσας τὰς ταπεινώσεις, ἃς συνήθως ὑφίστανται οἱ ἐκ τοῦ ἀσμήμου εἰς ὑψηλὰ ἀνερχόμενοι θεσεις. Συγκρινόμενος πρὸς τὰς λοιπὰς ἐστεμμένας τῆς Εὐρώπης κεφαλὰς, ὡμοίαζε πρὸς νεόπλουτόν τινα ἐξ Ἰνδιῶν ἔμπορον, ὅστις περιβληθεὶς τίτλον ἀδῶς ἀγορασθέντα, πειράται ν' ἀναμιχθῆ μεθ' Ὀμοτιμῶν τῆς Ἀγγλίας μέγα φρονούντων ἐπὶ προγόνους δι' ἔγκλημα ἐσχά-

της προδοσίας ἐπὶ τῶν χρόνων τῶν Πλανταγενητῶν *) καρατομηθεῖσιν. Οἱ ἡγεμόνες οἱ ὑπάρχοντες, ἢ οἱ μέλλοντες νὰ ὦσιν εἰς τὸ ἐξῆς ὅμοιοί του, ἐξεδήλωσαν αὐτῷ τρυφῶς τὸν φθόνον ἢ τὴν περιφρόνησιν αὐτῶν. Ὁ ἐκλέκτωρ τῆς Σαξωνίας ἀπεποιήθη κατ' ἀρχὰς ν' ἀναγνωρίσῃ αὐτόν. Ὁ Λουδοβίκος ὁ ΙΔ'. τὸν ἠτένισε μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου ἦθους, μεθ' οὗ ὁ κόμης, ἐν τῇ κομμοδίᾳ Le Bourgeois Gentilhomme, ἀτενίζει τὸν πτωχὸν ἐκεῖνον Κύρ-Ιορδάνην, τὸν τότε γελοῖως περιβεβλημένον στολὴν αἰλικού. Ἡ Αὐστρία ἀπήτησεν ἀμυθήτους θυσίας εἰς ἀμοιβὴν τῆς ἐκ μέρους αὐτῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ ὡς βασιλέως· δὲν ἐπεδαφίλευσε δὲ μάλιστα αὐτὴν, ἢ μετὰ τῆς περιφρονητικωτέρας ψυχρότητος καὶ κατόπιν πολλῶν καὶ μακροχρονίων ἀνάβολῶν.

Ὁ Φριδερίκος Γουλλιέλμος, ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ Φριδερίκου τούτου, ἐκέκτητο μὲν, εἶναι ἀληθῆς, ἰκανότητά τινα κυβερνητικὴν· ἀλλὰ παρεδύθη, δυστυχῶς, εἰς τὰς μυσαρωτέρας κακὰς ἐξέεις καὶ διεπράξεν ἀληθῆ παράφρονος ἔργα. Ἀκριβῆς ὅμως ὅσο καὶ ἐπιμελὴς περὶ τὴν ἐκπεριώσιν τῶν ὑποθέσεων, συνέλαθε πρῶτος τὸ σχέδιον νὰ ἐπιδιώξῃ καὶ νὰ ἐπιτύχῃ ὑπὲρ τῆς Πρωσίας, τῆ βοήθειᾳ ἰσχυροῦ στρατιωτικοῦ δι-οργανισμοῦ, τὴν θέσιν ἐκείνην μετὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐπικρατειῶν, ἣν τῇ ἡγεμονίᾳ ἢ τε ἔκτασις τῆς χώρας καὶ ὁ πληθυσμὸς τῶν κατοίκων αὐτῆς. Αὐστηρὰ οἰκονομία παρέσχεν αὐτῷ τὰ μέσα νὰ συντηρῇ στρατὸν, οὐτινος ἡ δύναμις ἀνῆρχετο· ἐν καιρῷ εἰρήνης εἰς ἐξήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν. Οὐδέποτε στρατιῶται, οὐδ' αὐτῶν τῆς Γαλλίας ἢ τῆς Ἀγγλίας ἐξαιρουμένων, ἐφάνησαν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπὶ τοσοῦτον πειθαρχοῦντες καὶ ἐξυπακούοντες. Τοιαύτην δύναμιν κατέχων, ὑπῆρξεν, φυσικῶ τῷ λόγῳ, διὰ τοὺς γείτονάς του ἢ ἐχθρὸς ἐπίφοβος, ἢ πολῦτιμος σύμμαχος.

Δυστυχῶς ὅμως ὁ Φριδερίκος, ὡς εἶπομεν ἤδη, προσεβλήθη εἰς νεαρὰν ἔτι ἡλικίαν ὑπὸ ἀνιάτων διαταράξεων τῶν φρενῶν. Αἱ ἀσθενέσταται αὐτοῦ κλίσεις κατέστησαν τάχιστα βιαιότατα πάθη. Ἡ φριδω-

λία του μεταβλήθη εἰς εὐδελθὴν φιλαργυρίαν· ὁ ὑπὲρ τῆς τάξεως καὶ τῶν στρατιωτικῶν πομπῶν ζήλος του, εἰς μηχανὴν παρεμφορῆ πρὸς ἐκείνην ὀλιγάνδου δημάρχου διὰ τὰ λαίρια, ἢ πρὸς ἐκείνην μέλουσ τινος τοῦ ἐν Ῥοζμβούργῳ φιλολογικοῦ συλλόγου διὰ τὰς ἐκδόσεις τοῦ Κάξτονος. Ἡ ταπεινωτικὴ τῶν προσβεβλητῶν τῆς πρωσιακῆς αἰδέας πενία διακρίσεν τὸν γέλοισιν τῶν ἄλλων πρωτευουσῶν οἱ βασιλοπαῖδες μόλις καὶ μετὰ βίας πύχαιστον τὴν ἔρξιν τῶν εἰς ἕκαστον τῶν γευμάτων αὐτῶν. Ἀλλ' ἐπρόκειτο περὶ κατατάξεως εἰς τὸν στρατὸν ἀνδρῶς τινος ὑψηλοῦ ἀναστήματος· Ὁ Φριδερίκος δὲν ἐφείδετο γευμάτων. Ἡ πρωτίστη αὐτοῦ φιλοδοξία ἦν νὰ σχηματισθῆ ταξιαρχίαν γεγάντων· οἱ δὲ στρατολόγοι αὐτοῦ διατρέγον ἀκαταπαύτως καὶ τὰς τρεῖς τοῦ παλαιοῦ κόσμου ἡπειρούς, ἵνα στρατολογήσῃ διὰ τὸν πρωσσικὸν στρατὸν, ἐφ' οἰσθῆποτε τιμῆ, πᾶν ἄτομον, οὐτινος ἢ κεφαλῆ ὑπερηκόντιζε τὰ πλήθη. Ἐν μόνον ἀνεκδοτῶν ὁ ἀναφέρωμεν ἐπὶ τούτου. Ἰρλανδοὺς τις, ἀναστήματος ἐπτά ποδῶν, ἔλαθε παρὰ τοῦ ἐν Λονδίῳ Πρώστου πρεσβευτοῦ ἀμοιβὴν ἐπὶ τῇ κατατάξει τοῦ ἀνεργουμένου εἰς 32,500 φράγκων, ποσὸν πολὺ μείζον διπλασιῶν καὶ αὐτῆς τῆς ἐτησίας τοῦ πρέσβεως χορηγίας. Φανερὰ ἀνοησία, κηρόστον εἰς βωμάλεις νέος, ἀναστήματος πέντε ποδῶν καὶ τεσσάρων δακτύλων, κατατασσόμενος ἀντὶ σχολῶν τινῶν, ἤβηλεν ἀναμριβύτως παράσχῃ αὐτῷ καλλιτέρον πολὺ μαχητῆν. Ἀλλὰ διὰ τὸν Φριδερίκον ὁ Ἰρλανδοὺς ἐκεῖνος ἦτο ὅτι τὸ ὀρειγγάλικον μετάλλιον τοῦ Ὄθωνος διὰ τινὰ ἐμμανῆ ζήλωτὴν μεταλλίων, ἢ παλιψηφιστὸς τις μεμβράνη διὰ τινὰ σχολαστικὸν πολυπράγμονα.

Ἀλλ', εἰ καὶ οὐδεμίαν ἄλλην εἶχεν ἐπιθυμίαν ἢ ν' ἀποκτήσῃ μέγαν καὶ ὠραῖον στρατὸν, εἰ καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ θεωρεῖται ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς στρατιωτικῆς τέχνης ὡς μία τῶν σπουδαιοτέρων ἐποχῶν, εἰ καὶ τὸ δεσπότην αὐτοῦ πάθος ὑπῆρξεν ὁ ἔρωσ τῶν ἐπιθεωρήσεων καὶ τῶν ψευδομαχῶν, ὁ Φριδερίκος διέμεινε οὐδὲν ἴσον καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον ὁ ἐνθερμότερος τῆς εἰρήνης φίλος. Τοῦτο ὅμως προῆλθεν οὐχὶ ἐξ αἰσθήματος φιλανθρωπίας, ἀλλ' ἐξ ἰδιοτροπίας, ἥτις ἐνέπνεεν αὐτῷ τὴν με-

*) Ἀγγλος ἱστορικός, γεννηθεὶς ἐν ἔτει 1800 καὶ ἀπαθανὼν τῷ 1859. Συνέγραψε ἱστορίαν τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ τῆς ἐνθρονίσεως τοῦ Ἰακώβου τοῦ Β' καὶ πλεῖστα ἄλλα ἱστορικὰ καὶ φιλολογικὰ δοκίμια.

*) Ἀγγλικὴ δυναστεία, ἐκ τῆς Μαρθιλικῆς καὶ τοῦ κόμης τῆς Ἀνθγαυίας Εὐκουσά το γένος καὶ βασιλεύσασα ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὸν ΙΑ'. αἰῶνα.

γαλειτέρην πρὸς τὸν πόλεμον ἀπέχθειαν. Ἠγάπα τὸν στρατὸν του ὡς ὁ φιλάργυρος ἀγαπᾷ τὸν θησαυρὸν του. Ἠρέσκειτο νὰ συναθροίσῃ τοὺς στρατιώτας του, ν' ἀριθμῆ αὐτοὺς, νὰ τοὺς θεωρῆ ἐν ἐκστάσει, ἀλλὰ δὲν ἀποφάτιζε νὰ διακινδυνεύσῃ τὸν πολύτιμον ἐκεῖνον θησαυρὸν κατείχετο ὅλος ὑπὸ τοῦ ὑπερηφάνου λογισμοῦ, ὅτι εἰς προσεχῆ τινα ἐποχὴν τὰ ἐκ Παταγόνων τάγματα του θὰ ἐξεδίωκον ἐνώπιόν των, δικὴν ψοφοδεῶν ποιμνίων, τοὺς πεζοὺς τῶν πολεμίων του· ἀλλ' ἀπεμάκρυνε πάντοτε ἀφ' ἑαυτοῦ τεχνιέντως τὴν μέλλουσαν ἐκεῖνην ἐποχὴν· ἐὰν δὲ ὁ βίος αὐτοῦ πικρείνεται καὶ ἐπὶ τριακονταετίαν ἔτι, ὁ θαυμάσιος ἐκεῖνος στρατὸς δὲν θὰ ἔπραττεν ἄλλο ἢ νὰ παρελαύνῃ καὶ νὰ ἐκτελῇ εἰκονικοὺς πολέμους ἐπὶ τῶν περὶ τὸ Βερολίνον πεδίων καὶ ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ ἐνδόξου αὐτοῦ στρατηλάτου. Πλὴν ἄλλος ἐπιχειρηματικώτερος καὶ θαρβραλέωτερος αὐτοῦ νοῦς ἐμελλεν ἀργότερον νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὰ παρ' αὐτοῦ θησαυρηθέντα τοσαῦτα στρατιωτικὰ πλούτη.

Ὁ Φριδερίκος, ὁ καὶ μέγας ἐπικληθεὶς, υἱὸς τοῦ Φριδερίκου Γουλλιέλμου, ἐγεννήθη κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1712 ἔτους. Ὁ βασιλόπαις οὗτος ἐκέκτητο νοημοσύνην ζωηράν, χαρακτηρῶσπανίας σταθερότητος καὶ ἀξιοσημείωτον ἰσχὺν θελήσεως. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ λοιπὰ προτερήματα καὶ ἐλαττώματά του, εἶναι ἄδηλον ἐὰν ὠφείλεν αὐτὰ εἰς τὴν φύσιν ἢ εἰς τὴν ὄλιως ἀλόκοτον ἀνατροφὴν του. Ἡ ἱστορία τῶν πρώτων τοῦ βίου ἐτῶν ἔχει τῷ ὄντι συγκινητικὸν τὸ ἐνδιαφέρον· οὐδὲν παιδίον ὑπῆρξε τόσῳ δυστυχές. Ὁ πατήρ του Γουλλιέλμος ἦτο φύσει ἀπότομος, ἢ δὲ συνήθεια τῆς ἐξασκήσεως αὐθαρέτου ἐξουσίας, κατέστησεν αὐτὸν ὠμὸν· διήρχετο τὰς ἡμέρας αὐτοῦ ἐπιπλήττων, ὑβρίζων ἢ ῥαβδίζων. Ὁσάκις ἢ Πρωσικὴ Μεγαλειότης ἐξήρχετο εἰς περίπατον, πάντα τὰ ἀνθρώπινα ὄντα ἔφευγον ἐνώπιόν του οἷον ἐνώπιον τίγρεως ἢ λέοντος δραπετεύσαντος τοῦ θηριοτροφείου. Συνήντα γυναῖκα τινα καθ' ὁδόν; — Ἐδίδεν αὐτῇ ἐν λάκτισμα, καὶ, ἀνευ ἐτέρας διατυπώσεως, τῇ ἐπέτασσε νὰ ἐπανέλθῃ οἰκαδέ, ἵνα ἐπιμεληθῇ τῶν τέκνων της. Ἐβλεπε κληρικὸν τινα χάνοντα πρὸ τῶν παρελαυνόντων

στρατευμάτων του; Τὸν συνεβούλευε νὰ ὑπάγῃ νὰ μελετήσῃ τὴν Ἀγίαν Γραφήν καὶ νὰ προσευχθῇ, συνοδεύων μάλιστα ἐνίοτε τὴν χριστιανικὴν ταύτην παραινέσειν δι' ἱκανοῦ ἀριθμοῦ ῥαβδισμάτων. Ἄλλ' ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ πρὸ πάντων παρῆχε τὸ θέαμα τοῦ ἀλογωτέρου καὶ θηριωδιστέρου τῶν ἀνθρώπων. Ἐν ἀνάκτορά του ἦσαν ἄδης κατοικούμενος ὑπὸ ἀπαισίου δαίμονος, ἀληθοῦς διαμέσου μεταξὺ τοῦ αἰμοχαροῦς δαίμονος Μολώχ καὶ τῆς σαρκαστικῆς μορμυρῆς Πούχ. Ὁ υἱὸς τοῦ Φριδερίκου καὶ ἡ θυγάτηρ του Γουλλιελμίνη, ἢ ἀργότερον ὀροκόμησσα (margravine) τοῦ Bareuth, κατέστησαν, ἀπὸ τῆς γεννήσεώς των, τὰ ἰδιάζοντα τῆς ἀποστροφῆς του ἀντικείμενα. Οὐδεμιᾶς τυχῶν ἀνατροφῆς, πλήρης περιφρονήσεως πρὸς τὰ γράμματα, ἐμίσει τοὺς ἀθρήσκους, τοὺς παπιστὰς καὶ τοὺς μεταφυσικοὺς, χωρὶς πολὺ νὰ ἐννοῇ τὰς χωριζούσας αὐτοὺς διαφορὰς.

Κατ' αὐτὸν, τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐν μόνον ὠφείλε νὰ ἔχῃ μέλημα, τὴν διδασκαλίαν ἢ τὴν μελέτην τῆς στρατιωτικῆς τέχνης καὶ τῆς πειθαρχίας. Τὸ ν' ἀναπαύηται ἐν μέσῳ νέφους καπνοῦ, νὰ ῥοφᾷ ἀμυστὶ ἱκανὸν ἀριθμὸν ποτηρίων σουηδικοῦ ζύθου, νὰ παίξῃ τὸ ζατρίκιον πέντε ἐκατοστὰ τὸ παιγνίδιον, νὰ φονεύῃ κάπρους καὶ νὰ πυροβολῇ κατὰ χιλιάδας τὰς πέρδικας, ἰδοὺ αἱ μόναι αὐτοῦ διασκεδάσεις.

Ὁ διάδοχος βασιλόπαις ὀλιγίστην ἐξεδήλου συμπάθειαν πρὸς τὰ σπουδαῖα ἔργα ἢ πρὸς τὰς τέρφεις τοῦ μεγαλειοτάτου πατρός του. Δὲν ἐννόει ποσῶς τὰ καθήκοντα καὶ τὰς λεπτομερείας τῶν παρατάξεων, ἐβδελύσσετο τὴν νικησιανὴν, καὶ οὐτε τὸ ζατρίκιον οὐτε τὸ κυνήγιον ἠγάπα. Προικισθεὶς μὲ φιλόμουσον καὶ ἀκριβῆ ἀκοήν, ἔπαιζεν ἐξαιρετα τὸν πλαγίαυλον. Οἱ πρῶτοι αὐτοῦ μουσικοδιδάσκαλοι, πρῶτφυγες γάλλοι ὄντες, τῷ εἶχον ἐμπνεύσει θερμὸν πρὸς τὴν γαλλικὴν καλλιπέειαν καὶ κοινωνίαν ἔρωτα. Ὁ Φριδερίκος Γουλλιέλμος περιεφρόνει εἰς ἄκρον τὰς κλίσεις ταύτας, ἃς ἀπεκάλει θηλυπρεπεῖς, ἀλλ' αἱ πρὸς καταστροφὴν τῶν προσπαθειᾶν του δὲν συνέτεινον ἢ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν. Τὸ κακὸν, ἀντὶ νὰ διορθωθῇ, ἐχειροτέρευσε, μάλιστα ὅτε ὁ διάδοχος ταῦ πρωσικοῦ θρόνου ἐφθασεν εἰς τὴν ἡλικίαν ἐκεῖνην, καθ'

ἣν λαμβάνει χώραν παρὰ τοῖς νέοις φυσικὴ καὶ διανοητικὴ μεταβολή. Ἐλαφρότατά τινα παραπτώματα, ἐξ ἐκεῖνων ἄτινα ἀγαθοὶ καὶ συνετοὶ γονεῖς ἀκούονται νὰ ἐπιπλήττωσι μετ' ἐπιεικείας, ἐβρίβαν τὸν βασιλέα εἰς ἀσυνήθεις παρρηρὰς λύσεις. Ὁ Φριδερίκος κατηγορήθη ἀργότερον, καὶ ἴσως τοῦτο συνέβη τότε, ἐπὶ ἐλαττώμασιν αἰσχροῖς, τῶν ὁποίων οὐχὶ μόνον ἡ ἀγνή τῆς ἱστορίας μοῦσα, ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς σατύρας ἀκόμη διστάζουσι νὰ προσφέρωσι τὸ ὄνομα. Εἰς ἐπίματρον δὲ τῆς εὐτυχίας, καὶ κατόπιν διαφορομένων τινῶν ἐρωτήσεων, ἃς ὁ πρίγκηψ, ὡς πᾶς ἄλλος ἐλευθερόφρων, ἠρέσκειτο ν' ἀποτεινῇ ἐνίοτε, ὁ Φριδερίκος Γουλλιέλμος ὑπόπτουσε τὸν υἱὸν του ὡς ἀρετικὸν καὶ ἄθεον, χωρὶς ὅμως νὰ διακρίνῃ πότερον ἐκ τῶν δύο· ἔκρινεν ὅτι τὸ καθῆκόν του ὡς χριστιανοῦ τῷ ἐπέβαλλε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ καταστή καὶ εἴπερ τε ἄλλοτε ἀσθηρὸς ἢ συνειδητὸς του, — ἐὰν εἶγεν, — ἐγένετο ὁ πτερινιστὴρ τοῦ μίσους αὐτοῦ· πάντα τὰ μουσικὰ ὄργανα ἐβράχυσθησαν, τὰ γαλλικὰ βιβλία ἐβρίβθησαν ἀπὸ τὸ παράθυρον, ὁ δὲ πρίγκηψ εἶδεν ἑαυτὸν φιλοδοξούμενον ἀρθροῖς λακτίσμασι καὶ ῥαβδισμοῖς. Ὅτε μὲν ὁ πατήρ του τῷ ἀπέσπεα δράκας τριγῶν ἐκτὴς κόρης, ὅτε δὲ, ἐν ὄρῃ γέμματος, τῷ ἐξήκοντιζε πινάκια κατὰ κεφαλῆς· ἐνίοτε τὸν κατεδίκαζεν εἰς ἄρτον καὶ ὕδωρ, ἄλλοτε πάλιν τὸν ἠνάγκαζε νὰ τρέψῃται διὰ φρηγῆτων τοσοῦτον εὐτελῶν, τοσοῦτον ἀθῶν, ὥστε ἢ πέψις αὐτῶν καθίστατο ἀδύνατος εἰς τὸν στόμαχον τοῦ δυσμοῖρου παιδίου. Μιᾶ τῶν ἡμερῶν, τὸ ἐβρίβε γαμὰ, τὸ ἔσπεε μέχρι παραθύρου τινος καὶ ἠτοιμάζετο νὰ πνίξῃ αὐτὸ διὰ τῶν κλωθῶν τῶν παραπετασμάτων, ὅτε εὐτυχῶς τινὲς τῶν παρευρεθέντων κατάρθωσαν νὰ τὸ ἀποσπάτωσι τῶν χειρῶν του. Μεσολαβήσασά ποτε ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ της ἢ βασίλισσα, ὑπέστη κακομεταχείρησιν ἀκατονόμαστον. Ἡ πρίγκηπέσσα Γουλλιελμίνη ἐτιμωρήθη ἐπίσης σκληρότατα, διότι ἐδειξε συμπάθειαν τινα ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ της. Ἐλθὼν εἰς ἀπόγνωσιν, ὁ τάλας νεανίας ἐζήτησε τὴν σωτηρίαν του ἐν τῇ φυγῇ. Τότε δὴ τότε ὁ γέρον τύραννος κατελήφθη τῷ ὄντι ὑπὸ λυσσώδους παραφορᾶς ἣτις ἀφήρεσε πλὴν αὐτῷ καὶ τὴν ὑστάτην ἰκμάδα λογικοῦ. Ὁ πρί-

γκηψ ὑπερέτει εἰς τὸν στρατὸν ὡς ἀξιωματικὸς ἢ φορὰ τοῦ ἴσου ἀρχ. λειποταξία, ἐν δὲ τῷ ἴσῳ κώδικι τοῦ Φριδερίκου Γουλλιέλμου ἢ λειποταξία ἴσο το μέγιστον τῶν κακουργημάτων ἢ λειποταξία, λέγει ὁ βασιλικὸς οὗτος θεολόγος, ἐν τινὶ τῶν ἐπιστολῶν του, «ἔχει τὴν καταγωγήν ἐκ τῆς κολάσεως συναί ἔργον τῶν υἱῶν τοῦ διαβόλου, οὐδὲν ἀλλίως τέκνον τοῦ θεοῦ δύναται νὰ καταστῇ ἔνοχον αὐτῆς.» Συνενοχός τις τοῦ πρίγκηπος ἐθανάτωθη ἀμελιότως ἐπὶ τοῦ ἰκρώματος, μετ' ὅλας τὰς παρακλήσεις καὶ τὰς συστάσεις τοῦ καταδικάσαντος αὐτὸν στρατοδικαίου. Κατὰ πάσαν δὲ πιθανότητα, καὶ ὁ πρίγκηψ αὐτὸς ἐμελλε νὰ συμμερισθῇ τὴν τύχην τοῦ δυστήνου φίλου του. Ἡ ὀλλανδία, οἱ βασιλεῖς τῆς Σουηδίας τῆς Πολωνίας καὶ ὁ Λύτογράτωρ τῆς Γερμανίας, μόλις καὶ μετὰ βίας κατάρθωσαν νὰ ἐπιτύχωσι τὴν χάριν ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἀπὸ διήλυθε μὲντας πολλοὺς ἐν τῇ ὀδυνηροτέρῃ ἀγωνίᾳ, ὁ Φριδερίκος ἐμαθεν ἐπὶ τέλος ὅτι ἢ κατ' αὐτοῦ ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις δὲν ἐμελλε νὰ ἐκτελεσθῇ. Ἐπανελθὼν, ἐκρατήθη ἐπὶ πολλὸν χρόνον εἰς τὰς φυλακὰς, ἀλλ' ἢ κάθειρξις αὐτοῦ δὲν ὑπῆρξε δι' αὐτὸν δυστύχημα. Οἱ δεσμοφυλάκες του προσήνευθησαν πρὸς αὐτὸν μετ' ἀγαθότητος, εἰς ἣν δὲν εἶχε συνεινῆσει αὐτὸν ὁ πατήρ του. Ἡ τροφὴ ἦν ἐλάμβανεν, καίτοι μὴ οὐσα ἐκλεκτῆ, ἦτο κἂν ὑγιεινὴ καὶ πρὸ πάντων ἐπαρκής. Ἠδύνατο ν' ἀναγινώσκῃ τὴν Ἐβραϊκὴν γλῶσσαν καὶ ῥαβδίζετο καὶ νὰ λακτίζετο, καὶ νὰ φυσᾷ τὸν αὐλὸν του χωρὶς νὰ θραύωσι τοῦτον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του.

Ὅτε ἐξῆλθε τῶν φυλακῶν, ὁ Φριδερίκος ἦτο ἀνὴρ· ἐμελλεν ὅσον οὐπω νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ εἰκοστὸν πρῶτον τῆς ἡλικίας του ἔτος, αὐτὸς δὲ ὁ πατήρ του δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐπιβάλλῃ αὐτῷ τὰς στερήσεις ἐκεῖνας καὶ τοὺς ἀδιαλείπτους περιορισμοὺς, οἵτινες τοσοῦτω δυστυχεῖ εἶχον καταστήσει τὴν παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν. Τὰ δεινὰ εἶχον ὠριμάσει τὸν νοῦν του, τραχύναντα ἐν τ' αὐτῷ τὴν καρδίαν καὶ τὸν χαρακτήρα αὐτοῦ. Ἠξέυρε νὰ κρατῇ ἑαυτοῦ καὶ νὰ ὑποκρίνηται· προσεποιήθη ὅτι συνεμορφούτο μέ τινας τῶν ιδεῶν τοῦ πατρός του, δεχθεὶς μάλιστα μετὰ παραδειγματικῆς εὐπειθείας τὴν γυναῖκα, τὴν

ὅποιαν τὸν διέταξε νὰ νυμφευθῆ, καὶ ἦτις δὲν ἐμελλε νὰ ᾔηται ἀργότερον ἢ κατ' ὄνομα μόνον σύζυγός του. Καίτοι μὴ παρυσιασθείσης αὐτῷ περιστάσεως ἵνα διακριθῆ, ὑπέρβησε μ' ὄλον τοῦτο ἐντίμως ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ πρίγκηπος Εὐγενείου κατ' ἀσπίμαντόν τινα ἐκστρατείαν. Ἐλεύθερος ἐπὶ τέλους νὰ ἔχῃ ἰδιαίτερον οἶκον, ἠδυνήθη ἕκτοτε νὰ εὐχαριστῆ, ἐντὸς ὀρίων τινῶν ὄμως, τὰς ἰδίας ὀρέξεις. Εἴτε ἐκ συγκαταβάσεως πρὸς τὸν βασιλέα, εἴτε ἐξ ἰδίας ἀληθοῦς κλίσεως, καθιέρωσε μέρος τοῦ χρόνου του εἰς τὴν μελέτην στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν τιῶν ζητημάτων, ἀποκτήσας ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν διεκπεραίωσιν τῶν ὑποθέσεων ἱκανότητα ἢν βεβαίως οὐδεὶς ποτε τῶν φίλων καὶ τῶν οἰκείων του ἐφάντασθη κἂν ὅτι ἐκέκτητο.

[Ἐκ τοῦ Ἀγγλικῷ]

ΠΑΝΑΓ. Ι. ΤΥΠΑΛΛΟΣ.

ΠΕΡΙ

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Προσλαλή, ἀπαγγελθεῖσα ὑπὸ Ι. Δ. Κεφαλίδου, τῇ 15/27 10βρίου 1870 κατὰ τὴν πρῶτην Μερικὴν συνεδρίαν τοῦ ἐν Μαγικεστρίᾳ φιλολογικῷ Συλλόγου ὁ «ΔΟΓΙΟΣ ΕΡΜΗΣ»

(συνέχεια ἴδε φυλ. Δ')

Ἄλλ' ὅμως, Κύριοι, μεθ' ὅσων καὶ ἀν ἐξήσκησεν ἐπιπροτῆν ἐπὶ τῶν ξένων ὁ Ἑλληνισμὸς κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ περίοδον ὠφειλεν ὄμως νὰ ὑποστῆ δοκιμασίαν σκληράν, ἐξ ἧς οὐχ' ἦττον ἐξῆλθε νικητής.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ῥωμαϊκῆς μοναρχίας ἐξέλιπεν ἡ ζωογόνος αὔρα τῆς ἐλευθερίας, ἧτις μόνη ἐμπνέει τῷ ἀνθρώπῳ τὴν δημιουργικὴν δύναμιν καὶ τὸν ἀληθῆ ἠθουσιασμόν. Ἄλλ' ὅτι σπουδαιότερον ἐπενήργησεν εἰς τὴν τύχην τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶναι ἡ συνένωσις αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐκ Σιών προελθούσης νέας θρησκείας.

Τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα, Κύριοι, λατρεῦον σχεδὸν πᾶσαν ἰδέαν, τὴν ἀλήθειαν ἐν ἑαυ-

τῇ φέρουσαν, ἀσμένως ἐμελλε νὰ ἀποδεχθῆ θρησκείαν, συνδέουσαν τὸν ἀνθρώπον μετὰ τοῦ ἀληθοῦς δημιουργοῦ. Ἐκουσίως καὶ κατ' ἐκλογὴν ἀσπασθεὶς ὁ Ἑλληὴν τὴν πνευματικώτεραν τοῦ χριστιανισμοῦ διδασκαλίαν, ὠφειλε νὰ θυσιάσῃ εἰς αὐτὴν τὴν τέχνην, ἧτις ἐπέζητε νὰ ἐξανθρωπίσῃ τὴν ἰδέαν τῆς θεότητος ἐν τῷ ἀγάλματι καὶ τῷ εἰδώλῳ. Ὡς ἐγκολπούμενος ὄμως πᾶν ὅτι ἰδεῶδες καὶ ἀληθῶς ὑψηλὸν, ὁ Ἑλληνισμὸς ἀσμένως ὠρέζε φιλικὴν χεῖρα πρὸς τὴν ἐξάπλωσιν τῆς παρ' Ἰουδαίων διδασκομένης θρησκείας. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ φιλοσοφία ἐχρησίμευσαν ὡς τὸ μόνον καὶ κύριον μέσον πρὸς τὴν διάδοσιν καὶ ὑποστήριξιν τῶν ἀληθειῶν τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἐκ τούτου δὲ βλέπομεν ὅτι μόνον καὶ κατ' ἐξοχὴν οἱ Ἕλληγες ἐξήτασαν καὶ ἀνέπτυξαν τὸ νέον θρησκευτικὸν σύστημα, ἐφαρμόσαντες καὶ ἐν αὐτῷ τὴν συνήθη αὐτοῖς καὶ τῷ ἀνθρώπινῳ λογικῷ προτήκουσαν περὶ τὸ ἐρευνᾶν ἐλευθερίαν. Οὕτω δὲ ἐξηγοῦνται εὐκόλως καὶ αἱ διὰ μακρᾶς συσκέψεως καὶ συζητήσεως τῶν μαλλῶν πεπαιδευμένων Ἑλλήνων χριστιανῶν ἀποφάσεις ἐπὶ τῶν χριστιανικῶν δογμάτων.

Τὸ μὲν Ἑλληνικὸν πνεῦμα οὐδὲ ἕως ἐπιτοῦτο, οὔτε ἐθεώρει ἐναντίαν πρὸς τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἀρχὰς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἔβλεπον ἐν αὐτῇ τὴν ἰσχυροτέραν δύναμιν, ἧτις ἐμελλε νὰ διαλύσῃ τὸ διὰ τῆς βίας καὶ τῶν ὀπλῶν συγκροτηθὲν αὐτῶν κράτος. Καὶ δικαίως θρησκεία εἰρήνης, ἀγάπης καὶ ταπεινώσεως δὲν συνεβιβάζετο οὔτε πρὸς τὰς ἐγωϊστικὰς τῶν Ῥωμαίων ἀρετὰς οὔτε πρὸς τὰς ἀπανθρώπους αὐτῶν κακίας.

Καθ' ὅσον λοιπὸν ἀμφότερα, ὃ τε χριστιανισμὸς καὶ Ἑλληνισμὸς ἐρείδονται ἐπὶ τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ ἰδατοῦ, ἐκ τοῦ συνδέσμου αὐτῶν εἶπετο ἵνα ὁ μὲν χριστιανισμὸς διὰ τῆς ἐρέυνης καὶ ἀποδείξεως γίνῃ καταληπτὸς τῷ ἀνθρώπινῳ πνεύματι κατὰ τὸ ἐνόν, ὁ δὲ Ἑλληνισμὸς ὑψώθῃ εἰς τὸν ὑπατον βαθμὸν τῆς τελειότητος αὐτοῦ καὶ δόξης. Ὁ Ἑλληνισμὸς κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐξεπλήρωσεν ὑψηλότερον προορισμὸν, ἢ κατὰ τὴν μονομερῆ ἐνέργειαν τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ περιόδου. Αἱ θεαὶ τοῦ χριστιανισμοῦ ἀλήθειαι δι' ἐρευνῶν φιλοσοφικῶν αὐτῶν ἀποδεικνύονται καὶ βεβαιοῦνται παρὰ

μὲν τοῖς Ἑλλήσι διὰ τῆς Πλατωνικῆς φιλοσοφίας, ἐν δὲ τῇ Δύσει, ἐπὶ τῶν σχολαστικῶν καλουμένων θεολόγων διὰ τῆς φιλοσοφίας τοῦ Ἀριστοτέλους.

Ἡ Ἑλλάς καὶ κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας ἔβριθεν σχολῶν φιλοσοφικῶν, ἐν αἷς ἐμαρτήτευον τὰ ἐξοχώτερα πνεύματα τῶν χρόνων ἐκείνων. Καὶ ἐκ μὲν τῶν σχολῶν τῶν Ἀθηνῶν ἐξέρχονται οἱ τοῦ χριστιανισμοῦ φιλόσοφοι, Γρηγόριοι καὶ Βασίλειοι, ἐκ δὲ τῆς Ἀντιοχείας καὶ Ἀλεξανδρείας αἱ ἀνεξάντλητοι πηγὰὶ τῆς χριστιανικῆς ἐυλογίας Ὀριγένης καὶ Χρυσόστομος.

Ἐκ τῶν εἰρημένων, Κύριοι, ἐξήχησεν εὐκόλως ὅτι καὶ κατὰ τὴν μέσιν αὐτοῦ περίοδον ὁ Ἑλληνισμὸς διετήρησε πᾶσαι τὰς κυριώδεις αὐτοῦ ἀρετὰς καὶ ἰδιότητας, δι' ὧν σαφῶς παριστᾷ συνέχειαν τοῦ ἀμείσως προηγηθέντος. Τὸ αὐτὸ εὐθέρων καὶ ὑψηλοτέρων πνεύμα ἐπικρατεῖ καὶ κατὰ τὴν μέσιν περίοδον ἐν τῷ Ἑλληνικῷ ἔθνει, ὑπερ ἀναλόγως τῶν χρόνων καὶ ἀναγκῶν ἀνέπτυξε καὶ τὰς γνώσεις αὐτοῦ καὶ ἐπιστήμας καὶ διέσωσε τὴν θεῖαν αὐτοῦ γλῶσσαν, πλουτίσας αὐτὴν κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς τότε ἐποχῆς. Οὔτε δὲ ὁ πρὸς τὸν Ἑλληνισμὸν ἀντίπαλος πάντοτε λατινισμὸς, οὔτε ἡ πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα ἀτυμωδίαστος ἐν Βυζαντίῳ αὐτοκρατορία ἴσχυσαν νὰ ἀλλοιώσωσιν οὐσιωδῶς τὸν χαρακτήρα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἐν τῷ ἀκαταδάμαστο πνεύματι αὐτοῦ ἀκμάζων πάντοτε ὁ Ἑλληνισμὸς ὑπῆρξεν ἡ μόνη δύναμις, ὑφ' ἧς ἰδίως ἐνεφοροῦντο οἱ πρόμαχοι τῆς πολιτικῆς ὑπάρξεως τοῦ ἡμετέρου ἔθνους. Ἡ αὐτὴ δὲ δύναμις ἐνισχύει καὶ τοὺς προμάχους τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, οἵτινες ἠγωνίζοντο πρὸς τὴν στήριξιν καὶ ἐξάπλωσιν αὐτῆς. Οὕτω δὲ ἀναποσπάστως καὶ στενῶς συνδεδεμένος συνέχισεν ὁ Ἑλληνισμὸς μετὰ τοῦ χριστιανισμοῦ, ὥστε εὐκόλως ἠθέλε τις ἐνδοιάσει περὶ τῆς ταχείας μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐθνῶν τοῦ Μεσαιῶνος ἰδρύσεως τοῦ χριστιανισμοῦ, ἐὰν πρὸς ταύτην δὲν συντελέει ἰδίως ἡ Ἑλληνικὴ ἐπιστήμη καὶ γλῶσσα. Ἐκ τούτου δὲ ἀγόμενος ἰδύνατο εὐτόλμως νὰ εἴπῃ τις, ὅτι, ἐὰν τῷ ὄντι ὁ χριστιανισμὸς ἐμελλε νὰ καταστῆ ἐπικρατοῦσα ἐν τῷ κόσμῳ θρησκεία, ἐπρεπεῖν ἀναγκάτως νὰ διασωθῆ καὶ συνεισφέρῃ τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ ὁ Ἑλ-

ληνισμὸς, ὅς ἐστιν ἡ ἀληθῆς δύναμις τοῦ ἀνθρώπινου νοῦ.

Ἀλλὰ, Κύριοι, μεθ' ὅσων τὴν εὐεργετικὴν ἀποστολήν, ἠντινα κατὰ τὴν μέσιν αὐτοῦ περίοδον ἐξεπλήρωσεν ὁ Ἑλληνισμὸς, δὲν εἴμινεν ὅμως ἄτρωτος ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν αὐτοῦ πολυμίμων ὀφειλῶν, ἐν τῇ βαρβαρότητι εἰσέτι βεβουλισμένοι, ἐπαρχοῦντο κατ' αὐτοῦ ὡς φθοροποιαὶ τινες ἀκρίδες.

Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, διατελοῦν πιστὸς φύλαξ τῶν προγονικῶν αὐτοῦ θεσπιῶν, καὶ πολλὰπλάσιον αὐτοῖς ὅσον ἰδύνατο, ὠφειλε κατὰ διαφόρους καρπὸς νὰ μάχεται κατὰ τοὺς αὐτοῦ καὶ τῆς βαρβαρότητας, ἢ ἐξ Ἀνατολῆν μὲν οἱ Ἀράβες, ἀπὸ βορρᾶ δὲ οἱ Σαρακίνοι. Καὶ ἀπὸ δὲ δυσμῶν αἱ σφῆρα τῶν σαρμαθῶν μετέφερρον κατὰ τὰς ἀλλοπαλιότητος αὐτοῦ ἐπιδουράς. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν φύσεων τούτων δοκιμασίῳ ὁ Ἑλληνισμὸς κατώρθωσε νὰ θριαμβήσῃ. Οἱ μὲν Ἀράβες, καίτοι λαὸς κατακτητικὸς ἐπρότιμασαν ὄμως νὰ ἀσπασθῶσιν τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν, ἢ νὰ μεταδώσωσιν εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν ἀμίσηαν αὐτῶν. Καὶ οὐς λοιπὸν χρόνους ἡ Ἑλληνικὴ ἐπιστήμη φαίνεται ἐξασθενήσασα μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἐνεκα τῶν ἐσωτερικῶν αὐτῶν ταρχιῶν, οἱ Ἀράβες καλλιεργοῦσι τὰς Ἑλληνικὰς ἐπιστήμας καὶ ἐναστυλοῦνται εἰς τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Ἀριστοτέλους. Εἰς δε τοὺς ἐκ βορρᾶ ἐπολιόντας ὁ Ἑλληὴν μετέδωκε πρὸς ἐξημέρωσιν αὐτῶν τὴν θρησκείαν κατὰ γράμματα, κατὰ δὲ τῶν βαρβαρῶν τῆς Δύσεως οἵτινες διοσφόμενοι τὰς Ἑλληνικὰς χώρας κατερήμουν αὐτὰς, ὁ Ἑλληὴν ἀντέταξε τὸ ἐθνικὸν ἐκείνο πνεῦμα καὶ τὴν εἰς τὸ μέλλον πεποιθησιν, ἧτις χαρακτηρίζει ἐν γένει τοὺς Ἕλληνας.

Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἔπαυεν ἀναντιρρήτως καὶ κατὰ τὴν μεσαιωνικὴν αὐτοῦ περίοδον πτωπὴν ἠθικὴν ὡς καὶ πολιτικὴν ἐνεκα τῶν ἐσωτερικῶν σπαρκαγμῶν καὶ τῶν εἰσβολῶν τοσούτων ἀλλοφύλων. Ἀλλ' ὅμως οὔτε τῆς πατρίδος αὐτοῦ γῆς ἀπῆλλοτριώθη ποτε, οὔτε τὴν προγονικὴν εὐκλειαν ἐλησμόνησε καὶ εἰς τὰς σκληροτέρας τῆς ζωῆς του ἡμέρας. Πιστὸς ὁ Ἑλληὴν εἰς τὴν ἱεράν αὐτοῦ ἀποστολήν, ἀμύνεται κατὰ τῶν εἰσβαλόντων σλαβικῶν φύλων, ἐν δὲ τῷ ἐθνικῷ αὐτοῦ πνεύματι συγκεντρωμένος ἐξέβαλε τῆς πατρίδος

αυτοῦ τοὺς φράγκους σταυροφόρους, οἵτινες, ἀντὶ νὰ ἐκδιώξωσι τοὺς βαρβάρους Σαρακηνούς ἐκ τῆς ἀγίας γῆς, βαρβάρως καὶ παρασπῶνδως κατέλαβον τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, καὶ διὰ τοῦ ἱεροῦ δῆθεν ξίφους των ἔχυσαν αἷμα χριστιανικόν.

Ἐν τούτοις ὁμοίως ὁ Ἑλληνισμὸς, καὶ τοὶ πρὸς τὰ τέλη τῆς μικρᾶς ταύτης περιόδου ἐστερεῖτο τῶν ἀνθρώπων σχολῶν καὶ τῶν εὐγλωττῶν συγγραφεῶν τῶν προτέρων αἰώνων, καίτοι ὁ μοναρχικὸς δεσποτισμὸς καὶ αἱ θρησκευτικαὶ ἐρίδες κατεσπάραττον αὐτὸν ἐσωτερικῶς, καὶ τοὶ τέλος προσεβλήθη ἐπανειλημμένως ὑπὸ τοσούτων ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν, ὁ Ἑλληνισμὸς, λέγω, οὐδέποτε ἐσθῆθη ὀλοτελῶς, ἀλλ' ἐτήρησε κατ' οὐσίαν ἀνεξάρτητον τὴν ὑπαρξιν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν τυχαίων ἀλλοιώσεων καὶ περιπετειῶν. Ὅθεν καὶ μετὰ τρυφύτης δοκιμασίας, οὐδέποτε ἐξέλιπον ἐν τῷ Ἑλληνικῷ ἔθνει μεγάλοι νόες, καλλιεργούντες τὰς Ἑλληνικὰς ἐπιστήμους καὶ τὰ γράμματα, καὶ ἀνακαλοῦντες τὴν ἀρχαιότητα μετὰ τοῦ ἔθνους, ὅπερ διετήρησεν ἀλώβητον ὡς δὴ ποτε τὸ κυριώτατον κειμήλιον τῶν προγόνων αὐτοῦ, τὴν Ἑλληνικὴν δηλονότι γλῶσσαν.

Ἄλλὰ, φεῦ! Τρυφύται ἀλλεπάλληλοι μεταβολαί, ἠθικῶς καὶ πολιτικῶς ἐξασθενίσασαι τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, ἔμελλον νὰ ρίψωσιν αὐτὸ ὑπὸ φρικτωτέραν δεσποτείαν, δεσποτείαν τυραννικὴν ἀνατολικῶ λαοῦ, συνεπάγοντος μεθ' ἑαυτοῦ τὰ δεσμὰ τῆς δουλείας καὶ βαρβαρότητος. — Ἀληθὲς μὲν ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας ἐστερεῖτο τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ ἐλευθερίας, ὑποβλήθει εἰς τὸ ῥωμαϊκὸν σκῆπτρον καὶ τὰς ὑπερτέρας ἀρχὰς τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἄλλὰ κατὰ τὴν τρίτην καὶ τελευταίαν αὐτοῦ περίοδον ἐπέπρωτο νὰ ὑποκύβῃ εἰς ζυγὸν ἄτεγκτον κατακτητοῦ, ὅστις οὐτε τὴν διανοητικὴν ὑπεροχὴν τοῦ κατακτηθέντος λαοῦ ἠδύνατο νὰ ἀναγνωρίσῃ. οὔτε τὰ ἐξόχα αὐτοῦ προϊόντα ἔμελλε ποτε νὰ ἐκτιμῆσθαι καὶ νὰ σεβασθῆ.

Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, Κύριοι, πίπτει ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν ὀπαδῶν τοῦ Μωάμεθ, αἱ δὲ Ἑλληνίδες Μοῦσαι ἔντρομοι φεύγουσι τὴν πατρικὴν αὐτῶν ἐστία, ζητοῦσαι πρὸς Δυσμᾶς καταφυγίον παρὰ τοῖς λαοῖς ἐκεί-

νοις, οἵτινες κατὰ τὸ πλεῖστον ἐγένοντο αἰτία τῆς πτώσεως αὐτῶν. Ἄλλ' ὁ Ἑλληνας καὶ ἐν τῇ δυστυχίᾳ αὐτοῦ καθὼς καὶ ἐν τῇ εὐτυχίᾳ γίνεται πάντοτε ὠφέλιμος καὶ εἰς τοὺς ἐχθρούς, ὅπως καὶ εἰς τοὺς φίλους αὐτοῦ. Ἐν ᾧ ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔπεσε δουράλωτος, οἱ θερμοὶ ὁμοίως αὐτοῦ λάτραι καὶ θεράποντες, οἱ ἀνώτεροι τοῦτέστι κληρικοὶ, οἱ σοφοὶ διδασκαλοὶ καὶ αἱ διαπρεπέστεραι τῶν Ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν μετέβησαν εἰς τὴν Δύσιν, εἰς τὴν μετέδωκαν τὰ φῶτα αὐτῶν ἐν ταῖς τότε δημοκρατίαις τῆς Πίζης, Φλωρεντίας, Σιένης καὶ λοιπῶν. Ἡ πτώσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ χριστιανισμοῦ ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς ἡμισελήνου ἐπήνεγκεν εἰς τοὺς δυτικὸς λαοὺς τὴν ἀναγέννησιν οὐχὶ μόνον τῶν γραμμάτων καὶ ἐπιστημῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ χριστιανισμοῦ.

Αἱ Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι, αἵτινες μετὰ τὴν ὑποδούλωσιν καὶ ἐρήμωσιν τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν ἰδρῶθησαν ἐν Ἰταλίᾳ, Σικελίᾳ, Ἰσπανίᾳ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Λονδίῳ, *) διέδωκαν οὐχὶ μόνον τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἀλλὰ καὶ τὸ εὐαγγέλιον αὐτὸ εἰς τὴν θείαν γλῶσσαν, εἰς τὴν τὸ πρῶτον ἐκλήθη παρὰ τῶν Ἀποστόλων. Τὸ εὐαγγέλιον εἶσθεσεν Ἑλληνικὸν εἰς Γερμανίαν, ἥτις πρώτη ἀποτεινᾶσσα τὴν ὀχληρὰν κόβιν τοῦ Μεσαιῶνος καὶ ἐμπνευσθεῖσα ἐκ τῆς ἐλευθερίου πνοῆς τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, ἐγένετο ἡ νέα ἐστία τοῦ ἐν Εὐρώπῃ μεταφωτισθέντος Ἑλληνισμοῦ.

Ἄλλ' ἐν ᾧ αἱ Ἑλληνίδες Μοῦσαι φυγάδες ἐγκαθίστανται παρὰ τοῖς Εὐρωπαϊκοῖς λαοῖς, ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς, ὁ κατώτερος λαὸς τῶν γεωργῶν καὶ χειρωνακτῶν, διέμεινε ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, διατηρῶν τὴν ἰδίαν γλῶσσαν, σχεδὸν τὴν αὐτὴν, ὅποιαν καθ' ὅλας τὰς διαφόρους τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐποχὰς ἐλάλει ὁ κοινὸς λαὸς τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Ἑλληνας καίτοι ὑπόδουλος, ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἀείποτε διατρίβων οὐρανὸν καὶ

* Ἰωάσαφ ὁ Σάμου ἀρχιερεὺς ἤγειτο τῆς εἰς Λονδὶνον ἐξ Ἰσπανίας μεταβάσης Ἑλληνικῆς ἀποικίας, ἥτις κατοικήσεν ἐν τῇ εἰρήτῃ καὶ νῦν καλούμην Ἑλληνικὴν ὄδον (Greek Street. Soho Square W.), ἐνθα ἀνέγειρε καὶ ναὸν ἐπ' ὀνόματι τῆς τοῦ Θεοῦ μητρὸς Κοιμήσεως, ἧς καὶ μέχρι τοῦ νῦν σώζεται σὺν τοῖς περίεξι οἰκῆμασι. Φέρει δὲ τὴν τύπον τῶν Ἑλληνικῶν μονηρῶν καὶ ἔτος ἀρχοῦ.

περιστοιχοῦμενος ὑπὸ τῶν αὐτῶν μονηρῶν τῆς προτέρας αὐτοῦ δόξης, δὲν δύναται νὰ ἀπολέσῃ τὸν πρὸς τὴν παιδείαν διακλῆ ζῆλον, οὔτε τὸ ἱερὸν τῆς ἐλευθερίας πῦρ, ὅπερ φλέγει πάντοτε ἐν τοῖς σπέρμοις αὐτοῦ. Οὔτε τὸ μεταλλόδοξον Κοράνιον, οὔτε τὸ τυραννικὸν φάσματτον ἠδυνήθησαν νὰ κατισχύσωσι τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος, ἡ δὲ ἐθνικὴ μούσα, ἡ μούσα τῆς ἐλευθερίας ἀπεμακρύνθη εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἠπείρου καὶ Πελοποννήσου, ὅθεν ἀνήχησαν τὰ θερμούρα ἄσματα τῆς ἀνεξαρτησίας.

Ἄλλὰ, Κύριοι, ἡ ἀληθὴς ἐλευθερία καὶ ἀνεξαρτησία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἔπρεπε νὰ προπαρασκευασθῆ σὺν ἁπλῶς διὰ τῶν ὅπλων τοῦ σωματικοῦ ἀγῶνος κατὰ τῶν δεσποτῶν. Ἡ κτήσις, Κύριοι, τῆς ἐλευθερίας, τότε μόνον εἶναι σφάλμα καὶ μόνιμος, ὅτε προηγείται ἡ ἐσωτερικὴ συνήθησις περὶ τῆς ἀληθοῦς ἀνάγκης καὶ ὑφελείας αὐτῆς. Μόνον ὁ περωτισμένος νοῦς δύναται νὰ ἐκτιμῆσθαι θεόντως καὶ προσκευωθῆ τὴν ἐλευθερίαν.

Τοῦτο συνιδόντες οἱ μεγαλοπρόδοι ἄνδρες τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ἤδη τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἐν τε Κωνσταντινουπόλει καὶ Βουκουρεστίῳ ἐφρόντισαν περὶ συστάσεως τυπογραφείων καὶ διαδόσεως συγγραμμάτων, ὅπως φωτίσωσι τὸ ἐν δουλείᾳ ἐφρικόμενον ἔθνος. Μετὰ δὲ τὰ μέσα τῆς αὐτῆς ἑκατονταετηρίδος ἡ ἐν Εὐρώπῃ γενικὴ κίνησις τῶν πνευμάτων πρὸς τὴν φιλοσοφίαν καὶ ἐλευθερίαν διεδόθη εἰς πάντας γενικῶς τοὺς Ἑλληνας. Καὶ ἰδοὺ τότε ἰδρῶθησαν πολλοῦ διάσημοι σχολαί, ὡς ἡ ἐν Κυδωνίαις, Ἰωαννίνοις καὶ ἡ πασῶν λυσιτελεστέρα τῆς Χίου. Τότε ἄνδρες, τὰ πρῶτα ἐπὶ παιδείᾳ φέροντες, ἐσπευσαν νὰ ἐκδώσωσιν ἡ μεταγλωττίσωσιν ἐκ τῶν ξένων συγγραμμάτων τὰ ἀριστα, ἅτινα ἐτυποῦντο ὁλόκληραι τῶν ἐμπορευομένων Ἑλλήνων. Ἀφοῦ λοιπὸν διὰ τῶν ἀτύτων προσπαθειῶν Ἐγγενίου τοῦ Βουλγάρεως, τοῦ ἀξιμνήστου Κοραῆ καὶ ἄλλων σοφῶν τοῦ καθ' ἡμᾶς αἰῶνος, ὁ πρὸς ἐλευθερίαν ἔρος ἐνεσαρκώθη εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, ἀφοῦ αἱ διηνεκεῖς φροντίδες τῶν ἐξόχων πατριωτῶν τῆς φιλικῆς ἐταιρίας προπαρασκεύασαν τὰ πνεύματα πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, ἐξεραγάτῃ ἡ γενικὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ

λαοῦ ἐπανάστασις, δι' ἧς ὁ Ἑλληνισμὸς ἔμελλε νὰ ἐμφεῖθαι ἐκ τῶν ἀμάτων τοῦ ἀγωνισθέντος ἔθνους, ὡς ἐκ τῆς τέρας αὐτοῦ ὁ ἀρχαῖος μυθολογούμενος φρόνις.

Ἴδοι λοιπὸν, ὁ Ἑλληνισμὸς, δοκιμασθεὶς διὰ πυρὸς καὶ βεβηπισμένως ἐν τῷ ἀμάτι πολυαριθμῶν μαρτύρων, ἐξῆλθεν εἰς νέαν φάσιν, εἰς ἡλικίαν νεώστου καὶ ἀνθηρᾶν. Ἀφοῦ εἰς τὸν βωμὸν αὐτοῦ ἐθυσίασθησαν αἱ ἐνδοξότεροι γόνου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἀφοῦ οἱ περιόλετοι λειτουργοὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας προσηλθῆσαν ὁλοκαύτωμα αὐτοῦ, ὁ Ἑλληνισμὸς, περιβεβλημένος τὴν λευκὴν ἐσθία τῆς ἀγνότητος, ἐμφανίζεται εἰς νέον ἐνδοξότερον στάδιον, τὸ στάδιον τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ, ἐν ᾧ προεῖται νὰ πραγματοποιήσῃ.

Ἡ ἱστορία, Κύριοι, τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ ἀποτελεῖ ἰδιαιτέρως ἐρένης ἀντικείμενον, ὅπερ σοφὸς καθηγητὴς τοῦ Ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου ἐπραγματεύθη ἐσχάτως μετὰ μεγίστης ἀκριβείας.

Ὅτι δὲ γενικῶς ἐνταῦθα δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν εἶναι, ὅτι ὁ νεώτερος Ἑλληνισμὸς ἐνισχυόμενος ὑπὸ τρυφῶν ὑπὲρ αὐτοῦ προσπαθειῶν τῶν σοφωτέρων τῆς Εὐρώπης ἀνδρῶν, προβαίνει γιγαντιαίως βήμασιν εἰς τὸν εὐγενῆ αὐτοῦ προορισμὸν, ὃς ἐπιβέβηται αὐτῷ ἰδίως ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα σπουδάζονται παρὰ τοῖς νεωτέροις Ἑλλησι μετὰ ζήλου ἀπαραμιλλοῦ, ὅστις τείνει νὰ κατατάξῃ τὸ νεαρόν ἔθνος μετὰ τῶν ἐπὶ παιδείᾳ διαπρεπόντων ἔθνων.

Ἄλλ' ὅτι κυρίως δέον νὰ θαυμάζωμεν εἶναι, ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς, φύσει κεκτημένος δύναμιν ἠθικὴν, ὅποιαν παρετηρήσαμεν καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν παρελθόντα βίον, ὑπάρχει σήμερον τὸ κυριώτερον μέλημα τῶν μάλλον πεπαιδευμένων ἀνδρῶν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, καὶ τὸ κύχημα τῶν ἐνδοξωτέρων πολιτικῶν τῆς ἐποχῆς μας. Ὁ περικλεῆς τῆς Ἀγγλίας πολιτικὸς Γλάδστον καὶ ὁ μουσοτραφὴς τῆς Ῥωσσίας κόμης Τολστόης, κυλιῶνται ὄντες μαθηταὶ τῆς Ἑλληνικῆς σχολῆς, οἱ δὲ ἐπὶ σοφία καὶ πολυμαθεῖα διαπρέποντες τῆς Γαλλίας, Γερμανίας καὶ Ἀμερικῆς φιλόσοφοι θεωροῦσι τὸν Ἑλληνισμὸν ὡς τὴν μόνον δύναμιν, δι' ἧς αἱ ἐπιστήμαι καὶ ὁ νεώτερος πολιτισμὸς ἔλθουσιν ἐκτελέσει τὴν

ἀνύψωσιν καὶ τὸν ἐξευγενισμόν τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας.

Ὑπὸ τῶν αὐτῶν δὲ φρονιμάτων φερόμενοι καὶ ὑμεῖς, Κύριοι, καὶ τὸν Ἑλληνισμόν ὡς τὸ ἔμβλημα τῆς ἐθνικῆς ὑμῶν ἰπαρξείας θεωροῦντες, ἀσμένως συνήλθατε εἰς τὴν συγκρότησιν συλλόγου, ἐν ᾧ ὡς ἐν περὶ ματικῇ τινι τραπέζῃ παρακάθηνται ἄνδρες μὲν, ὧν ἡ καρδιά ἐμπλεως Ἑλληνικῶν αἰσθημάτων ἀναδεικνύει αὐτοὺς προστάτας καὶ ἀγωγούς παντός ἐθνικοῦ ἔργου· νέοι δὲ σφριγῶντες πρὸς τὴν παιδείαν, προβάλλουσιν ὡς ἀσπίδα τὸν Ἑλληνισμόν κατὰ παντός ἐκφύλου στοιχείου, ὅπερ ἡ δύνατο νὰ δηλητηριάσῃ τὸν ἐθνικὸν αὐτῶν χαρακτήρα. Συνεκροτήσατε, Κύριοι, Σύλλογον, προτιθέμενον τὴν διὰ τῆς συγκεντρώσεως τῶν ἐνταῦθα ὁμογενῶν ὑποστήριξιν παντός ἠθικοῦ ἢ καὶ ἐθνικοῦ συμφέροντος. Ὁ σκοπὸς οὗτος εἶναι ἄριστος καὶ ἄξιος τῆς πασιγνώστου ὑμῶν φιλοπατρίας. Ἡ συνένωσις καὶ συγκεντρώσις, ἰδίως παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἀπέδειξε πόσῃν δυνάμειν καὶ ἰσχύϊν ἔχει καθ' ὅλας αὐτῶν τὰς ἐπιχειρήσεις. Οἱ ἀρχαῖοι εἰσέτι Ἕλληνες τὴν συγκεντρώσιν ἐθεώρουν ὡς τὸ ἰσχυρότερον πρὸς τὴν ἠθικὴν αὐτῶν ἀνάπτυξιν μέσον, καὶ πρὸς τοῦτο συνεκρότων κατὰ καιροὺς τὰς θρησκευτικὰς πανηγύρεις καὶ τοὺς πανελληνίους αὐτῶν ἀγῶνας.

Ὁ δὲ ὕμετερος Σύλλογος ἐὰν τὴν ἐν ξένη γῆ συγκεντρώσιν τῶν ὁμογενῶν κατορθώσῃ καὶ φανῆ ἑπομένως προαγωγὸς τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν μέσῳ ἀλλογενῶν, θέλει τύχει τῆς εὐγνωμοσύνης ὀλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, καὶ ἀξιοθεῖ τῶν εὐφημιῶν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου.

Ἐὰν δὲ κατ' ἀρχὰς φαίνεται πως δύσκολον τὸ ἔργον, μὴ δειλιῶμεν. Θάρρος, Κύριοι, καὶ θέλησις ἰσχυρὰ ἀρκουσι πρὸς κατορθώσιν παντός ἐπιχειρήματος. Ἀδιστακτικῶς δὲ φρονῶ ὅτι ὁ ὑμέτερος Σύλλογος θέλει καταβάλλει πᾶσαν αὐτοῦ φροντίδα ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν συμφερόντων, ἢ δὲ ἰδέα τοῦ Ἑλληνισμοῦ θέλει καθοδηγεῖ τὰς πράξεις αὐτοῦ. Ὁ Ἑλληνισμὸς σήμερον περιορίζεται εἰς τὴν σπουδὴν τῶν προγονικῶν ἀριστουργημάτων καὶ τῆς αἰωνίου ἡμῶν γλώσσης. Ταῦτα δὲ κτῆμα ἔχοντες ἀναφαίρετον καὶ πάσαις δυνάμεσι καλλιεργῶντες, δυνάμεθα νὰ εὐελπιστῶ-

μεν περὶ τοῦ ἐνδόξου καὶ εὐρυτάτου μέλλοντος τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ τῆς Αὐλῆς Λουδοβίκου ΙΔ'.

[κατὰ Βολταίρον.]

(Συνέχεια· ἴδε φύλλ. Δ')

Ὁ Φουκὲ καταδικασθεὶς εἰς ἰσόβια δεσμά, μεθ' ὅλας τὰς ἐνεργείας ὅπως ἐκδοθῇ κατ' αὐτοῦ θανατικὴ ἀπόφασις, κατεκλείσθη εἰς τὸν πύργον τοῦ Πινιερὸλ. Πάντες οἱ ἱστορικοὶ λέγουσιν ὅτι ἀπέθανεν ἐν αὐτῷ τῷ 1680, ἀλλ' ὁ Γουρβιλ διαβεβαίωσι, εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του, ὅτι μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του ἐξήλθε τῶν φυλακῶν ἢ κόμησα τοῦ Βῶ ἐπεβεβαίωσε τὸ τοιοῦτον εἰς τὸν Βολταίρον. Οὕτως ἀγνοεῖται ποῦ ἀπέθανεν ὁ ἀτυχὴς ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου καὶ αἱ ἐλάχισται πράξεις ἐποίουν κρότον ὅταν ἦτον ἰσχυρός.

Ἡ καταδίκη τοῦ Φουκὲ ἦτο κατηγορία κατὰ τῆς μνήμης τοῦ Μαζαρίνου, διότι αἱ μεγαλείτεροι καταχρήσεις εἰς τὰ δημόσια ἦσαν ἔργον ἐκεῖνου, ὅστις μετεχειρίζετο αὐτὰ ὡς ἀπόλυτον ἰδιοκτησίαν του καὶ συνήγαγε πλοῦτη ἀναρίθμητα, τῶν ὁποίων τὸ μέγεθος ἠγνῶει καὶ αὐτὸς οὗτος.

Ἦκουσεν ὁ Βολταίρος διηγούμενον περὶ τοῦ Γουαρτὲν, ἐπιμελητοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτι ἐν τῇ νεότητί του, ὀλίγα ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Καρδινάλιου, ἦτον εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Μαζαρίνου, ὅπου κατῶκει ὁ δούξ, κληρονόμος του, καὶ ἡ δούκισσα Ὁρτενσία, καὶ ὅτι παρετήρησε μέγα ἐρμάριον, λίαν βαθὺ, κατεχον ἀπὸ τῆς ὀροφῆς μέχρι τοῦ δαπέδου ὅλον τὸ βάθος ἐνός γραφείου. Τὰς κλεῖδας αὐτοῦ εἶχον χᾶσει πρὸ πολλοῦ καιροῦ καὶ εἶχον ἀμελήσει νὰ ἀνοίξωσι τοὺς σύρτας. Ὁ Γουαρτὲν θαυμάζων ἐπὶ τῇ ἀμελείᾳ ταύτῃ, εἶπεν εἰς τὴν δούκισσαν τοῦ Μαζαρίνου ὅτι θὰ εὐρωσιν ἴσως πράγματα σπάνια ἐντὸς τοῦ ἔρ-

μαρίου ἐκείνου. Τὸ ἦνοιξαν καὶ εὗρεθη πληθεῖς δουβλονίων διπλῶν, μεταλλίων καὶ ἄλλων πραγμάτων ἐκ χρυσοῦ. Ἡ κυρία Μαζαρίνου ἔρριπτεν ἀπὸ τὰ παράυρα εἰς τὸν λαὸν φούκταις πλέον τῶν ὀκτῶ ἡμερῶν.

Ὁ Σαιντ Ἐβρεμόν, ἀφρωσιωμένος εἰς τὸν Φουκὲ, παρεσύρη καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῆς ἀτυχίας του. Ὁ Κολβέρ, ὅστις ἐπεζητεῖ πανταχοῦ ἐνδείξεις ἐναντίον ἐκεῖνου, τὸν ὅποιον ἤθελε νὰ καταστρέψῃ, ἐνέργησε νὰ κατασχέθῃσιν διάφορα ἔγγραφα ἐμπεπιστευμένα εἰς τὰς χεῖρας μιᾶς κυρίας· μεταξύ αὐτῶν εὗρεθη αὐτόγραφο ἐπιστολή τοῦ Ἐβρεμόν περὶ τῆς εἰρήνης τῶν Πυρρονικῶν ἀνέγνωσαν εἰς τὸν βασιλέα τὴν παιδίαν αὐτὴν καὶ τὴν παρέστησαν ὡς ἐγκλημα καθοσιώσεως. Ὁ Κολβέρ κατεδιώξεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἐβρεμόν τὸν φίλον τοῦ Φουκὲ, τὸν ὅποιον ἐμίσει, καὶ τὴν εὐφύϊαν τὴν ὁποῖαν ἐφοβεῖτο. Ὁ βασιλεὺς εἶχε τὴν ἀκραν ἀπλότητα νὰ τιμωρήσῃ αἰθῶν ἀσειότητα, πρὸ πολλοῦ χρόνου γεγραμμένην κατὰ τοῦ καρδινάλιου Μαζαρίνου, τὸν ὅποιον αὐτὸς μὲν οὐδόλως ἐπόθει, ὅλη δὲ ἡ αὐλὴ ποικιλοτρόπως εἶχεν ὑβρίσει, συκοφαντήσει, καὶ πολὺν χρόνον ἐξορίσει ἀτιμωρητεῖ. Μεταξὺ μυρίων συγγραμμάτων κατὰ τοῦ καρδινάλιου, ἐτιμωρήθη μόνον ἡ ἦττον προσβλητικὴ, καὶ τοῦτο μετὰ τὸν θάνατόν του. Ὁ Ἐβρεμόν κατέφυγεν εἰς Ἀγγλίαν, ὅπου ἔζησεν ὡς ἄνθρωπος ἐλεύθερος καὶ φιλόσοφος. Ὁ μαρκήσιος Μερμόν, φίλος του, εἶπεν, ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἕτερα ἀφορμὴ τῆς κατ' αὐτοῦ δυσμενείας, περὶ ἧς ὅμως ὁ Ἐβρεμόν οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ ἐκφρασθῆ. Ὅταν ὁ Λουδοβίκος ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὸν νὰ ἐπανακάμψῃ περὶ τὸ τέλος τῶν ἡμερῶν του εἰς τὴν πατρίδα του, ὁ Ἐβρεμόν ἀπηξίωσε νὰ θεωρήσῃ τοῦτο ὡς χάριν· ἀπέδειξεν ὅτι πατρίς εἶναι ὅπου τις εἶναι εὐτυχής, καὶ ἦτο τοιοῦτος ἐν Λονδίνω.

Ὁ Λουδοβίκος θερμῶς ἠγάπησε τὴν Βαλλιέρ, κυρίαν τῆς τιμῆς τῆς νύμφης του· ἀπήλασε δὲ μετ' αὐτῆς τὴν εὐτυχίαν· ἀγαπᾶται ἀπολύτως δι' ἑαυτόν. Χάριν αὐτῆς ἔδωκε πολυπληθεῖς ἑορτάς, ἐν αἷς καὶ τὸ ἵπποδρόμιον ἀπέναντι τοῦ Κεραμικοῦ τῷ 1662, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἔκτοτε ἐπωνομάσθη καὶ ἡ πλατεῖα αὕτη Πλατεῖα τοῦ Ἴπποδρομίου.

Ὁ Λουδοβίκος ἠθέλησε εἰς τὴν λοιπὴν εὐτυχίαν του νὰ προσθήκῃ καὶ τὰς ἡδύτητας τῆς φιλίας· ἀλλ' εἶναι δύσκολον εἰς ἐνὸς βασιλέα νὰ κέρσῃ καλὴν ἐξουσίαν. Ἦκα δύο ἀνδρώπων πρὸς αὐτὸν ἔδοξε πλείονα ἐμπιστοσύνην, ὁ εἰς τὴν ἐπρωτότατον ἀνάκτορον, ὁ ἕτερος κατεγράφη τῆς ἐμπιστοσύνης του. Ὁ πρῶτος ἦτον ὁ Μαρκήσιος Βαρδὲς, ἐμπιστὸς τῆς ἀγάπης τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν Βαλλιέρ. Εἶναι γνωστὸν ὅτι βαρδιουργία τῆς αὐλῆς ἐπεζητήσαν τὸν ὄλοθρον αὐτῆς, ἠτις ἐκ τῆς ἐσέως τῆς ἡδύνατος νὰ ἔχη ἀντιζήλους, ἐκ τοῦ χαρακτηριῶν τῆς οἴκτου οὐδέποτε ἐγβρώσι. Ὁ Βαρδὲς, συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ κόμητος Γουίλκιντ καὶ τῆς κυρίας Σουασσὼν, ἐτόλμησε νὰ πράξῃ εἰς τὴν βασιλίαν πλαστὴν ἐπιστολήν, ἐπὶ ὀνόματι τοῦ πατρὸς τῆς βασιλείας τῆς Ἰσπανίας ἢ ἐπιστολῆ αὐτῆ ἐγνωστοποίησιν εἰς τὴν βασιλίαν ὅτι ἔπρεπε ν' ἀγνοῆ καὶ τὸ ὅποιον δὲν ἡδύνατο ἢ νὰ τερᾶσθαι τὴν εἰρήνην τοῦ βασιλικοῦ οἴκου. Εἰς τὴν ἀπιστίαν του ταύτην ὁ Βαρδὲς προσέθηκε καὶ τὴν ἀγριότητα τοῦ νὰ φροντίσῃ νὰ πέσωσιν αἱ ὑπόνοιαι ἐπὶ τῶν ἐντιμωτέρων ἀνθρώπων τῆς αὐλῆς, τοῦ δούκους καὶ τῆς δούκισσας Ναβάλ (1665). Τὰ δύο αἰθῶν ταῦτα πρόσωπα προσεφέρθησαν θύματα εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ ἀπατήθεντος βασιλέως. Ἡ θριαυδία τῆς διαγωγῆς τοῦ Βαρδὲς ἐγνωσθῆ βαρύτερον, πλὴν καὶ οὗτος, ἐρ' ὅσον καὶ ἂν ἦτον ἐνοχος, οὐδόλως ἀστυχρότερον ἐτιμωρήθη τῶν αἰθῶν, τοὺς ὁποίους κατηγόρησε καὶ οἰτινες ἠναγκάσθησαν νὰ παρακατήκῃσιν τῆς θέσεως των καὶ νὰ καταλιπώσιν τὴν αὐλήν.

Ὁ ἕτερος εὐνοούμενος ἦν ὁ κόμης, κατόπιν δούξ Λωζόν, ἄλλοτε ἀντίπαλος τοῦ βασιλέως εἰς τοὺς παροδικοὺς ἑρωτάς του, ἄλλοτε ἐμπεπιστευμένος, καὶ λίαν γνωστός ἐκ τοῦ συνοικισμοῦ, τὸ ὅποιον λίαν δημοσίως ἠθέλησε νὰ συνάψῃ μετὰ τῆς Δεσποίνης (Mademoiselle) καὶ τὸ ὅποιον ἐτέλεσε κατόπιν μουσικῶς παρὰ τὴν δουεῖσαν ὑπόσχεσιν εἰς τὸν κύριόν του.

Ἡ ἐννοσις τοῦ βασιλέως μετὰ τῆς Βαλλιέρ διέμενε πάντοτε ἀκραιά, μεθ' ὅλας τὰς συχνάς πρὸς αὐτὴν ἀπιστίας του. Αἰτινες ὀλίγον τῷ ἐκόσμιζαν κόπον, διότι δὲν εὐρε σφεδρὸν γυναικῶν αἰτινες νὰ τῷ ἀντισταθῶσι, καὶ ἐπανήρχετο πρὸς ἐκείνην, ἡ ὁποία διὰ τῆς ἡδύτητος καὶ τῆς ἀγαθότητος τοῦ χαρα-

κτῆρός της και δι' ἔρωτος ἀληθοῦς κατεκυρίευν αὐτοῦ. Ἄλλὰ τὸ 1669 παρετήρησεν αὐτὴ ὅτι ἡ κυρία Μοντεσπᾶν ἔκαμε προόδους· ἀντηγωνίσθη μετὰ τῆς συνθήου αὐτῆ γλυκύτητος, ὑπέφερε τὸν πόνον νὰ ᾔηται μάρτυς τοῦ θριάμβου τῆς ἀντιπάλου της ἐπὶ μακρὸν χρόνον, καὶ χωρὶς σχεδὸν νὰ παραπονῆται, ἐνόμιζεν ἑαυτὴν εὐτυχή ἐν τῇ δυστυχίᾳ της νὰ βλέπεται ἀπὸ τὸν βασιλέα, τὸν ὁποῖον ἠγάπα πάντοτε, καὶ νὰ τὸν βλέπη, καί τοι μὴ ἀγαπωμένη παρ' αὐτοῦ. Τέλος τὸ 1675 κατέφυγεν εἰς τὸν μοναστικὸν βίον, νοοῦσα ὅτι μόνος ὁ Θεὸς ἰδύνατο ν' ἀντικαταστήσῃ ἐν τῇ καρδίᾳ της τὸν ἔραστὴν της. Ἐγένετο καρμηλιτὶς καὶ ἀνθειξεν εἰς τὰς κακουχίας καὶ τὰ μαρτύρια τοῦ βίου αὐτοῦ μέχρι τοῦ 1710, ὑπὸ τὸ ὄνομα ἀδελφῆ Λουίζα ἡ οἰκτερίμων. Ὁ βασιλεὺς, ὅστις ἤθελε τιμωρῆσαι διὰ τῶν βασάνων τοῦ καρμηλιτικοῦ βίου γυναῖκα ἐγκληματήσασαν, ἤθελε θεωρεῖσθαι τύραννος, καὶ ἐν τούτοις οὕτως ἐτιμωρήθησαν πολλαὶ γυναῖκες, διότι ἠγάπησαν.

Ὅταν εἰς τὴν ἀδελφὴν Λουίζαν ἀνήγγειλαν τὸν θάνατον τοῦ δουκὸς Βερμανδουά, τὸν ὁποῖον εἶχε γεννήσει αὐτὴ ἐκ τοῦ Λουδοβίκου, εἶπεν «ὄφείλω νὰ θρηνησω τὴν γέννησιν του μᾶλλον ἢ τὸν θάνατόν του». Τῇ ἀπέμεινε μία κόρη, ἣτις ὡμοίαζε τὸν βασιλέα περισσότερον ὅλων τῶν τέκνων του, καὶ ἦτις ὑπανδρεύθη τὸν πρίγκηπα Ἀρμάνδον Κόντη, ἀνεψιὸν τοῦ μεγάλου Κονδέ.

Ἡ Μαρκησία Μοντεσπᾶν ἀπελάμβανε τῆς βασιλικῆς εὐνοίας μετὰ τοσοῦτου κρότου καὶ ἐξουσίας, μεθ' ὅσης ἡ Βαλλιέρ ἐπραττε τοῦτο μετροφοροσύνης.

Ἐνῶ ἡ Βαλλιέρ καὶ ἡ Μοντεσπᾶν ἐφιλονεῖσκον ἀκόμη πρὸς ἀλλήλας τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ βασιλέως, ἡ αὐλὴ ὀλόκληρος κατεγίνετο εἰς ἔρωτικὰς ῥαδιοουργίας, καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ Λουδοβικὸς τοῦ ὁποῖου ὁ σκληρὸς χαρακτήρ ἐφαίνετο ὀλίγον διατεθειμένος πρὸς τὸν ἔρωτα, ἦτον εὐαίσθητος καὶ πολλὰς εἶχεν ἐρωμένας.

Μεγάλῃ ἀπόδειξις τῆς ἰσχύος τῶν προλήψεων καὶ τῆς συνθηθείας εἶναι, ὅτι ἐνῶ ἦτον ἐπιτετραμμένον εἰς ὅλας τὰς ὑπάνδρους γυναῖκας νὰ ἔχωσιν ἔραστὰς, δὲν ἐσυγχωρεῖτο εἰς τὴν ἐγγονὴν Ἐρρίκου τοῦ Δ. νὰ λάβῃ σύζυγον. Ἡ Δέσποινα (Ma-

demoiselle), ἀφοῦ ἀπέφυγε τὴν χεῖρα πολλῶν ἡγεμόνων, ἀφοῦ ἔσχε τὴν ἐλπίδα νὰ νυμφευθῇ τὸν Λουδοβίκον ΙΔ', ἠθέλησεν, εἰς τὰ τεσσαράκοντα καὶ τέσσαρα ἔτη της, νὰ κάμῃ τὴν τύχην του εἰς ἓνα εὐγενὴ ἐπέτυχε τὴν ἀδειαν νὰ νυμφευθῇ τὸν Παγκουελὲν, ἐκ τῆς οἰκογενείας Κωμόν, κόμητα Λωζούν, τὸν τελευταῖον λοχαγὸν λόγου ἑκατὸν εὐγενῶν au bec de corbin, ὅστις δὲν ὑφίσταται πλέον, καὶ τὸν πρῶτον χάριν τοῦ ὁποῖου ὁ βασιλεὺς ἐπλασσε τὸν βαθμὸν τοῦ διοικητοῦ τῶν δραγόνων. Ὑπάρχουσι μυρία παραδείγματα πριγκηπεσῶν ὑπανδρευομένων εὐγενεῖς· οἱ ῥωμαῖοι αὐτοκράτορες ἔδιδον τὰς θυγατέρας των εἰς συγκλητικούς· αἱ θυγατέρες τῶν ἡγεμόνων τῆς Ἀσίας, ἐχόντων πλείονα ἐξουσίαν καὶ μᾶλλον δεσποτικῶν ἀπὸ ἓνα βασιλέα τῆς Γαλλίας, δὲν νυμφεύονται εἰμὴ δούλους τῶν πατέρων των.

Ἡ Δέσποινα ἐδώρει ἅπασαν τὴν περιουσίαν της, τιμωμένην εἰκοσιν ἑκατομμυρίων, εἰς τὸν κόμητα Λωζούν, τέσσαρας δουκείας, τὴν ἡγεμονίαν τῆς Dombes, τὴν κομητείαν τοῦ Eu, τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ὀρλεάν. Οὐδὲν διεστῆρι δι' ἑαυτὴν, ἐγκαταλειφθεῖσα ὀλόκληρος εἰς τὴν ἀδείαν ἰδεῖν νὰ κάμῃ εἰς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἠγάπα, τύχην πολὺ μεγαλειότεραν, ὁποῖαν οὐδεὶς ἡγεμὼν ἔκαμε ποτε εἰς ὑπὴκόον του. Τὸ συμβόλαιον συνήφθη· ὁ Λωζούν ἡμέρα τινὲς ἐγένετο δούξ Μονπανσιέ· δὲν ὑπελείπετο εἰμὴ ἡ ὑπογραφή. Τὰ πάντα ἦσαν ἔτομα, ὁπότε ὁ βασιλεὺς ὑποχωρήσας εἰς τὰς παρατηρήσεις τῶν πριγκήπων, τῶν ὑπουργῶν, καὶ τῶν ἐχθρῶν ἐνὸς ἀνθρώπου εὐτυχοῦντος λίαν, ἀπέσυρε τὸν λόγον του καὶ ἀπηγόρευσε τὸ συνοικέσιον. Εἶχε γράψαι εἰς τὰς ξένας αὐλὰς ἀγγέλλων τὸ συνοικέσιον, ἔγραψε τὴν διάλυσίν του· τὸν κατηγορήσαν ὅτι ἐπέτρπε τὸ συνοικέσιον· τὸν κατηγορήσαν ὅτι τὸ ἀπηγόρευσε. Ἐθρήνησε καλισταὶν τὴν Δέσποιναν δυστυχῆ· ἀλλ' αὐτὸς οὗτος ὁ ἡγεμὼν, ὅστις ἐλυπήθη παραβαίνων τὸν λόγον του, διέταξε νὰ φυλακισθῇ ὁ Λωζούν κατὰ νοέμβριον τοῦ 1670 εἰς τὸν Πύργον τοῦ Πινιερόλ, διότι ἐνυμφεύθη μυστικῶς τὴν πριγκηπέσσαν, μεθ' ἧς τῷ εἶχεν ἐπιτρέψαι ὀλίγους μῆνας πρότερον νὰ συζευχθῇ δημοσίᾳ. Ἐμείνεν οὗτος ἐν τῷ δεσποτηρίῳ δέκα ὀλόκληρα ἔτη.

Ὑπάρχουσι πλείστα βασίλεια, ὅπου ὁ ἡγεμὼν δὲν ἔχει τοσαύτην ἐξουσίαν ἐκεῖνα, οἵτινες τὴν ἔχουσι, καθίστανται μᾶλλον ἀξιαγάπητοι· ὅταν δὲν κάμνωσι γρήσιν αὐτῆς. Ὁ πολίτης ὁ μὴ προσβᾷ ἄλλων ποσῶς τοὺς νόμους τῆς δικαιοσύνης δύναται νὰ τιμωρηθῇ οὕτω σκληρῶς παρὰ τοῦ ἀντιπροσωπεύοντος τὴν ἐπικράτειαν· Δὲν ὑπάρχει μεγίστη διαφορά καὶ ἀπόστασις μετὰ τὸ ἀπαρέσκειν εἰς τὸν ἡγεμόνα καὶ τοῦ προδίδειν τὸν ἡγεμόνα· Εἰς βασίλευς δικαιοῦται νὰ μεταχειρισθῇ ἓνα ἄνθρωπον σκληρότερον ἄφ' ὅσον ὁ νόμος δὲν ἤθελε τὸν μεταχειρισθῇ;

Οἱ ἀμφιβάλλοντες περὶ τοῦ μυστικοῦ τούτου συνοικεσίου δὲν ἀνέγνωσαν προεκτικῶς τὰ Ἀπομνημονεῖματα τῆς Δεσποίνης, τὰ ὅποια ὑποδεικνύουσι ὅτι αὐτὴ δὲν λέγει παρατηρεῖται, ὅτι ἡ πριγκηπέσσα ἐνῶ παραπονεῖται πικρῶς κατὰ τοῦ βασιλέως διὰ τὴν διάρρηξιν τοῦ συνοικεσίου, δὲν τολμᾷ νὰ παραπονεῖ διὰ τὴν φυλάκισιν τοῦ συζύγου της· ἐπιβέβηκε ὅτι τὴν ἐπίστευον ὑπανδρὸν οὐδόπως λέγει ὅτι δὲν ἦτον· καὶ ὅταν δὲν ὑπάρχουσιν εἰμὴ αἱ λέξεις, «Δὲν δύναμαι οὐδ' ὄφείλω νὰ μεταβληθῶ δι' αὐτόν», δὲν χρειάζονται ἄλλα μαρτύρια.

Ὁ Λωζούν καὶ ὁ Φουκὲ λίαν ἐξεπλάγησαν συναντηθέντες ἐν τῇ αὐτῇ εἰρηκτῇ· ἀλλ' ὁ Φουκὲ προπάντων, ὅστις ἐν τῇ δόξῃ καὶ τῇ ἰσχύϊ του, εἶπεν ἰδεῖ μακρόθεν τὸν Πεγούλιν ἐν τῷ πλῆθει, ὡς εὐγενὴ τῶν ἐπαρχιῶν ἀνευ τύχης, τὸν ἐπίστευσε τρελλόν, ὅταν οὗτος τῷ διακήθη ὅτι ἦτον εὐνοούμενος τοῦ βασιλέως καὶ ὅτι ἔλαβε τὴν ἀδειαν νὰ νυμφευθῇ τὴν ἐγγονὴν Ἐρρίκου τοῦ Δ. μεθ' ὅλων τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν τίτλων τοῦ οἴκου Μονπανσιέ.

Ἀφοῦ δέκα ἔτη ἐτάκη ἐν τῇ φυλακῇ, ἐξῆλθε τέλος, ἀλλ' ἀφοῦ πρότερον ἡ κυρία Μοντεσπᾶν ὑπεγράψασε τὴν Δέσποιναν νὰ δωρήσῃ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Dombes καὶ τὴν κομητείαν τοῦ Eu εἰς τὸν δούκα τοῦ Μαιν, ἀκόμη παιδίον. Δὲν ἔκαμιν αὐτὴ τὴν δωρεάν αὐτὴν εἰμὴ ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ὁ Λωζούν θέλει ἀναγνωρισθῇ σύζυγός της· δυστυχῶς ἠπατήθη ὁ βασιλεὺς τῇ ἐπέτρπε μόνον νὰ δώσῃ εἰς τὸν μυστικὸν σύζυγόν της τὰς γαίας τοῦ Σαιντ Φαργῶ καὶ τοῦ Τιέρ, μετ' ἄλλων ἀξιοσημειώτων

εἰδοπημάτων. τὰ ὅποια ὁ Λωζούν δὲν ἐνόμιζεν ὑπερβαίνει τὸ ἄνωγρον· ὅσοι ἀπομνημονεῖματ' αὐτῆς ἀπέμεινον ἀπὸ τῆς ἐγγονῆς της ἕως τὸ 1493. Ὁ κομῆς τοῦ Λωζούν οὐδὲν εἰς Ἀγγλίαν τὸ 1688· προεβίβηκε εἰς τὰ ἐκτάκτα συμβόλαια ἀδελφῶν ἐν τῷ Λυόν τῶν ἐγγόνων τοῦ Λουδοβίκου Β'. καὶ τὸν οὐδὲν της ἐν τῷ Λυόν· ἔγραψε τὸ δούξ καὶ ὁδικοῦσαν τὴν ἱσπανίαν τέλος ἀπέμειν εἰς λίαν πρὸβόλαιον ἑλκίκα καὶ ἀπαιτησιμὸς ὡς συνήθως συμβαίνει εἰς ἐκείτους ὅπως ἔχουσι ἐν τῷ βίῳ των μὴ λίαν συμβόλαια χωρίς ἄλλως νὰ διακρίνῃται καὶ μὴ λίαν πράγματα. (ἀκολούθει)

ΕΠΙΛΟΓΑΙΝΑΝ

II ΖΗΛΟΥΤΥΓΙΑ (Λοίγιμα)

[συνέχεια καὶ τέλος]

«Ὡς ἐξ αὐτομάτου κινήσεως ὀδομήνοι κατέβησαν ἀμφοτέρω τῇ κλίμακα. Ἄμαξ περιέμενον αὐτὸς παρὰ τὴν θύραν τοῦ μαγάρου εἰς ἡν καὶ ἦν σπασμὸν εἰσέρχοντο, ὁ Ἰούλιος ἐβύβησε λέξαις τινὰς εἰς τὸ οὖς τοῦ ἀμαξολάτου. Ἡ ἄμαξ ἐκυλίσθη ἐπὶ τῷ λαβαστρέπτου με ταχύτητα πετηνῶ.

— Ἄλλὰ ποῦ με ὀδηγεῖς, Ἰούλιε, ἀνεφώνησεν ἡ Σορσίνη τατακχημένη. Ἡ ὁδὸς αὐτὴ δὲν φέρει εἰς τὸ θέατρον· ἐκεῖ με προσμένει ὀλόκληρος ἡ πόλις καὶ ἡμεῖς εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Ποπεσταίου πλησίον τοῦ ἐργαστασίου σου.»

Ὁ ζῳγράφος διέμεινεν ἄφωνος· ὅτε δὲ ἡ ἄμαξ ἐστάθη, μετέφερε τὴν με ἀνθη καὶ πολυτίμους λίθους κεκοσμημένην αὐτὴν γυναῖκα ἐντὸς πενηντῶν δοματίου.

— Καὶ ἤδη τί θέλουσι λέγει εἰς τὸ θέατρον! ἀνέκραξεν ἡ μελωδός. Τί θέλει εἶπει ἡ Βρασκαία, ἡ Νεάπολις, ἡ Βολωνία, ἡ Βενετία; Μοῦ καταστρέφεις τοὺς καρπούς δεκαετούς κόπου Ἰούλιε.

— Ἀλλὰ τί ὀρελοῦν, Σορσίνη μου, αἰ-

ματαιοδοξία; Τρεῖς χιλιάδες χεῖρες ἐμελ-
 λεν νὰ σὲ χειροκροτήσωσι τὴν ἐσπέραν
 ταύτην καὶ νὰ ρίψωσιν ἐπὶ σοῦ στεφάνου
 καὶ ἄνθη. Κ' ἐγώ... ἐγὼ ὁ δύστηνος, νὰ
 βασανίζωμαι ὅλην τὴν νύκτα μόνος. Τόσοι
 νὰ μεθύσκωνται ἀπὸ τὰ μαγευτικά θέλ-
 γητρά σου καὶ ἐγὼ... Ἄ! ἡ ζηλοτυπία
 μοῦ κατασπαράσσει τὰ σπλάγχνα. Ἴδὲ,
 ἴδὲ Σορσύνη. Ἐπὶ τοῦ ὀκρίθαντος τούτου
 κεῖται ἡμιτελής εἰκὼν «τὸ Μαρτύριον τῆς
 ἁγίας Κικιλίας». Οἱ δῆμοι καὶ τὰ βασαν-
 νιστήρια ἔγειναν, ἀλλ' ἐλλείπει ἡ παρθέ-
 νος. Πρέπει σὺ, Σορσύνη, νὰ γείνης ἡ παρ-
 θένος αὐτῆ· θέλω σὲ καταστήσει ἀθάνατον
 ἐπὶ τῆς εἰκόνας τύχης με τοὺς μεγάλους
 μαύρους ὀφθαλμούς σου, με ἀυτὰ τὰ τρυ-
 φερὰ ἄνθη σου.

»—Ἀπατάσαι ὅμως, Ἰούλιε, σὺ ἔχεις
 ἀνάγκην ἁγίας καὶ οὐχὶ γυναικὸς τοῦ θεά-
 τρου. Χρειάζεσαι πάθη καὶ φωνὰς καὶ ἐγὼ
 ὁμοιάζω τὸ ἄγαλμα τῆς ἠδυπαθείας με τὰ
 ἄνθη αὐτὰ καὶ τοὺς ἀδάμαντας.

»—Αὐτὸ ἄς ἦναι τὸ μόνον ἐμπόδιόν
 μας... Ἄμέσως, κάτω αὐτὸς ὁ χρυσοῦς καὶ
 αὐτοὶ οἱ στέφανοι.

»—Ἄλλ' ἐγώ, σοὶ λέγω καὶ πάλιν δὲν
 εἶμαι χριστιανὴ παρθένος. Παρατήρησον
 αὐτὴν τὴν βασιλικὴν πορφύραν... Εἶμι
 ἡ σύζυγος τοῦ Ἀσσυρίου.

»—Κάτω λοιπὸν ἡ πορφυρά αὐτῆ καὶ
 αὐταὶ αἱ καρφίδες καὶ ἡ ἀδαμαντίνη πέρ-
 πη. Ἄς ἀφαιρεθῇ ὁ στηθόδεσμος καὶ ἄς κο-
 πῶσιν αἱ θηλύαι.» Καὶ αἱ χεῖρές του ἐξε-
 τέλουν βαναύσως τὰς ιδέας του προσταγὰς.

»—Ἀλλὰ μὴ οὕτω ἐὰ ἦμαι κοσμο-
 τέρα μὴ οὕτω θὰ ὁμοιάζω πλεῖστον τὴν
 μάρτυρά σου;

»—Οἱ δῆμοι ἔρχονται με ὅλα τῶν τὰ
 βασανιστήρια. Πόσον ὠραία θὰ φαίνεσαι
 βασανιζομένη!

»—Ἄλλ' ἡ πνοὴ τῆς ψυχῆς μου, Ἰού-
 λιε, δὲν ἵπταται πρὸς τοὺς οὐρανοὺς· φέρε-
 ται ἐκεῖ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ θεάτρου.

»—Πρέπει λοιπὸν νὰ τὴν μεταφέρῃς
 εἰς τὸν Χριστόν. Ἴδου οἱ δῆμοι, ἔμπρο-
 σθέν σου. Ἀπλῶσον ἀμφοτέρως τὰς χεῖράς
 σου ἵνα τὰς ἀλυσσοδέσουν. Στάσου· τώρα
 θὰ σὲ καθηλώσουν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ στύλου.
 Φωνάζεις καὶ κλαίεις; τὸ ἀλαβάστρινον
 σῶμά σου πορφυροῦται ἀπὸ τὰς μαστι-
 γώσεις;... Ἄ! πόσον ὠραία εἶσαι

οὕτως, βασανιζομένη, πόσον ὠραία!

—Μήπως ἔδεσεν αὐτὴν τῶντι; κρῶ-
 τησεν ἐκπληκτος ὁ λοχαγὸς Γουλλιέλμος.

—Ὅχι μόνον ἔδεσεν αὐτὴν, ἀλλὰ καὶ
 τὴν ἐμαστίγωσεν σκληρῶς· καὶ συγχρόνως
 τοιοιτοτρόπως τὴν ἐζωγράφισεν, ὡχρὸς ὡς
 ὁ θάνατος καὶ ἐξαλλος ὡς παράφρων.

—Ταλαίπωρος γύναι! ἀνεκραξεν ὁ ἀ-
 ξιωματικός.

—Εἶπέ μᾶλλον «ταλαίπωρε ζωγράφε.»
 Πλεῖστον αὐτῆς ἔπασχεν ὁ δυστυχὴς ἐ-
 κεῖνος. Εἶχε μεταβάλει αὐτὴν εἰς μάρτυρα
 ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ παραφορᾷ του με-
 τεβλήθη εἰς ὑπηρέτην τοῦ ἐπάρχου τῆς
 Ῥώμης, ὑπολαμβάνων πραγματικῶς τὴν
 Σορσύνην ὡς ἁγίαν Κικιλίαν.

»—Ἄμέσως, ἐφώνησεν ὁ ζωγράφος, ὁμο-
 λόγησε ὅτι θεὸς εἶναι ὁ Καῖσαρ καὶ ἀνή-
 σου τὸν Ναζωραῖον, ἄλλως θέλεις ὑποστῆ
 θάνατον σαληρόν. Ἴδὲ, ἀνήφθη τὸ πῦρ.
 Τὰ σιδηρὰ ἐपुरακτώθησαν... Ζῶσαν θὰ
 σὲ καύσωσι... θὰ σὲ διαμελίσωσιν... Ἡ
 νέα ἔκειτο ἀναισθητός ἀπὸ τε τῶν ἀλγη-
 δῶνων καὶ τῆς ἀγωνίας.

»—Οὐδέποτε σὲ εἶδον ὠραιότεραν
 Σορσύνη! Ἀλλὰ πόσον μᾶλλον ὠραία θὰ
 ἦσαι ὅταν σὲ σταυρώσουν. Θέλεις παραστῆ
 ὡς ἐκτακτον φαινόμενον τῆς τέχνης. Εἰς
 τὸν σταυρὸν λοιπὸν, εἰς τὸν σταυρὸν!

»—Ἐλεος, Ἰούλιε, ἔλεος ἐφώνησε με
 φωνὴν λειπόθυμον ἡ Σορσύνη.

»—Ποσῶς ἔλεος. Εἰς τὸν σταυρὸν, εἰς
 τὸν σταυρὸν! Καὶ εἰς τὴν φοβεράν ἐκείνην
 ἐξάψιν, εἰς ἐκείνην τὴν λύσσαν τῆς παρα-
 φροσύνης του, λαβὼν σφυρίον καὶ ἦλους,
 ἐκάρφωσεν ἀνιλεῶς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς
 πόδας αὐτῆς ἐπὶ τινος σανίδος.»

—Παῦσε, παῦσε. Τὶ τρομερὰς ἱστορίας
 μοὶ διηγείσαι ἄνθρωπε, ἀνεκραξεν ὁ ἀξιω-
 ματικός... ψυχρὸς δὲ ἰδρῶς ἔρρεεν ἀπὸ
 τοῦ μετώπου του. Εἶσαι κακοποιὸν πνεῦμα
 γέννημα τοῦ ἄδου. Θέλεις νὰ καταστρέ-
 ψῃς τὴν φαιδρότητα ἣν μοὶ ἐπροξένησες διὰ
 τοῦ ποτοῦ σου τούτου.

—Δὲν ἐζήτησι πρὸ μικροῦ πληροφορίας
 περὶ τῆς Σορσύνης;

—Ναί· ἀλλ' ἦτο δυνατὸν νὰ φαντασθῆ
 τις τοιαύτην σκηνὴν;

—Τὸ μείνει λοιπὸν ν' ἀκούσῃς καὶ τὸ
 τέλος τοῦ δράματος.

—Ὅχι· μὴ ὀμιλῶμεν πλέον περὶ τοῦ

ἀντικειμένου τούτου. Περίλυπος εἶναι ἡ
 ψυχὴ μου ἕως θανάτου. Ἦλθον ἐνταῦθα
 διὰ νὰ εὐθυμήσω καὶ σὺ μοῦ ἐπλήρωσες
 τὴν καρδίαν.

—Δὲν ἐπιθυμοῦμεν λοιπὸν νὰ μάθῃς πῶς
 ἡ Σορσύνη ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν;

—Πῶς;

—Ναί· ναί. Οὕτως ἐσταυρωμένην, ἐνώ-
 πιον τοῦ τὴν Σορσύνην σχεδὸν πνέουσαν
 τὰ λοιόθια ἔχων, ἐζωγράφισεν ὁ Ἰούλιος με
 φοβεράν, με ἐξαλλὸν χαρὰν. Ἐκ τῆς παρα-
 φορᾶς του ἐνόμισες ὅτι αἱ χεῖρες του ἐπέ-
 των. Ἐμελλε νὰ ἐκτελέσῃ ἀριστοῦργημα.
 Καὶ αὐτὴν τὴν τελευταίαν πνοὴν τῆς... τὴν
 ἀγωνίαν τῆς ἐπειρᾶτο νὰ παραστήσῃ διὰ
 διὰ τῆς γραφίδος του. Ἀφοῦ μετ' ἀδιάκο-
 πον ἐργασίαν καὶ ἀγωνίαν ἐπεραίωσεν τὸ
 Μαρτύριον τῆς ἁγίας Κικιλίας, ὁ Ἰού-
 λιος τὴν μὲν εἰκόνα ἐπέμψεν ἀκονύμους εἰς
 τὸ Μουσεῖον τῆς Βρετανίας, τὸ δὲ σῶμα
 τῆς Σορσύνης καταβιβάζσας ἀπὸ τοῦ Σταυ-
 ροῦ ἔθηκεν εἰς τὰ νῶτα τοῦ ἵππου του
 καὶ μετεναγκῶν αὐτὸ τὸ ἔρριψεν εἰς τὸ Ἀ-
 θριτικὸν πέλαγος.

—Τὸ δαιμόνιον τοῦ Σαίξπηρ πνεῦμα
 δὲν ἠδύνατο νὰ φαντασθῆ τοιαύτας φοβε-
 ρὰς σκηνάς. Αὐτὸς ὁ Ἰούλιος· θὰ εἶναι βε-
 θαιῶς ἀνθρωπίνου φρονήματος.

—Ἄξιός μ' ἀκούσῃς εἶναι διὰ
 τὴν φοβεράν του παραφροσύνην.

—Καὶ συμπάθεις πρὸς τοιοῦτο τέρας;

—Τῶντι τὸν λυποῦμαι.

—Καὶ τί ἀπέγεινεν αὐτὸς ἐκτοτε.

—Ὦ! κλαῖε αὐτόν. Λυποῦ τὸν πα-
 ράφρονα. Μὲ ψυχραιμίαν καὶ ἀπάθειαν ἀπε-
 γνωσμένου ἀνθρώπου οὐδὲν ἄλλο ἔπραττε
 ἢ νὰ τρέχει ὅπου μελωδὸς, ὅπου ἠθοποιός.
 Πλὴν εἰς ὅλας ταύτας δὲν εὕρισκον εἰμὴ
 ἀθλίαν καὶ ἀπελπισίαν. Φάσμα τρομερὸν... ἡ
 σκιὰ τῆς Σορσύνης ὤρθουτο πάντοτε ἐνώ-
 πιον του, πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, ὁμοί-
 ὡς ἦτο τὴν τελευταίαν νύκτα ἐν τῷ ἐργα-
 στηρίῳ του, μετ' τὴν λευκὴν μεταξίνην ἐσθῆ-
 τῆς, μετὰ τὰ ἄνθη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς.
 Ἐχεις δικαίον, λοχαγέ· ἄς ἀφήσωμεν πλέον
 τὴν θλιβεράν αὐτὴν ἱστορίαν. Ἄς πίνωμεν.

—Ὅχι· δὲν δύναμαι πλέον νὰ πίνω.
 Λιθάνομαι μεγίστην ἀτονίαν, ἡ ἱστορία σου
 μ' ἐνέκρωσεν. Ποῦ ἄρα γε εὕρισκεται αὐ-
 τὸς ζωγράφος τὸρξ;

—Οὐδ' αὐτὸς γνωρίζει, ὡς λέγουσι· θὰ

εὕρισκεται ὅμως πανταχοῦ ὅπου ἐπάρχει
 ἀνάμνησις ἡ πράξις τῆς Σορσύνης.

—Φρικῶδη τῶντι καὶ παράδοξά συμ-
 βάντα.

—Ἀληθῶς παράδοξά. Πλὴν ἀκούσον καὶ
 τὸ ἐπεισόδιον μου. Ἡμερῶν τινὰ εἶπον τῷ
 δυστυχῇ Ἰουλίῳ: «Ὁ ὑπό τις Σαρματιδῶν
 σου προτιμηθεὶς εἰς τὸ ἀρχικὸν τοῦ
 Ματρυεσκόντου ἔλαβε παρ' αὐτῆς ἑν ἄν-
 θος καὶ ἐν δακτύλιον ὅπερ ῥῆσι ἔκτοτε
 ἐπὶ τοῦ στῆθους του. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐ-
 κείνης ὁ ζωγράφος οὐδὲ στιγμὴν ἔχασε
 ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του τὸν ἀνθρώπον ἐ-
 κεῖνον ὅστις τοῦ ἀφίρσε πὴν εὐτυλίαν
 του. Ταῦτα εἶπεν ὁ τὸν ἐπενδύτην φέρων,
 μετὰ φωνῆς τρομερῆς καὶ ἄγρια ἐπὶ τοῦ
 ἀξιωματικοῦ ἐξακοντίζων βλαφηματῶν. Ἄ-
 μέσως δὲ καὶ ὁ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀξιω-
 ματικοῦ περικαλύπτων πέπλος ἤρθη καὶ
 ἀνιστάμενος λυσσόδης.

—Σὺ λοιπὸν εἶσαι ὁ φρονεὺς τῆς Σορ-
 σύνης, εἶπεν, σὺ εἶσαι ὁ Ἰούλιος; Σὺ αὐτός;
 Αὐτὴ ἡ φωνὴ, αὐτὰί αἱ χεῖρες, αἱ διαπρά-
 ξασσι τὸ ἐγκλήμα. Ἐπὶ τέσσαρα ἔτη ὡς
 ὀλεθροῖον φάσμα με ἱγνίλαψεὶ ὁ μέλας ἐπον-
 δύτης σου. Ἄλλ' ἐπέστη ἡ ὠρὰ τῆς λυτρώ-
 σεις ἀπὸ τοῦ φοβεροῦ αὐτοῦ πνεύματος.
 Εἶπέ νὰ σὺ φέρωσιν ἐν ζήρῃ.

—Ἄλλ' ὁ Ἰούλιος μετὰ γαλήνης φρο-
 νερῆς,

—Ἄς ζητήσωμεν μᾶλλον, εἶπεν, ἔτε-
 ραν φιλίην καὶ ἄς πίνωμεν λοχαγέ.

—Δὲν ἀρκεῖ ὅτι εἶσαι φρονεὺς, ἀλλ'
 εἶσαι καὶ ἀνάνθρωπος; Τὸ ἀθῶον τῆς Σορ-
 σύνης αἴμα βοᾷ ἐκδίκειν κατὰ σοῦ καὶ
 δὲν γνωρίζω τί μ' ἐμποδίζει ἀμέσως τὸρξ
 διὰ τοῦ ζήφους μου νὰ γύσω τὸ ἰδικόν σου.
 Ἦδυνήθης λοιπὸν νὰ φρονεύσης τὸ ἀθῶον
 ἐκεῖνο πλάσμα καὶ τὸρξ φοβεῖσαι νὰ μο-
 νομαχήσης μετ' ἐμοῦ.

Νὰ μονομαχήσωμεν, εἶπε, γελῶν σαρ-
 δονίως· νὰ μονομαχήσωμεν. Εἶπέ μᾶλλον
 νὰ συγχωρήσωμεν ἀλλήλους. Διότι ὁ οἶνος
 ἐν πρὸ δύο ὠρῶν πίνωμεν εἶναι δηλητηρια-
 σμένος...

Μετὰ μικρὸν δύο ψυχορραγούντα πτώ-
 ματα ἔκειντο ἐκτάθην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

ΑΤΤΙΚΑΙ ΝΥΚΤΕΣ

ΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ

η

ΓΑΛΤΕΙΑ

ΔΡΑΜΑ

(Συνέχεια ἴδε φύλ. Δ.)

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Αἰθούσα τῶν ἀνακτόρων τοῦ Πυγμαλίωνος. Εἰσέρχεται ἡ Γαλάτεια ὑπωγυρός, με μακρὰν ἑωθινὴν ἐσόθητα, κρατοῦσα καὶ ἀπορुλλίζουσα ἄνθος μαργαρίτας. Εἶναι πρώτα.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ εἰσερχομένη

Μ' ἀγαπᾶ· δὲν μ' ἀγαπᾶ. — Μ' ἀγαπᾶ· δὲν μ' ἀγαπᾶ. — Μ' ἀγαπᾶ· δὲν μ' ἀγαπᾶ. — Μ' ἀγαπᾶ· δὲν μ' ἀγαπᾶ. — Μ' ἀγαπᾶ· δὲν μ' ἀγαπᾶ. — Μ' ἀγαπᾶ· δὲν μ' ἀγαπᾶ. — Μ' ἀγαπᾶ· δὲν μ' ἀγαπᾶ.

(Αἰφύοντα ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς τὸ ἀπορुλλισθὲν ἄνθος)

Μ' ἀγαπᾶ! Χαῖρε, γλυκύτετον ἄνθος, προσφιλές τῶν ἐρώτων μαντεῖον, ὅπερ καὶ σπαρασσόμενον παρ' ἐμοῦ τοιαύτην μὴ ἀναφωνεῖς εὐτυχίαν. ὦ, με ἀγαπᾶ! Ἦδη τρεῖς ἀπερὐλλισα μαργαρίτας· ὁμοφώνως οἱ θεοὶ, ὁμοφώνως τὰ ἀγνά ἄνθη με εἶπον ὅτι με ἀγαπᾶ. Ναι, ναι, ὁ τρόμος, ἡ ταραχὴ τοῦ ἐνώπιόν μου, ὁ δειλὸς ἢ βίαιος βηματισμὸς τοῦ, τὰ πεπλανημένα ἢ γλυκύτετα βλέμματα, ἡ φλόγῳσις τοῦ μετώπου τοῦ ὁπότε με συνίητα, ταῦτα ὅλα, αὐτὸς οὗτος οἶονεὶ ζήτων νὰ μοὶ δεικνῆ ότι με ἀποφύγει, αὐτὴ τοῦ ἢ σιωπὴ καὶ τέλος ἡ φυγὴ τοῦ ἐκείνη εἶναι σκοτεινοὶ καπνοὶ κάτωθεν τῶν ὁποιῶν βεβαίως καίει τὸ πῦρ. ὦ, μὴ τις με εἶπη ὅχι, διότι φρονεῶ αὐτὸν ἢ ἀποθνήσκω. Ναι, ναι, με ἀγαπᾶ· με ἀγαπᾶ καὶ ἐν τούτοις παλαίει μακρὰν μου, μάχεται, κτυπᾶται ἴσως, ἴσως τραυματίζεται. Ὅχι νικᾷ ὁ ῥέννος, νικᾷ! Πῶς δύναται αὐτὸς νὰ πληγωθῆ, πῶς νὰ μὴ νικήσῃ; Ὅμως διατὶ νὰ φύγῃ;

(Ἀνοίγουσα παρᾠθρον καὶ μακρὰν ἀτενίζουσα.)

Πρὸς ποῖον μέρος τῆς νήσου ἀνατέλλει ὁ ἥλιος καὶ κροτεῖται ἴσως· ἡ μάχη; Ἐκεῖθεν, ἐκεῖθεν.

(Ἐκτείνουσα ἐκεῖθεν τὰς χεῖρας).

Νίκα, ῥέννε. Μετὰ σοῦ οἱ θεοὶ, ὅπως μετὰ σοῦ καὶ περὶ σέ πᾶς λογισμὸς μου, πᾶσά μου εὐχὴ. Κάτω λησταί, κάτω ἄγριοι Κρήτες· χαιρετίσατε γονυκλινεῖς τὸν φίλον τοῦ Ἰάσονος καὶ Ἡρακλέους, χαιρετίσατε δειλοὶ τὸν ἀνακτα τοῦ στήθους μου. Ἄλλ' ἂν πέπρωται ἐν βέλος φαρμακερὸν νὰ εὕρῃ τὸ στήθος, τὰς ἀκρας ἐτι τῶν δακτύλων του, ἰδοὺ τὸ ἐμὸν στήθος, θεοί, ἰδοὺ· ὀδηγήσατε τὸ βέλος αὐτὸ ἐπάνω μου, ὡς εἰς φαρτέραν φιλάττην αὐτῷ. Φθάνει νὰ ζήσῃ ὁ ῥέννος. Θά ζήσῃ ὁμως, θά ζήσῃ· ἀλλὰ καὶ ἂν ἐν μόνον βέλος ἐγγίση τὸ σῶμά του, τότε, θεοὶ μὴ καταβῆτε ποτὲ ἐπὶ τῆς γῆς· τίνοσ βέλος θέλει σὰς σεβαστῆ;

Ἄ, διατὶ νὰ φύγῃ μακρὰν μου, ῥέννε!

Μένει παρὰ τὸ παρᾠθρον σύννουσ καὶ ἐκλελυμένη.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ Εἰσέρχεται ἐνεῦπρῆ καὶ λαμπρᾶ στολῆ ὁ

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ

Γαλάτεια, διατὶ τοσοῦτον ἑωθινὴ φεύγεισ ἀπὸ τὰς ἀγκάλας, φίλη μου; Πόθεν ὁ τεταραγμένος ὕπνος σου, αἱ σκοτεινὰ ἐπι κλήσεις, οἱ πεπνηγμένοι λυγμοί; Ἦσο πρὸ ὀλίγου εἰς τὸν κῆπον, ὅπου εὔρες καὶ τὰ ἄνθη εἰσέτι κοιμώμενα· διότι εἰς τὰ πέταλά των θά εὔρες πολλὴν δρόσον καὶ ἡ δρόσος εἶναι τὸ ὄνειρον τῶν ἀνθέων. Ὅνειρον τοῦ ὕπνου μου, ἄνθος τοῦ βίου μου, διατὶ ὡχρίασ καὶ μαραινεσαι; Μὴ ἀσθενῆσ, Γαλάτεια;

ΓΑΛΑΤΕΙΑ ἀτενίζουσα πάντοτε ἔξω

Βλέπω τὴν ἀμυγδαλὴν ἐκείνην ἐκεῖ κάτω, Πυγμαλίων· ὁ σφοδρὸς ἄνεμος κατακλίνει τοὺς κλώνάς της καὶ ἀποδρέπει τὰ ἄνθη. Διατὶ ἀφοῦ ἦνθησε τὸ πτωχὸν δένδρον οἱ θεοὶ διαρπάξουσ τὰ ἄνθη του πρὶν ἢ ἀναδώσῃ καρπούς; Τότε διατὶ ἦνθησεν; — Ἄ, εἶπέ με λοιπὸν ἦλθον ἀγγελίαί νεαί;

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ

Νικᾷ ὁ ῥέννος, Γαλάτεια, βεβαίως. Ἄλλ' οὐδεὶς ἀγγελὸς ἐκεῖθεν. Ἡ σιωπὴ αὕτη με καταθλίβει. Ἐπειτα εἶμαι καὶ δειλὸς, Γαλάτεια. Ἐπειτα εἶναι καὶ τὸ πένθος σου ὅπερ μοὶ περιστᾷ κακοὺς οἰωνοὺς, με λυπεῖ πολὺ, πάρα πολὺ, φίλη μου. Ὅταν γθῆς σέ ἤκουσα ὑποστένουσαν καὶ ἀρυπνισθεῖς ἠγέρθητι ἐλαφρῶς νὰ θέσω ἐλαφρὸν ἐπὶ τῶν χειλέων σου φίλημα, σ' εὔρον δ' ὄνειροπολοῦσαν με ὀφθαλμοῖς ἀνοικτοῖς, Γαλάτεια, μόνον ὁ πτωχὸς Πυγμαλίων γνωρίζει ὅποια ὑπέστη ἰδὼν ὅτι ἠγρόπνευσ ἐνῶ αὐτὸς γαλλῖμος ἐκοιμάτο. ..

ΓΑΛΑΤΕΙΑ ὡς συνελθούσα ἀπὸ τῆς ἐμέθης,

Πῶς εἶπες;

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ

Τίποτε, φίλη μου. Ἄλλ' εἶπέ με: Τὶ νομίζεις, Γαλάτεια, ὅτι δύναται νὰ σὲ καταστήσῃ λοιπὸν εὐδαίμονα;

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Φαντάσου αἶφνης, Πυγμαλίων, ὁ ταλαπῶρος ῥέννος νὰ ἐτραυματίζετο! Ἰδοὺ ἀληθῶς μόνον ὅτι ἠδύνατο νὰ με καταστήσῃ δυσδαίμονα. Ἴλασθε θεοί! .. — Εἶναι ὁμως σκληρὸν, Πυγμαλίων, εἶναι μικρὸν ἴσως, πῶς ἀφῆκεσ αὐτὸν νὰ ἀπέλθῃ εἰς μάχην, ἐνῶ ἦλθεν ἀπὸ τῆς γῆς τὰς ἀκρας νὰ ἀναπαυθῆ καὶ ἀναπνεύσῃ πλησίον σου. Ἐλειπεν εἰς στρατηγὸς, ἔπρεπε δὲ ὁ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως νὰ καταβῆ κατὰ τῶν πειρατῶν;

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ

ὦ Γαλάτεια, πρῶτον ἦδῃ θά σέ εἶπω πόσην ἐνέδειξε παράφορον ἐπιμονήν; Ὀλίβων αὐτὸν εἰς τὴν ἀγκάλῃ μου παρεκάλουν νὰ μείνῃ πλησίον μα, νὰ παραίτησῃ εἰς τοὺς συνήθεις στρατηγούς συνήθεις βαρβάρων ἐπιδρομάς. Μάτην. Ἐπέμενεν ἄνευ ἀνάγκης, ἄνευ τινὸς ὁμολογίας διατὶ, ἄνευ μεγάλου σκοποῦ. Ὅταν προσέθηκα αὐτῷ, ἵνα ἔτι ἐνισχύσω τὰς παρακλήσεις μου, ὅτι ἐκλαυσεσ μαθοῦσα ὅτι ἀπέρχεται εἰς ἀγῶνα ἀκλεῆ, με ἠτένισεν ἀλλοκότως καὶ τοσοῦτον ἰσχυρῶς ὥστε ἐταπείνωσα τοὺς ὀφθαλμοῖς· με ἠσπάσθη ἐν ταύτῳ καὶ ἀνεβῆ τὸν ἵππον χωρὶς ἄλλην φωνήν καὶ πετῶν ὡς θύελλα.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ καθ' ἑαυτήν.

Μὲ μισεῖ λοιπὸν; Ἦ ὁ ἔρωσ διατρέιρον

εἰς τὸ στήθος τοῦ στυλάς μανίας καὶ λαίλακας;

(τῷ Πυγμαλίῳ)

Ὅποὺσ κροῖσ! Φαντάσου ὁμως, Πυγμαλίων, ἐὰν κινδυνέσῃ τὴν φωνήν σου ἐὰν ὁ κἀλλῖμος ἀργωναυτὸς πύσῃ αἶφνης ἐπὶ τὸ βέλος βαρβάρου ἐλασινῷ. Ἕναι ὀριζκτὸν, Πυγμαλίων, εἶναι ὀριζκτὸν. . .

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ

Εἶναι τριαύτη πᾶσα συνήθεια. Κλίνει πρὸς τὴν μάχην, ὡς πρὸς ἐρομάνην, ὅμοι ἐν αὐτῇ ἀντράστῃ, μαρ' αὐτῆσ συνῆξασεν. Ἰσῆται ὁμως, φίλη μου. Εἶναι γενναῖος ἀνῆρ καὶ μερβῶδ. Ὅχι! ἕπσον εἶναι ἀκαρβῶσ ὅτι ἡ πολλὴ σου γενναυτέα . . . στί πιθανὸσ νὰ κινδυνέσῃ πιθανὸσ ἐνὸδρῃ τις νὰ ὑποδελῆσ ἀνελκῶσ τὴν ὄρμον τοῦ πιθανῶσ . . .

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

ὦ, μὴ λέγῃσ πλειότερον, ἀλλὰ σῶσ τὸν ἀδελφὸν ἂν δύναται. Ἄλλωσ . . .

(Διακόπειται ἀπὸ ταραχῆν μυχῶν)

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ

Θέλεις λοιπὸν νὰ ἴδωμεν τὸν ῥέννον τᾶριστᾶ;

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Διατὶ ὅχι, Πυγμαλίων;

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ

Χάριν τῆσ ζωῆσ τοῦ γίνεσαι μικρὸν γενναῖσ;

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Πῶσ, μικρὸν μόνον; Χάριν τῆσ ζωῆσ τοῦ θά ἐγινόμεν λέαινα.

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ

Χάριν τῆσ ζωῆσ τοῦ οὐδὲ φωνῆν ὁ ἀρῆστῃ, Γαλάτεια, οὐδὲ δάκρυ ἐν;

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Πῶσ; Ναι.

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ

Δὲσ με λοιπὸν τὴν χεῖρα καὶ χαιρε, Γαλάτεια. Ἰδέσ εἶμαι ἐτοιμος νὰ δράμω πλησίον τοῦ. Ἦλθον νὰ σοὶ ἀναγγείλω τούτο, ἀλλ' ἐδειλίων, ἐφοβούμην μὴ λυπηθῆσ ὅτι φεύγω καὶ ἐγῶ. Ἐλθε, περιζῶσαι με τὴν σπάθην καὶ τὸν θώρακα. Λύριον με τὸ ρῶσ τῆσ, αὐγῆσ ὡ δελθῆσ ἐδῶ καὶ ἐμε καὶ τὸν ῥέννον.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

φεύγεισ λοιπὸν καὶ σὺ, Πυγμαλίων;

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ

Μὲ εἶπες ὅτι οὐδὲ δάκρυ, οὐδὲ φωνῆν,

θ' ἀφήσης. Αὐπεῖσαι ὅτι φεύγω· ἀλλ' ἂν ὁ Ρέννος μας κινδυνεύῃ; Ἐάν ποτε παύσω- μεν ν' ἀκούωμεν τὰ ῥήματά του ἐκεῖνα, πρᾶντερα καὶ θυμωδέστερα ὑπὲρ τὸ χρῶμα καὶ τὰς πνοὰς τῶν λειμώνων;

ΓΑΛΑΤΕΙΑ.

Μὴ λέγῃς, ἀλλ' ἀναχώρει τότε εὐελπις. Ἄναχώρει. Ἐπανέλθετε νικηταὶ καὶ χαρμό- συνοι. Ἐλθέ νὰ σὲ ἐνδύσω τὸν βῶρα καὶ τὸ κράνος. Ἄγρυπνος, προσκλινῆς παρὰ τὴν ἐστίαν θέλω σὰς ἀναμένη. Ἐάν βρα- δύνετε . . . ἐνθυμοῦ, Πυγμαλίῶν· μάτην θὰ ἀναμείνεται νὰ ἐγερθῆ ἡ Γαλάτεια.

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ.

Πεφιλημένη μου Γαλάτεια! — Ὅθ' ἐπα- νέλθωμεν τάχιστα. Λί διηγῆσεις τοῦ Ρέν- νου θὰ σοὶ ἐπαναφέρωσι τὸ μαιδιάμα εἰς τὰ χεῖλη, τὴν ζωὴν εἰς τὸ στήθος· θὰ ἐπα- νέλθωμεν τάχιστα. Τὸ βῆμα ἡμῶν θὰ ᾔται ταχύτερον καὶ θερμότερον τοῦ πόθου ὃν ἔχεις ἵνα μᾶς ἐπανιδῇς.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ.

Πιστεύεις;

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ.

Ἄγωμεν. Παράμεινον ἐδῶ βασίλισσα ἀντ' ἐμοῦ καὶ μακρὰν τῶν ληστρικῶν ἀγῶ- νων. Δός με τὸ κράνος καὶ τὸ φιλημά σου.

Ἐξέρχονται.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Δάση καὶ ὄρη. Σκηνὰ στρατιωτῶν ἀνωτέρω καὶ ἵπποι καὶ ἀποσκευαὶ ἵππέων. Ἠλίου δύσις. Εἰς τὸ βῆθος ἐκτείνεται κατακλύσας καὶ ἐλαφρῶς ἵπαφρίζουσα ἡ θάλασσα — Μακρὰν τῶν σκηνωμάτων καὶ παρὰ τινὰ ἀγρίαν φάραγγα. ὁ

ΡΕΝΝΟΣ ῥόπος

Καὶ πρὶν ἔτι ὁ νοῦς μου σκεφθῆ τι φρίτ- των ἐπὶ τοῦ ἔρωτος τούτου, ἡ καρδία φλε- γοῦσα πάντα συνήρπασε λογισμὸν. Οἱμοὶ ὑπόσω ἀνοσιώτερος εἶναι ὁ ἔρως μου, το- σοῦτω ἔρωμανέστερον ἔρωμαι αὐτῆς. Ὡ Ρέννε, μάτην παλαίεις κατὰ τῶν ληστῶν· ὁ μέγιστος ἐχθρὸς, ὁ ἀπηνέστερος πολέ- μιος εἶναι ἐντὸς σου ὡς καρδία, ἐνεδρεύουσα ὑπὸ τὸ στήθος, πόσον μὲ κτυπᾷς θανασί- μως, πῶς φονεύεις τὴν ζωὴν τοσοῦτον ἐ- τῶν, τὸν Ρέννον τοσοῦτων ἀγῶνων! Τίς νὰ σοῦ ἔλεγε, Πυγμαλίῶν, ὅτι ὁ ἀνθρώπος ὃν ἀπεσκλήρυναν αἱ τρικυμῖαι τῶν ὠκεανῶν, οὐδ' ἐπτόησαν τοσοῦτον κόσμου ἀγνώστου

ἀνήκουστα Σηρία, ὅτι ὁ Ρέννος ὁ μαιδιῶν πρὸς τοὺς κινδύνους ὡς τὸ βρέφος πρὸς τὸ μητρικὸν γάλα, τίς θὰ σοῦ ἔλεγε ὅτι οὗ-τος ἐγένετο δούλος τοῦ μαιδιάματος προ- δότηδος γυναικὸς, ὅτι οὗτος ὡχρηᾷ καὶ τρέμει καὶ σβύννεται ἀπὸ ἔρωτος μιᾶροῦ πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ του; — Τίς δύναται νὰ σώσῃ τὸν Ρέννον ἀπὸ ὀλέθρου γλυκυτέρου τῆς ζωῆς! Οὗτος κληθήσεται θεὸς μου.

Μάτην, μάτην ἤλπισα ὅτι αἱ σφαγαὶ καὶ αἱ μάχαι θὰ διεσκέδαζον λογισμοὺς ἀπασιόους· ἡ νίκη ἐπέχυσεν ἔλαιον εἰς τὴν μυχιάν πυρᾶν. Ὅσω τὰ βήματά μου φέ- ρονται μακρότερον τῆς γυναικὸς ἐκεῖνης, τοσοῦτω ὁ νοῦς μου ὀρηπτικώτερος ἐπιστρέ- φει πρὸς αὐτὴν καὶ καθιλοῦται ἐν τῇ ἀ- ναμνήσει σου, Γαλάτεια. Γαλάτεια, γλυ- κὺ ὄνομα περιβάλλον ὡς ἡ ἡμέρα τὸν κόσμον ὅλον· Γαλάτεια, μάχαιρα ἥτις μοῦ σπαρασσεί τὰ στήθη καὶ φιλῶ καὶ λειγῶ σπαρασσόμενος τὸν σιδήρον· Γαλάτεια, ὄ- νομα ἡδύτερον καὶ μαγικώτερον πάσης μέ- θης, πάσης νίκης, πάσης τιμῆς! Χίλια θὰ ἔζων ἔτη, ἂν μὴ σὲ ἀπῆντων ἐμπρὸς μου, Γαλάτεια· ἦδη αἰσθάνομαι ἐμαυτὸν θνή- σκοντα. Ποῖος μωρὸς εἶπε τὸν ἔρωτα παι- δίον καὶ ὄχι τιτᾶνα καὶ τύραννον; — Πῶς αἰφνης καὶ τοσοῦτον ἠγάπησα τὴν γυναῖκα αὐτὴν; Ἦ εἰκὼν τῆς φέρεται εἰς τὸν νοῦν μου ἔτι ὠραιότερον παρ' ὅσον εἰς τὸ διαυ- γέστερον νᾶμα ἂν κλίνασα ἡ μορφή της κατωπρισθῆ. Πότε θὰ σ' ἐπανιδῶ, Γα- λάτεια; Ἦ ἐκκρουσθεῖσα τὸ πρῶτον ὀργῆ μου, βαθεῖαν μοὶ ἐγείρει ἦδη μεταμέλειαν καὶ ὀδύνην καὶ ἀγωνίαν. Παραφρονῶ καὶ φλέγομαι· ἡ ζωὴ μου μοὶ φαίνεται ὅτι δύ- ναται νὰ ἀνασπάσῃ ὡς στάχεις γηραιᾷς δρύς, νὰ ἀνασεισῇ τὰ ὄρη· ἀλλ' ἄπαν τὸ σθένος τοῦτο ἀνέρχεται ὑπὸ τὰ χεῖλη μου, ἀτονεῖ ἐκεῖ καὶ ἐκπνέει εἰς μίαν φωνὴν, εἰς ἓν ὄνομα, τὸ ὄνομα : Γ α λ ἄ τ ε ι α . . .

(Ἀκούεται ὀπισθεν καὶ παρὰ τὸ ὄρος ὄπλων κλαγγὴ καὶ μάχη· ὁ Ρέννος ἀναθὰς εἰς τὸ ἐ- κρον κρηνοῦ καὶ ἀνατείνας τὰς χεῖρας)

Ὡ Κρήτες, Κρήτες, μὴ φεύγετε δειλοί· ἰδοὺ ἐγὼ, ἰδοὺ τοῦ βασιλέως ὁ ἀδελφός· φονεύσατέ με, διότι ὁ ληστής ὁ φονεύσων με εἶναι μυριάκις τοῦ Ρέννου ἀγνώτερος· φονεύσατέ με, διότι εἰς τὸ στήθος τοῦτο ἐκρύβη ὁ ἀνηλεέστερος ἐχθρὸς, ὁ κατακλί-

νας καὶ νικήσας τὸν Ρέννον· φονεύσατέ με καὶ σώσατε ἐκείνον ὅστις ἀπὸ τοὺς κολ- πους τοῦ ἀδελφοῦ του ἐπεπώθησεν ἐμαυ- τῆς τὰς ἀγκάλας τῆς συνέμου του! . . .

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

(Ἐνατείνουσα ἀπὸ τοῦ παραθύρου τὸν οὐρανόν).

Χαίρετε, Ἠλιιάδες, χρυσὴ ἀνδοθέτου τοῦ οὐρανοῦ· πόσον ζῆλοῦ τὰς ἀπῆρας δύ- νασις νὰ βλέπετε αὐτὸν ὅπου ἂν φέρεται. Ποῦ νὰ ᾔται; Εἶπατέ με. Κοιμᾶται ἄγρυπ- τίς ἡ ἀγρυπνῆ. Ἠλιιάδες· Ἀπὸ τοῦ λα- οῦ καὶ πιζουτῶν φρονῶς σας ταυμιάζω- μαι ὅτι ζῆ καὶ ζῆ χερσαίοντες ὅτι κλη- ῶν. ἂν μικρὸν ὀδύνηται πῶς λάρτατε σὲ; τοσοῦτον ἀγρία καὶ χαριστικῶς! Ἐπατέ με φέρει πάντοτε τὴν μορφήν ἐδῶ καὶ ἔλαφρῶς ὠχρότης περιστέρου τὸ μεταποῦν· Ἔχει τὰ χεῖλη εὐλαχῶς ἡ ἐπιπρῆσαν εἰς στήθη μυστηριώδη, εἰς μυστικὴν λατρείαν σκοτεινοῦ καὶ μυχίου ἔρωτος· Εἶναι δὲ ἐ- μέ, ἂν σιγᾷ. Ἠλιιάδες, ἂν φθῆνη ὑποχωροῦ· χαίρετε διότι εἶναι ὁ πρὸς ἐμὲ ἔρως τοῦ οὗτος, φιλτάτα ἄστρον. Λάμπεται, λάμ- πετε πλειότερον· ἴσως ὑπὸ τὸ πόδι σας ρῶς εὖρη μίαν στιγμὴν ταχύτερον τὴν ἄγρυ- σαν ἐδῶ, ἐδῶ πλεισίον μου. Φεῦ ἀλλ' ἂν ἐτροχυματίσθη, ἂν κείται ἐν μέσῳ ἔρημον ἀι- μόρροτος; Ὡ θεοὶ σωτῆρες· τάχιστα ὑπὲρ αὐτοῦ! — Ὡ γῆ ἂν μίαν μόνον βανίδα πο- τισθῆς ἀπὸ τοῦ αἵματός του ἀντὶ ἀκανθῶν ἢ βᾶτος ὁ ἀναβλαστήσῃ τὰ κίλλιστα ρόδα, εἰς μέλι· θὰ μεταβλήθῃ ὁ ἴος τῶν σκορπίων καὶ ὄφρων.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΓΑΛΑΤΕΙΑ στραφεῖσα. Εἰσέρχεται ἈΝΘΡΩ- ΠΟΣ τις μακρὸν περιβεβλημένος μανδύαν, βα- ρσίαν περσικὴν κίδαριν, εὐρύν καὶ μέχρι τοῦ στόματος ἀναβαίνοντα διάκενον θώρακα.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Ἐάν εὐαγγέλια φέρῃς χαρᾶς καὶ νίκης θάρρει, ὀμίλει. Ἦ φωνὴ σου καὶ ἂν ἡ φωνὴ ᾔται τῶν βαρβάρων Σκυθῶν, τὰ ἠγήσῃ πρὸς ἐμὲ γλυκυτέρα τῆς φωνῆς χιλιᾶδων ἀηδό- νων ὁμοῦ. Ζῶσι, νικῶσιν οἱ βασιλεῖς;

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ὁ Ρέννος ζῆ, βασιλεύει ὁ Πυγμαλίῶν.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ ὄλη χαρᾷ

Εἶπες τὸ πᾶν, οὐδ' ὑπολείπεται τι νὰ εἶπῃς.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Τὸ πᾶν ὑπολείπεται. — Ἀκούσόν με, βασίλισσα. Εἶναι τὸ Ρέννον ἡ βασίλισσα καὶ πιστὴ σοὶ. Ἐν τῇ φωνῇ μὲ ἔσπεσε ῥόπος ἀπὸ βαρβάρων χερῶν καὶ θανάτου. Μακρὰν αὐτοῦ εἶναι ἡ γλῶσσά σου πλε- σίον αὐτοῦ εἶναι ἡ μακρὰ χερὰ σου. Ἦ πρὸς αὐτὸν ἄπορρον ἀρσενικό μου εἶναι τὸ ἀ- κριβὲς μῆτρον· σὺ πρὸς ἐμὲ πιστεύεις. Αὐτὸς μὲ στέλλει πρὸς τὸ ἀπὸ τοῦ μῆτρον νίκης καὶ ἀγῶντος. Ἴδου ὁ ἀκατάστρεψτος ἀπὸ ἐργαζόμενα ἡ εἰκὼν τῆς ἄγριας.

(Ἄγει τὴν Γαλάτεια τὸν ἰκετόν)

Μὲ στέλλει καὶ με εἶπε νὰ ἐρωτήσω τὴν Γαλάτειαν· σέλις νὰ ἀποθάνῃ ἢ νὰ ζῆσῃ ὁ Ρέννος.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Νὰ ἀποθάνῃ ὁ Ρέννος; Ὡ σπεῖδα πετε- ρόπος καὶ ἐπὶ τὰς πλεισίον σου! Εἶπέ του· εἶπέ του νὰ ζῆσῃ, νὰ ζῆσῃ, νὰ ζῆσῃ· Ἐάν ἀποθάνῃ θὰ μεταβληθῶ εἰς λοιπὸν νὰ ἀναπῶ τὸν κόσμον ὅλον. Ὅχι ἂν ὁ Ρέννος ἀποθάνῃ, ἀλλ' ἂν μόνον βραδύνη ὀλέθρον ἐπὶ ἡ Γαλάτεια ἀπέθανεν. Διὰ τί νὰ μὴ ζῆσῃ, ἀγαπώμενος ὡς θεὸς καὶ νέος ὡς ἡ ἀγρία;

(Ἐργαζόμενὴ πλεισίον του).

Πηρούσας λοιπὸν ποτε εἰς τὰ χεῖλη του πλανώμενον ὄνομά τι; Πηρούσας νὰ εἶπῃ τὸ ὄνομά μου περιπαθῆς; Εἶπέ με· γνωρίζεις λοιπὸν ἂν ὁ Ρέννος μὲ ἀγαπᾷ; Ὡ σὺ, ὁ σιδηρὸς ἀνθρώπος, γυνὴ βακχίς καὶ φρονιστὶ μουσοῦργησαν εἰπὼν ἀπλῶς τὰ ἔπα τὰυτα: «Γαλάτεια, ὁ Ρέννος σὲ ἀγα- πᾷ». Μὴ σιωπᾷς! Εἶπέ με· εἶδες ποτε τὸ πρόσωπόν του νὰ στραφῆ πρὸς τὴν πάλιν ἐδῶ; Εἶδες τὸ ὄμμα του νὰ δακρῶσῃ ποτὲ ἐν σιγῇ; Εἶδες αὐτὸν νὰ παρακλήσῃ ἐπὶ στιγμὴν τὴν μάχην καὶ νὰ πλανᾷται εἰς φάραγγας σόνων καὶ κατὰρῆς; Ὡ Ρέννο Ρέννε, Ρέννε! — Ἀκούσόν με· ἐπᾶνελθε πετερόπος. Εἶπέ του σὺ, διότι ἐγὼ πῶς θὰ τολμῶσω! Εἶπέ οὐδὲν πλέον ἢ ὅτι βλέπετε.

(Ἀνατείνουσα περίδακρυς τὰς χεῖρας)

Ἄ, γνωρίζεις ὁ Ρέννος πᾶσον κᾶν ἠγά- πησα αὐτόν! . . .

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ἀπορρέπτον τὸν μανδύαν, διανοίγων τὸν θώρακα καὶ ἀποκαλυ- πτόμενος ὁ Ρέννος.

Γαλάτεια! . . .

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

Ο ΓΑΜΟΣ ΕΝ ΚΙΝΑ

[Κατά τὸ γαλλικόν.]

Δύο εἴδη γάμων ὑπάρχουσιν ἐν Κίνα· ὁ πρῶτος καλεῖται νόμιμος. Διὰ τῆς ἐνώσεως ταύτης ἡ γυνὴ ἀνυψοῦται εἰς τὰς τιμὰς καὶ τὴν κοινωνικὴν βαθμίδα τοῦ συζύγου αὐτῆς· ἐν τούτῳ δὲν δύναται νὰ ἐπέλθῃ διαζύγιον εἰμῆ εἰς σπανιωτάτας περιστάσεις εὐλαβῶς ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένης. Ὁ δεύτερος καλεῖται γάμος τῆς ἀριστερᾶς χεῖρός· οὗτος δὲν εἶναι ἄλλο τι ἢ πρόσληψις νομίμου παλλακίδος. Ἡ γυνὴ τοῦ γάμου τούτου λαμβάνει τὸ ἐπίθετον συζύγου δευτέρας τάξεως, ἐνῶ ἡ πρώτη ἀποκαλεῖται πρώτης τάξεως. Ἡ τῆς δευτέρας τάξεως σύζυγος ὑπόκειται πάντοτε εἰς τὰς διαταγὰς καὶ φαντασιοληξίας τῆς συζύγου τῆς πρώτης τάξεως. Ἐκ τούτων δύναται τις νὰ κατανοήσῃ ὁ πόσον ἐπιμόχθος εἶναι ὁ βίος τῶν γυναικῶν τούτων, ὧν ἡ εὐτυχία διεγείρει πάντοτε ζηλοτυπίας πάθη ἐκ μέρους τῶν ἀντραστῶν καὶ ἀντιζήλων των καὶ πόσον ἐξ ἴσου διαμοιράζεται ὁ ἔρωσ τοῦ συζύγου αὐτῶν.

Ὁ Σινικὸς νόμος ἀναγράφει μεγάλοις γράμμασιν ἐπὶ τῶν στηλῶν του : «ὅτι ἡ πολυγαμία εἶναι ἐπιπετραμμένη ἐν Κίνα». Ἐν τούτοις ἡ νομικὴ αὕτη διάταξις δὲν ἐφαρμόζεται καθ' ὅλην τὴν σημασίαν αὐτῆς. Ἐν Κίνα οὐδέποτε δύναται τις νὰ ἔχῃ δύο συζύγους πρώτης τάξεως· εἰς πασαν οἰκογενεῖαν δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ νομίμως εἰμῆ μία ἀνωτάτη οἰκοδέσποινα ἢτοι σύζυγος συμμέτοχος τῶν τιμῶν καὶ τῆς θέσεως τοῦ ἑαυτῆς συζύγου, ἐνῶ ἀρ' ἑτέρου ὁ ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας δύναται νὰ ἔχῃ ὅσας δήποτε ἐπιθυμῆ δευτέρας τάξεως, ἀρκεῖ νὰ δύναται νὰ τὰς διατρέφῃ θέλων ἐπιπροσπαυθῆσαι ἐνταῦθα ὅπως περιγρηφόμενος τὰς συνηθείας αἰτινες ἐν τῷ νομίμῳ γάμῳ λαμβάνουσι χώραν, δὲν θέλωμεν δὲ ποσῶς μνημονεύσει τὰς τοῦ γάμου τῆς ἀριστερᾶς χεῖρός, διότι οὗτος ὑπόκειται εἰς τὴν βούλησιν ἐκάστου τῶν συμ-

βαλλομένων μερῶν κατὰ διαφορὰς τρόπους ἐκτελούμενος.

Ἡ τοῦ γάμου τελετὴ εἰς δύο μεγάλας διαιρεῖται πράξεις. Εἰς τοὺς ἀρραθῶνας καὶ τὸν γάμον. Οὐδεὶς ἀγνοεῖ τὴν ἐν Κίνα ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν ὡς πρὸς τὰς γυναῖκας. Διέρχονται τὸν βίον ἐν τῷ βάθει τῶν γυναικωνιτῶν μακρῶν τῶν βλεμμάτων τῶν ἀνθρώπων· οφείλουσι μάλιστα ν' ἀπομακρύνονται ταχέως παντὸς ἀνδρικοῦ βλέμματος· ἐάν δὲν εἶναι ὑπανδρῶν. Ὅθεν εἶναι ἀναπόφευκτος ἡ ἀνάμιξις τῶν μεστῶν. Ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἴδῃ τις τὴν γυναῖκα ἣν ἐπιθυμῆ νὰ νυμφευθῆ πρέπει νὰ προστρέξῃ εἰς τρίτον πρόσωπον· τὸ τρίτον τοῦτο πρόσωπον εἶναι ἡ λεγομένη μεστήτρια. Ἰδοῦ δὲ τί συμβαίνει ὅταν νέος τις ἐπιθυμῆ νὰ ἔλθῃ εἰς γάμον ἐν Κίνα. Ἀποῦ πρότερον λάβει τὴν συγκατάθεσιν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός του ἐπιφορτίζει· γυναικά τινα ὅπως εἰδοποιήσῃ περὶ τῆς ἐπιθυμίας του τοὺς γονεῖς τῆς νεάνιδος καὶ ζητήσει τὴν συγκατάθεσιν καὶ τούτων· ἂν ἡ νέα στερῆται γονέων, τοῦ πρωτοτόκου ἀδελφοῦ ἂν δὲ στερῆται τοιούτου, τοῦ δημάρχου τῆς πόλεως ἐν ἣ ζῇ. Ἡ ἀνάμιξις δικαστοῦ τίνος εἶναι ὑποδεδειγμένη πάντοτε ὑπὸ τοῦ Σινικοῦ νόμου ἐν ταῖς περὶ γάμου διαπραγματεύσεσιν. Ὁ Λύτοκράτωρ θεωρεῖται ὡς ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ τοῦ λαοῦ· οὕτω δὲ καὶ ἀποκαλεῖται· ἐπομένως ἡ ἔλλειψις τοῦ πατρὸς ἀναπληροῦται ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος· οἱ δὲ δικασταί, οἱ νόμιμοι ἀντιπρόσωποι του ἔξασκουσι τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ὀργάνων· οὗτοι ἐπιτρέπουσιν εἰς νέαν τινα νὰ συνάψῃ γάμον.

Τῶν διατυπώσεων τούτων διαλλαχθεισῶν οἱ γονεῖς τῆς νεάνιδος τῇ ἀναγγέλουσι τὰς γενομένας εἰς αὐτοὺς προτάσεις καὶ τὴν ἀναγκάζουσιν ὅπως σκερθῇ σπουδαίως περὶ τῆς διαγωγῆς ἣν μέλλει νὰ τηρήσῃ, οὐδέποτε ὅμως τῇ ἐπιβάλλουσι θέλησιν. Ἀποῦ σκερθῇ ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως, ἣν τῇ ἀπετεινὸν οἱ γονεῖς, ἐάν ἡ νεάνις δώσῃ τὴν συγκατάθεσιν τῆς ὠρεῖται ν' ἀποστειλῇ ἀπ' εὐθείας τῷ μέλλοντι συζύγῳ φάκελλον περιέχοντα ὀκτὼ ἱεράς ῥήσεις· οὗτος δὲ ἄμὲν παραλάβῃ ταῦτα· εὐθὺς τὰς φέρει εἰς τὸν οἶκον σκοπὸν Μάντιν ὅστις τὰς ρίπτει εἰς ἀγγεῖδόν τι ὁπόθεν ἀφοῦ τὰς τὰς ἀναμίξῃ τὰς ἐξάγει μίαν πρὸς μίαν, καὶ

ἂν μὲν τὰ οὕτως ἐξαχόμενα ρητὰ καλῶν οἰωνῶν ὑποδείξωσιν δέον νὰ τελειώσῃ ὁ ἀρχίσας γάμος, εἰς ἐναντίαν δὲ περιπτῶσιν νὰ ἐμποδισθῇ. Τὰ ὀκτὼ ρητὰ ταῦτα εἶναι εἰλημμένα ἐκ τοῦ Ἰακινθίου βιβλίου τῶν Σινῶν. Δύο τούτων ἀναφέρονται ἐπὶ τῆς ἡμέρας, δύο ἐπὶ τῆς ὥρας καὶ ἑτέρα δύο ἐπὶ τῆς στιγμῆς τῆς γεννήσεως τῆς νεάνιδος· εἶναι δὲ πάντοτε ὁμορφόμενα.

Ὁ Μάντις δὲν δύναται νὰ καταχαραθῇ τῆς λειτουργίας του ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐπιφέρῃ σκάνδαλα ἐν οἰκογενεῖα τιμῇ, καθότι ἡ ὑπερσία του εἶναι ἡ τοῦ ἀπλοῦ ἐρημνευτοῦ. Μόνη ἡ τύχη συντελεῖ ὅπως ἐξαχθῶσιν οὕτως ἢ ἄλλως τὰ δελτία.

Ἄν δὲ τυχὸν δώσῃ ψευδῆ ἐρμηνείαν εἶναι εὐκολοῦς ἡ ἐξέλεγχέτις αὐτῇ καὶ τὸ δικαστήριον ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τὸν τιμωρεῖ μεθ' ὅλης τοῦ νόμου τῆς αὐστηρότητος.

Ἐξελθὼν τῆς οἰκίας τοῦ μαντικῶς ὁ νέος εἰς ὃν εὐνοὺς ἐφάνη ἡ τύχη, πέμπει δῶρα πάντοτε ἀνάλογα τῆς καταστάσεως του τῇ μελλούσῃ συζύγῳ αὐτοῦ. Τὰ δῶρα ταῦτα καλοῦνται Κοσιλίη ἢτοι δῶρα ἀρραθῶντος. Ἀμὲν ἀποδεχθῆ ταῦτα ἡ νέα θεωρεῖται πλέον ἀμετακλήτως νυμφευμένη· ἡ ὑποδοχὴ τῶν δῶρων τῆς ἀρραθῶντος ἐν Κίνα παράγει ὅτι παρ' ἡμῶν τὸ (νῆα) ἐνώπιον τῆς Δημαρχίας. «Πᾶσα γυνή, λέγει ὁ Κώδιξ, ἣτις ἀρνήθῃ νὰ νυμφευθῇ τὸν ἀνδρα ὃν πρότερον παρεδέχθη ὡς νυμφετήρα, θέλει αὐστηρῶς τιμωρεῖσθαι καὶ νυμφεῖσθαι ἕστω ἀκουσίως ἑαυτῆς.»

Τὴν ἐσπέραν τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐγέναν δεκάτ' ἡ τοῦ νέου δῶρα, προσκαλεῖται οὗτος μετὰ τῶν γεννητόρων του ὑπὸ τῶν συγγενῶν τῆς μελλονίμου ἐν μεγάλῃ ἐορτῇ. Εἰς ταύτην ὅμως δὲν πρέπει νὰ παρευρίσκηται καὶ ἡ μνηστή. Εἰς τὸ τέλος τῆς ἐορτῆς ταύτης, τῆς καλουμένης «γεῦμα ἀρραθῶνων» ἐκλέγεται παρ' ἀπάντων τῶν συγγενῶν ἡ ἡμέρα τῆς τελέσεως τῶν γάμων. Ἐπικρατεῖ παρὰ τοῖς Σίναϊς δύσει-δαιμονία κωλύουσα τὴν τέλεσιν γάμου ἐν ἡμέραις αἰτινες θεωροῦνται παρ' αὐτῶν ὡς ἀποφράδες. Συνήθως παρεντίθενται ὀλίγα μόνον ἡμέραι μεταξὺ τῶν ἀρραθῶνων καὶ τοῦ γάμου, ἄλλοτε πάλιν πλειότερος χρόνος.

Τὴν ὁρισμένην ἡμέραν ὁ μελλονίμος ἐπιβάνων ἵππου πολυτελεῖ καὶ πλουσίως ἐστολισμένον, καὶ κούρην ἡμετέρας προθέσεως ἐνδοδύμενον, πορεύεται εἰς τὴν οἶκον τῆς νύμφης τῆς προ τούτου βραβεύων ταῦτα προσόμενα ἄλλα καὶ κἀποστολιστοὺς καὶ μετὰ μετ' αὐτῶν παραποικημάτων γὰρ εἶναι ἡ μελλούσα νὰ ὑπόσχεσθαι τὴν νυμφὴν καὶ ἡτις καλεῖται γαμῆλια ἔξαμαστῶς μετὰ ταῦτα ἐγγιγνῆται ἀπειρομνησικῶς ἐκ τῶν ἡγουμένων ἀρχόντων τῶν ὁπόσων ἀναγγεῖ ὁ ἀρχὴρ. Κατόπι οἶκον τοῦτον προγαρεῖ ἱεραρχικῶς ὁ γαμβρῶς, παρακαλούμενος ὑπὸ πλάσιν τῶν συγγενῶν καὶ φίλων. Κατὰ τὴν ἀρχὴν του ὑποδέχεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός τῆς νεάνιδος, οἵτινες προσμηνοῦσιν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ κατολισθίου τῆς βύρας του καὶ οἵτινες συνομιλοῦσιν μετ' αὐτοῦ, ἐνῶ ἡ νύμφη, κακωλύμενη ὑπὸ λεπτουργῶν ὑρασιμάτων ἀναβάνει ἐπὶ τῆς γαμῆλιας ἀράξης· ἡ φρενὴ τῆ τότε ἄμαζα κλεισται· ἡ δὲ κλεις αὐτῆς παραδίθηται εἰς τὸν συζύγον ἰδιοκτήτην του λοιποῦ ὄντα τοῦ ἀντικειμένου ὕπερ περιέχει.— Συμβαίνει ἐνίοτε καθ' ὅδον ν' ἀνοίξῃ ὁ γαμβρῶς τὴν βύραν του φορέϊου ὅπως ἴδῃ μήπως ἡπατῆθ' ὑπὸ τῆς μεστήτριας ὡς πρὸς τὰς ἐπιτάσεις του· καὶ ἂν μὲν ἡπατῆθ' πέμπει ἐκ νέου τὸ φορέϊον μετ' ὀργῆς εἰς τοὺς γονεῖς τῆς νέας καὶ ὁ γάμος οὕτως διαλύεται. Ἡ εὐκολία αὐτῆ καὶ τὸ προνόμιον τοῦ γαμβροῦ δὲν παραχωρεῖται καὶ εἰς τὴν γυναῖκα.

Μετὰ τὴν ὑποδοχὴν καὶ παραλαβὴν τῆς νύμφης ἡ συνοδία κινεῖται ἐκ νέου ἐπιστρέφουσα μετὰ τῆς προσέρας τάξεως εἰς τὴν οἶκον τοῦ νέου, ὅπου λαμβάνει πέρασ ἢ τελετὴ ἀρχιθέντες ἐκεῖ, πᾶσι οἱ δύο σύζυγοι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ πορεύονται ὅπως χαιρετίσωσιν εὐσεβάστως τοὺς γονεῖς τοῦ γαμβροῦ, πρὸς οὓς ἡ νύμφη ὑπόσχεται ἀγάπην καὶ ὑπακοήν. Ἐκείθεν πορεύονται εἰς τὴν αἰθούσαν τὴν ἀριστερωμένην εἰς τοὺς προγόνους τοῦ συζύγου, ἐνθα ἡ νύμφη κλίνει τὸ γόνυ καὶ προσεύχεται· εἰσέρχονται μετὰ ταῦτα εἰς τὸν νυμφικὸν θάλαμον ὅπου λαμβάνει χώραν ἡ τελετὴ τοῦ ποτηρίου. Εἰς τῶν συγγενῶν τοῦ νέου τῷ προσφέρει ποτήριον πλήρες οἴνου, ὅστινος μετ' εὐλαβείας ἄσεται διὰ τῶν χειλέων του καὶ ἤδη κατὰ πρῶτον ἀνυ-

ρας τῶν ξένων ἐκφωνοῦσιν οἱ ἄνθρωποι τῶν καφνευίων καὶ οἱ λοιποὶ ἐνθερμοὶ πατριῶται καὶ κινδυνεύομεν, τῇ ἀληθείᾳ, νὰ πεισθῶμεν κατόπιν τοῦ τόσου βορῦβου, τῶν φλογερῶν τῶν δημοσιογράφων μας ἄρθρων, τῶν ζωηρῶν τῶν ρητόρων μας λόγων, τῶν πατριωτικῶν ἀγορεύσεων τῶν πατέρων τοῦ ἔθνους, ὅτι τοσοῦτος εἶναι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος θησαυρὸς, ὥστε θέλει ἐξαρκέσει νὰ διαδρέψῃ ὅλους τοὺς Ἕλληνας, χωρὶς νὰ κοπιῶσι καὶ νὰ ἐργάζονται. φοβοῦμαι δὲ μήπως πολλοὶ ἐνθερμοὶ αὐτοῦ ὑπερασπισταί, ἐλπίζοντες εἰς τὸν ἀνακαλυφθέντα θησαυρὸν, ἀφῆκαν ἀπὸ τοῦδε πᾶσαν ἐργασίαν καὶ ἀναμένουσιν ὡς ὁ πτωχὸς τοῦ μύθου εἰς τὴν οὐρανὸν τοῦ οἴκου των ἀπὸ γαιδοῦρι φορτωμένο μὲ τὰ γρόσια.»

Συγχωρήσατε, ὠραῖαί μου ἀναγνώστριαί, ἂν καὶ γὼ παρασιρθεὶς ἀπὸ τὴν μόδα τῆς περὶ Λαυρίου ὁμιλίας, σὰς ἐστενοχώρησα γράφων περὶ αὐτοῦ, ὅπου δὲν ὑπάρχει πιστεύσατέ με τόση λάμψις ἀποθαμβοῦσα, ὅση ὑπάρχει εἰς τοὺς γλυκεῖς σας ὀφθαλμούς.

Λύσις.

Τοῦ ἐν τῷ Δ'. φυλλαδίῳ αἰνίγματος.

Σκυρίς — Κῦρος — Σῦρος.

Τὴν λύσιν τοῦ ἀνωτέρου αἰνίγματος πρῶτος ἐπεμψεν ἡμῖν ὁ Κυρ. Ἰσαρὴς ὅστις καὶ ἔλαβε τὴν ὑποσχεθεῖσαν δωρεάν. Ἀκολούθως ἐπεμψαν αὐτὴν αἱ Κυρίαί: Ἐλίζα Καλαματιανοῦ καὶ Ἀφροδίτη Γρηγοριάδου καὶ οἱ Κύριοι Θεοφ. Τσαγρῆς Π. Σαμαρινιώτης, Ν. Κρασάκης, Ἀλέξ. Ραφαήλ, Ν. Σαντορινιάς, Γ. Φ. Φωτιάδης, Γ. Παπαδιαμαντόπουλος, Δ. Δελιγιάννης, Θ. Λαμπαδάριος Κ. Σκουζές, Κ. Τραυλός, Ξενοφ. Κυριεζῆς καὶ Ἀντώνιος Πατσατσόπουλος ἐξ Ἀθηνῶν.

Ἐκ Πειραιῶς οἱ Κύριοι Ζ. Μ. Σκουλούδης, Λαζάρος Σ. Λαζάρου καὶ Γεωρ. Νέγκας.

Ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν πρώτη ἐπεμψεν ὁμοίως τὴν λύσιν ἡ Κυρία Χαρίκλεια . . . εἰς ἣν ἐστάλη ἡ ὑποσχεθεῖσα δωρεά. Ἀκολούθως ἐπεμψαν αὐτὴν ἐπίσης ἐκ Πατρῶν ἡ Κυρία Μαρία Χαλκιοπούλου καὶ ὁ Κ. Π. Πέτσας.

Ἐκ Λεβαδείας ἡ Κυρία Ἀρτεμισία Χ. Ὀδυσσεύς.

Ἐκ Σύρου οἱ Κύριοι Κ. Στεργίου καὶ Ἀντώνιος Καρβώνης.

Ἐκ Σπάρτης ὁ Κ. Ι. Θεοδωρόπουλος.

Ἐκ Μεσολογγίου ὁ Κ. Κωνστ. Παλαμᾶς.

Ἐξ Ἰθάκης ὁ Β. Παυλάτος.

Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἡ Κυρία Κυριακὴ Σακαδάκη.

Ἐκ Σμύρνης ὁ Κυρ. Σπυρ. Ρίχης.

Ἐκ Μυτιλήνης ὁ Κ. Α. Μουζάλας.

ΑΙΝΙΓΜΑ Δ'.

Εἰ εἶμαι, ὅστις πνεῦμα ὀλίγον ἔχει βλέπει
Καὶ ὅλας πῶς τοῦτέτους τὰς ὥρας μ' ἀπαντᾷ,
ἀλλ' ὄχ' εἰς πάντα τόπον διὰ νὰ μ' ἴδῃ πρέπει
τοὺς ἰατροὺς νὰ φεύγῃ καὶ ὕγειαν ν' ἀποκτᾷ.
Εἴμ' ἄφαντον ὀπίταν χιῶν τὴν νύκτα πίπτει
ἐπὶ τὸ ὕδωρ μένο· πλὴν ἅμα ὡς ἰδὼν
τὸ φάσμα τοῦ Ἥλιου ἀκτίνας νὰ μοῦ βίπτῃ
ἐρ' ὄλην τὴν ἡμέραν ἰδοὺ ἐγὼ πηδόν!

Ἄν μ' εὖρης θὰ μὲ ἔλῃς
πλὴν ἂν δὲν μ' ἐννοήσῃς
ἀπέπτην μὴ ζητήσῃς
ἐμπρός σου νὰ μὲ ὄῃς.

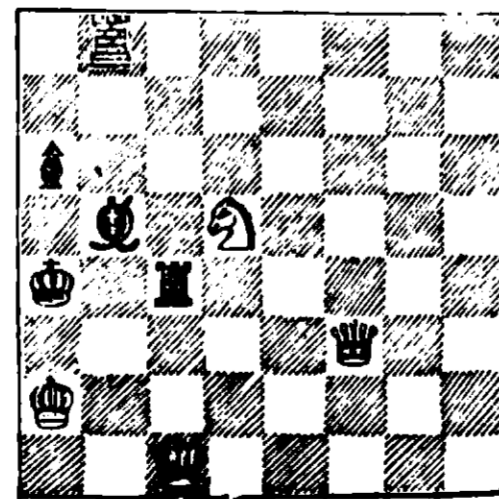
Τί σκέπτεσαι, ποῦ τρέχεις;
Εἰς τὴν Ἑλλάδα μένεις
καὶ ἀκόμη περιμένεις
ἄλλου νὰ μὲ εὖρης . . . ;

Α. Π. Α. . .

Τῷ πρώτῳ πέμψοντι ἡμῖν τὴν λύσιν τοῦ ἀνωτέρου αἰνίγματος ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἡ τοῦ Ἐξωτερικοῦ, δωρηθήσεται τὸ διήγημα ἡ Ἐγκυκλολελειμμένη.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΖΑΤΡΙΚΙΟΥ Α'.

Μιλανὰ

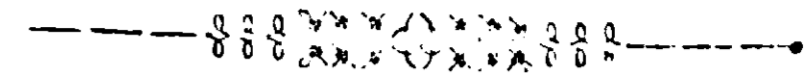

Λευκά

Τὰ λευκὰ κινεῖν πρῶτα καὶ κάμνουσι ματτὰ τὰ μελανὰ μετὰ τρεῖς κινήσεις.

Τῷ πρώτῳ πέμψοντι ἡμῖν τὴν λύσιν τοῦ ἀνωτέρου προβλήματος ἐξ Ἀθηνῶν ἡ Πειραιῶς δωρηθήσεται τὸ διήγημα ἡ Ἐγκυκλολελειμμένη.

Εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης πωλοῦνται

- ΕΘΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ** τόμος Ε'. 1869—1870 δραχ. 6
ΥΪΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ [παράστημα Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης] μυθιστόρημα δραχ. 6
 Παύλου Φεβλά μετὰ γράσεις Α. Σκαλίδου. Τόμος Α' καὶ Β'.
ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ ΠΑΡΕΡΓΑ. Ἀπόσπασμα ἡμερολογίου [παράστημα Ἑθνικῆς δραχ. 30
 Βιβλιοθήκης]
ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΙΤΟΥ [συνέχεια τοῦ μυθιστ. ἀπὸ Περγάμου τῆς Ἑλλάδος] δραχ. 6
 μυθιστόρημα Ἀλεξ. Δογμᾶ μετὰ γράσεις Α. Γ. Σκαλίδου.
ΚΟΜΗΣΣΑ ΣΑΡΑΥ [συνέχεια Ἀγγέλου Πιτοῦ] μυθιστόρημα δραχ. 14
 μετὰ γράσεις Α. Σκαλίδου, τόμοι τέσσαρες
ΠΑΡΙΣΙΝΑ ΔΡΑΜΑΤΑ μυθιστόρημα Πορσὸν δὲ Τεζά. μετὰ γράσεις Α. Σκα- δραχ. 12
 λίδου καὶ Παρδαλῆκη τόμοι ἀγκώδεις τρεῖς.
Ο ΙΠΠΟΤΗΣ ΤΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΟΙΚΟΥ μυθιστ. Ἀλεξ. Δογμᾶ δραχ. 3
Η ΚΑΛΥΒΗ ΤΟΥ ΘΩΜΑ μυθιστορία Ἐρζάκης Στίβη τόμοι δύο δραχ. 5
ΑΠΟΚΡΥΦΤΑ ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΩΝ τῆς Νεαπόλεως περιεργον καὶ ἄλλων δραχ. 4
 μυθιστορημάτων.
ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ [δέκα μικρὰ κωμωδία] ὑπὸ Δ. Παπαρρηγοπούλου δραχ. 2,50
Ο ΝΕΡΩΝ Τραγωδία εἰς πράξεις τέσσαρας ὑπὸ Τιμολ. Α. Ἀμπελιῶ δραχ. 1,50
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ Μ. Δελέκου. δραχ. 2
ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ, διαμοιρασμένα εἰς μελέτας, ἐξετάσεις καὶ δραχ. 6
 ἀναγνώσεις, ὑπὸ Νικοδήμου τοῦ ἁγιορείτου, ἐξεδόθησαν τὸ πρῶτον ἐν Βενετίᾳ τῷ δραχ. 6
 1800 παρὰ Δ. Καριζιώτου, τὸ δεύτερον δὲ παρὰ Ν. Ρουσοπούλου.
Τὸ ΧΑΤΟΥΓΛΑΚΙΟΝ δράμα εἰς ἑξὶ πράξεις Ἀγγελ. Καλκάνη μετὰ γράσεις δραχ. 4
 ἐξ ἀνεκδότου Ἰταλικοῦ χειρογράφου ὑπὸ Γ. Σφήκα ἐν Ζακύνθῳ
 Ὅστις ἐκ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαισι γιλομοῦσων ἐπιθυμῆν' ἀποκτήσῃ ἐκ τῶν ἀνω- δραχ. 4
 τέρῳ νεωτάτων καὶ εἰς τὸ ἡμῶν τῆς ἀξίας των πωλουμένων μυθιστορημάτων, δύνα- δραχ. 4
 ται νὰ εἰδοποιησῇ ἡμᾶς, συνοδεῶν τὴν αἴτησιν του μὲ τὸ ἀντίτιμον τῆς ἀξίας τοῦ δραχ. 4
 ζητουμένου βιβλίου.

Τὰ ἐγκλήματα καὶ τὰ ἔργα τῶν Πατρῶν καὶ ὁ νεανικὸς βίος τῶν νῦν δραχ. 4
 Πίου ἐννάτου. — Τόμος δεύτερος μετὰ δεκαεξὶ εἰκονογραφειῶν. — Τυπογρα- δραχ. 4
 φεῖον Μ. Περίδου δραχ. 4. — Πρακτικὴ καὶ θεωρητικὴ Μέθοδος πρὸς εὐγενῆ δραχ. 4
 καὶ ταχεῖαν μάθησιν τῆς Ἰταλικῆς γλώσσης ὑπὸ Μ. Π. Περίδου — δραχ. 2,50

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Λυπούμεθα πολὺ προσφέροντες τὸ παρὸν φυλλάδιον τετυπωμένον κατὰ δραχ. 4
 τὸ πλεῖστον οὐχὶ ἐπὶ καλοῦ χάρτου, ἐνεκα τῆς παντελοῦς ἐξαντλήσεως δραχ. 4
 αὐτοῦ, οὐ ἐνεκα καὶ ἐβραδύναμεν τὴν ἐκδοσιν εἰς μάτην ἐπὶ πολλὰς ἡμέ- δραχ. 4
 ρας ἀναμένοντες τὸν ἐξ Εὐρώπης ἀναμενόμενον.

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἐν Ἑλλάδι	φράγ. 10
Ἐν Τουρκίᾳ	» 16
Ἐν Ῥωσίᾳ	ρούβ. ἀργ. 8
Ἐν ταῖς Ἡγεμονίαις	φλωρ. 1 12
Ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ ἐν γένει	φρ. 17
Ἐν Ἰνδίαῖς	εἰκοσόφραγκον 1.

ΑΠΡΕΛΙΑ.

Ἱστορία τοῦ τελευταίου Γερμανο-Γαλλικοῦ πολέμου, τοῦ καταστρεπτικωτάτου εἰς τε τὴν ταπεινωθεῖσαν Γαλλίαν καὶ τὴν θριαμβεύσαν Πρωσσίαν, εἰς πάσας τὰς γλώσσας ἤδη ὑπάρχει καὶ ἔκκυστος εἶναι ἐν γνώσει καὶ τῶν ἐλαχίστων συμβάντων τοῦ τρομεροῦ τούτου πολέμου. Ὅπως ἀνεπληρώσωμεν τὴν εἰς τὴν γλώσσάν μας ἔλλειψιν τοιαύτης ἱστορίας, ἐπιχειροῦμεν τὴν ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ μεταγλώττισιν ταύτης, ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ συνταγματάρχου Βόρβσταϊδ (Borbstaedt) καὶ συντάκτου τῆς ἐν Βερολίνῳ ἑβδομαδιαίας στρατιωτικῆς ἑφημερίδος, ἐκδιδομένου κατὰ τεύχη μετὰ πλήρους πολεμικῆς διατάξεως τῶν Γερμανικῶν καὶ Γαλλικῶν στρατῶν, μετὰ πινάκων γεωγραφικῶν καὶ ἐκείνων τῶν μαχῶν.

Ἡ συγγραφή αὕτη τοῦ συνταγματάρχου Βόρβσταϊδ, ἐπιγραφομένη «Ὁ Γερμανο-Γαλλικὸς πόλεμος 1870», ὑπερέχει πασῶν τῶν λοιπῶν, εἴτε γερμανιστὶ εἴτε γαλλιστὶ συνταχθεισῶν, διὰ τε τὴν εὐκρίνειαν καὶ ἀκριβῆ περιγραφὴν τῶν συμβάντων, διὰ τὸ αὐθεντικὸν τῶν εἰδήσεων, καὶ τέλος διὰ τὴν εἰδικότητα τοῦ συντάκτου, ὅστις μακρὰν πάσης πολιτικῆς ἀποχρώσεως καὶ πολιτικῶν περιστροφῶν περιγράφει ἀμερολήπτως καὶ ἀκριβῶς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐκστρατείας. Ὁ συγγραφεὺς τῆς ἱστορίας ταύτης εἶναι γνωστὸς καὶ κατέστη ἐπίσημος διὰ τὴν συγγραφήν τοῦ Αὐστρο-Πρωσικοῦ πολέμου τοῦ 1866, διακριθεὶς διὰ τὴν ἀκριβῆ καὶ ἀμερόληπτον ἀφήγησιν τῶν γεγονότων.

Λαβόντες τὸ πρῶτον τεῦχος συνιστάμενον ἐκ δέκα περίπου τυπογραφικῶν φύλλων, ἠρξάμεθα ἤδη τῆς μεταγλωττίσεως καὶ ἐκδόσεως αὐτοῦ, ἐκτυπωθησομένου ἐντὸς τοῦ τρέχοντος μηνὸς Ἀπριλίου, ἐπὶ καλοῦ χάρτου καὶ δι' ὄλως νέων χαρακτήρων, δαπάνη τοῦ τυπογράφου κ. Ν. Ρουσοπούλου, καὶ τιμωμένου Δραχμῶν τριῶν, πληρωτέων μετὰ τὴν παραλαβὴν. Τὸ ὅλον δὲ τοῦ συγγράμματος θέλει συνίστασθαι ἐκ τριῶν τευχῶν.

Παρακαλοῦμεν τοὺς ΚΚ. συνδρομητὰς νὰ ὑπογράψωσιν εὐαναγνώστως καὶ μᾶς ἐπιστρέψωσι τὰς ἀγγελίας ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου, ἵνα τοῖς ἀποστείλωμεν τὸ Α΄ τεῦχος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 3 Ἀπριλίου 1871.

ΑΛΕΞ. ΓΚΑΡΠΟΛΑΣ.

Συνδρομητὰὶ γίνονται ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης» καὶ παρὰ τοῖς κατὰ τόποις ἀνταποκριταῖς αὐτῆς.